

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้างโครงข่ายคมนาคม
และขนส่ง โดยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ : พื้นที่ศึกษากรุงเทพมหานคร

ATTITUDE AND CITIZEN PARTICIPATION IN TRANSPORTATION
NETWORKS CONSTRUCTION BY LAND READJUSTMENT FOR
URBAN DEVELOPMENT : BANGKOK METROPOLIS

ชัยมงคล นิมศรีสุกกุล

CHAIMONGKOL NIMSRISUKKUL

ฉพ.
ธ 4/17
2549

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 69076
วัน,เดือน,ปี- 7 ก.พ. 2550

b. 11700725
i.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ATTITUDE AND CITIZEN PARTICIPATION IN TRANSPORTATION
NETWORKS CONSTRUCTION BY LAND READJUSTMENT FOR
URBAN DEVELOPMENT : BANGKOK METROPOLIS**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING
IN URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2006

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2006

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้าง
โครงข่ายคมนาคมและขนส่ง โดยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนา
พื้นที่ : พื้นที่ศึกษากรุงเทพมหานคร

นักศึกษา

นายชัยมงคล นิยมศรีสุขกุล

รหัสประจำตัว

46061828

ปริญญา

การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

พ.ศ.

2549

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมย์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างของรัฐ และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินโครงการในอนาคต

การดำเนินการวิจัย ใช้แบบสอบถาม และการสังเกตการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 420 ชุด โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากเขตชั้นใน ชั้นกลาง และชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ตามสัดส่วนความหนาแน่นของบ้านในแต่ละเขตชั้น และได้รวบรวมข้อมูลและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ และการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินในด้านต่าง ๆ คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง ด้านความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง และด้านความพร้อมที่จะกระทำในการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง ส่วนผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดมีลักษณะดังนี้ คือ มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ เป็นคณะทำงานที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่ มีการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยในการดำเนินโครงการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องให้มีประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมการเข้าร่วมครั้งหนึ่งของคณะทำงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ พบว่า หากมีโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และช่องทางผ่านสื่อต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการ พบว่า ในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการหากมีโอกาส ได้แก่ ให้เอกสารข้อเท็จจริงแก่หน่วยงานของรัฐ หากมีโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังความ

เอกสารอื่นอันเป็นการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังความ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเห็นอย่างเป็นทางการ (การประชุมนิติ) มากที่สุด และหากมีโอกาสในการร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ระดับการศึกษานั้นมีผลต่อการเกิดทัศนคติด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดินควรดำเนินการคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ หรือโครงการให้มากขึ้น มีการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการและความสำคัญของการจัดรูปที่ดิน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอย่างง่าย ๆ โดยชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสีย และความแตกต่างจากวิธีการเดิมกับวิธีการใหม่ที่แนะนำ มีการประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำสามารถเข้าถึงได้ง่าย เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน และให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นถึงความคืบหน้าของโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้น และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อวิธีการยิ่งขึ้น จัดทำโครงการนำร่องให้สำเร็จโดยเร็ว เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญในการดำเนินการ และจะทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้โดยง่าย และการมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนา ซึ่งประชาชนคือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้นจึงควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกส่งเสริม และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

Thesis	Attitude and Citizen Participation in Transportation Networks Construction by Land Readjustment for Urban Development : Bangkok Metropolis
Student	Mr. Chaimongkol Nimsrisukkul
Student ID	46061828
Degree	Master of Urban and Regional Planning
Program	Urban and Environmental Planning
Year	2549
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Nitichan Pleumarom

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the people's attitude towards land readjustment and their likely involvement and participation in land readjustment projects in order to be able to propose appropriate recommendations to responsible government agencies concerning the implementation of land readjustment program.

The data used in this research were collected through a questionnaire survey conducted with a sample of 420 households from three different density areas of Bangkok-inner, intermediate and outer. The data were compiled and analyzed using SPSS for windows. Used statistical analyses include frequencies tables, descriptive statistics, cross-tabulation tables and chi-squares tests.

Concerning the people's attitude, it is found that people's understanding, opinion and readiness to participate in land readjustment projects vary with their level of education. The preferred type of responsible organization is either government agency or state enterprise with project committees whose members are elected by all participant land-owners and half of which are land-owners. The most desirable characteristics of project committee members are transparency and fairness.

According to the respondents most are willing to participate moderately in all steps of participation procedure. Factual documents is found to be the most effective way of distributing information from government agencies to the people, while public hearing is selected by most as an appropriate channel through which the people can voice their opinions. Responsible agencies need to organize public events or activities in order to stimulate public participation and accommodate open discussions.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

This research finds that education significantly affects attitude, especially, among those with lower level of education. It, therefore, recommends that agencies responsible with land readjustment continuously disseminate information concerning the concept, its cost and benefits, its advantage over the conventional land acquisition, the operational procedure and steps of implementation in easily comprehensible fashion through all kind of appropriate media especially those that are highly accessible to the less-educated. Inquiry about land readjustment should be responded promptly and clearly. It is important that a successful model project exists and it is recommended that the progress of on-going projects be reported to the general public so that the evidence of success can add faith in future projects. Public participation has been found to be a key element of development in which the people are the most important stake holders. Public participation awareness, therefore, has to be raised and stimulated.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.นิติชาฎ์ ปลื้มอารมย์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา ตลอดจนความรู้ และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ ดร.นันทนา ศิริประภาศิริ และ ผศ.เลิศวิทย์ รังสิรักษ์ กรรมการผู้ร่วมควบคุม การสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าทำให้ วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณปริษา รัตนรงค์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผัง เมือง ที่ได้ให้คำแนะนำ และร่วมเป็นคณะกรรมการสอบ

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทุกคนที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนถามไถ่ความ คืบหน้าตลอดมา

สุดท้ายนี้คุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับบิดา มารดา และครอบครัว ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และ ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า

ชัยมงคล นิมศรีสุขกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XII
สารบัญรูป.....	XVI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
1.5 คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ.....	3
1.6 ขั้นตอนการศึกษา.....	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	5
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	5
2.1.1 คำจำกัดความของทัศนคติ.....	5
2.1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ.....	5
2.1.3 การเกิดทัศนคติ.....	6
2.1.4 ประโยชน์ของทัศนคติ.....	8
2.1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	10
2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	11
2.2.2 กระบวนการมีส่วนร่วม.....	12
2.2.3 ระดับการมีส่วนร่วม.....	13
2.2.4 ช่องทาง หรือวิธีการมีส่วนร่วม.....	17
2.2.5 การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วม.....	24
2.2.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	26
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง.....	29
2.3.1 คำจำกัดความการพัฒนาเมือง.....	29
2.3.2 นโยบายการพัฒนาเมือง.....	30
2.3.3 การพัฒนาเมืองด้านระบบสาธารณูปโภค.....	32
2.3.4 รูปแบบการลงทุนพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน.....	33
2.3.5 วิธีการได้มาซึ่งที่ดินของรัฐเพื่อการพัฒนาเมือง.....	35
2.3.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง.....	39
2.4 แนวคิดในการจัดรูปที่ดิน.....	40
2.4.1 คำจำกัดความการจัดรูปที่ดิน.....	41
2.4.2 แนวคิดและหลักการของการจัดรูปที่ดินในเมือง.....	41
2.4.3 วิธีการจัดรูปที่ดินในเมืองทางด้านเทคนิค.....	42
2.4.4 ลักษณะพิเศษของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่.....	46
2.4.5 ความแตกต่างของการพัฒนาเมือง โดยวิธีการจัดรูปที่ดิน และวิธีการเวนคืน.....	46
2.4.6 ผลสำเร็จของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในต่างประเทศ.....	48
2.4.7 การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย.....	51
2.4.8 ข้อดีและข้อด้อยของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง.....	54
2.4.9 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง.....	56
2.5 กรอบแนวความคิด.....	58
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	61
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
3.2 ประชากรเป้าหมาย.....	62
3.3 พื้นที่ที่ศึกษา.....	62
3.4 การสุ่มตัวอย่าง.....	62
3.5 ขนาดประชากรตัวอย่าง.....	65
3.6 การกำหนดตัวแปร และตัวชี้วัด.....	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
บทที่ 4 พื้นที่ศึกษา.....	76
4.1 ความเป็นมาและการขยายตัวของเมือง.....	76
4.1.1 ความเป็นมา.....	76
4.1.2 การขยายตัวของเมือง.....	76
4.2 อาณาเขตและการแบ่งพื้นที่เขตตามนโยบายการพัฒนาเมือง.....	78
4.2.1 พื้นที่ กท 1.....	79
4.2.2 พื้นที่ กท 2.....	79
4.2.3 พื้นที่ กท 3.....	79
4.2.4 พื้นที่ กท 4.....	80
4.2.5 พื้นที่ กท 5.....	80
4.2.6 พื้นที่ กท 6.....	80
4.2.7 พื้นที่ กท 7.....	80
4.2.8 พื้นที่ กท 8.....	81
4.2.9 พื้นที่ กท 9.....	81
4.2.10 พื้นที่ กท 10.....	81
4.2.11 พื้นที่ กท 11.....	80
4.2.12 พื้นที่ กท 12.....	81
4.3 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ และสภาพภูมิอากาศ.....	82
4.3.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	82
4.3.2 สภาพภูมิอากาศ.....	83
4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ.....	83
4.4.1 ทรัพยากรแหล่งน้ำผิวดิน.....	83
4.4.2 ทรัพยากรดิน.....	84
4.4.3 ทรัพยากรพืชพันธุ์ไม้.....	84
4.5 การปกครอง.....	84

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.6 ประชากร.....	86
4.6.1 จำนวนประชากร.....	86
4.6.2 ความหนาแน่นประชากร.....	86
4.6.3 อัตราการเพิ่มประชากร.....	86
4.6.4 การเกิด การตาย.....	87
4.6.5 การย้ายถิ่น.....	87
4.6.6 โครงสร้างประชากร.....	87
4.7 เศรษฐกิจ และสังคม.....	88
4.7.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ.....	88
4.7.2 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	88
4.7.3 โครงสร้างการจ้างงาน.....	88
4.7.4 การจ้างงานและจำนวนผู้มีงานทำ.....	89
4.7.5 รายได้ครัวเรือนและบุคคล.....	89
4.7.6 ระดับการศึกษา.....	89
4.7.7 การนับถือศาสนา.....	90
4.8 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	90
4.8.1 ระบบสาธารณูปโภค.....	90
4.8.2 ระบบสาธารณูปการ.....	91
4.9 การคมนาคมขนส่ง.....	92
4.9.1 ระบบการคมนาคมขนส่งทางบก.....	92
4.9.2 ระบบการคมนาคมขนส่งทางน้ำ.....	94
4.9.3 ระบบการคมนาคมขนส่งทางอากาศ.....	95
4.10 แผนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและขนส่งในกรุงเทพมหานคร.....	95
4.10.1 โครงการก่อสร้างถนน ตามแผนแสดงโครงการคมนาคม และขนส่ง พังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549.....	95
4.10.2 โครงการก่อสร้างทางพิเศษ ตามแผนการดำเนินโครงการ ทางพิเศษในช่วงแผนพัฒนาระบบถนนและทางด่วน 6 ปี (พ.ศ. 2547 – 2552).....	99

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.10.3 โครงการก่อสร้างทางรถไฟไฟฟ้า ตามแผนพัฒนา การขนส่งมวลชนระบบราง.....	99
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง.....	103
5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน.....	114
5.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง.....	115
5.2.2 ด้านความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง.....	119
5.2.3 ด้านความพร้อมที่จะกระทำในการจัดรูปที่ดิน.....	134
5.2.4 ด้านผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง.....	140
5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนา โครงการของรัฐ.....	143
5.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	143
5.3.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	147
บทที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ.....	151
6.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	151
6.2 ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน.....	152
6.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง.....	153
6.2.2 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง.....	154
6.2.3 ด้านความพร้อมที่จะกระทำในการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง.....	159
6.2.4 ด้านผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง.....	163
6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ.....	164
6.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	164
6.3.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	166

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.4 ข้อเสนอแนะ.....	167
6.4.1 ข้อเสนอแนะทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน.....	167
6.4.2 ข้อเสนอแนะทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนา โครงการของรัฐ.....	167
6.4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป.....	168
บรรณานุกรม.....	170
ภาคผนวก.....	177
ประวัติผู้เขียน.....	186

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	17
3.1 แสดงการแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่ จำนวนบ้านในแต่ละเขต และสัดส่วนแบบสอบถาม ในแต่ละเขตชั้น.....	64
3.2 แสดงตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	68
4.1 แสดงโครงการก่อสร้างถนนตามแผนแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549.....	96
4.2 แสดงโครงการก่อสร้างทางพิเศษตามแผนดำเนินโครงการทางพิเศษ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย.....	99
4.3 โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าตามแผนพัฒนาการขนส่งมวลชนระบบราง.....	100
5.1 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	103
5.2 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	104
5.3 แสดงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	104
5.4 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	105
5.5 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	106
5.6 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	106
5.7 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	107
5.8 แสดงกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	108
5.9 แสดงขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	108
5.10 แสดงการใช้ประโยชน์อาคารของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	109
5.11 แสดงระยะเวลาการถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	110
5.12 แสดงการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภท ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และระบบระบาย น้ำของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	111
5.13 แสดงสิทธิในการใช้ทางเข้า-ออกของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	112
5.14 แสดงการเข้าถึงโดยวิธีการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	113
5.15 แสดงสถานภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็น วิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง.....	115
5.16 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็น วิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง.....	116

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.17 แสดงความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง.....	117
5.18 แสดงสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ.....	118
5.19 แสดงระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการและจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ.....	119
5.20 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่จะนำที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ.....	120
5.21 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปที่ดินอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม.....	121
5.22 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง.....	122
5.23 แสดงสถานภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง.....	123
5.24 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง.....	124
5.25 แสดงระยะเวลาถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง.....	125
5.26 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น.....	126
5.27 แสดงสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้.....	127
5.28 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน.....	128

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.29 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย.....	129
5.30 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย.....	130
5.31 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย.....	131
5.32 แสดงขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย.....	133
5.33 แสดงระยะเวลาการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ.....	134
5.34 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่าหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน.....	135
5.35 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำต่อการจัดรูปที่ดินว่ายังเป็นวิธีการใหม่ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ.....	137
5.36 แสดงความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำต่อการจัดรูปที่ดินว่ายังเป็นวิธีการใหม่ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ.....	138
5.37 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน.....	139
5.38 แสดงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของตัวแทนที่ต้องการเลือกให้มาดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	140
5.39 แสดงความคิดเห็นต่อลักษณะของคณะทำงานที่ไว้วางใจให้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	141

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.40	แสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบของค้กรที่ต้องการให้มาดำเนิน โครงการจัดรูปที่ดินของ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....142
5.41	แสดงความคิดเห็นต่อสัคส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะทำงานในการ ดำเนิน โครงการจัดรูปที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....143
5.42	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือ ผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....144
5.43	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....144
5.44	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่ หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....145
5.45	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่แก่ หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....146
5.46	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมปฏิบัติตามหน่วยงานของรัฐ หรือ ผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....146
5.47	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมติดตามหน่วยงานของรัฐ หรือ ผู้ดำเนิน โครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....147
5.48	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....148
5.49	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทาง ต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....149
5.50	แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....149
6.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.....162

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 แสดงขั้นตอนการศึกษา.....	4
2.1 แสดงองค์ประกอบของทัศนคติ.....	6
2.2 แสดงระดับการมีส่วนร่วม.....	14
2.3 แสดงกระบวนการในการจัดรูปที่ดิน.....	44
2.4 แสดงขั้นตอนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่.....	45
2.5 แสดงที่ดินก่อนการพัฒนา.....	47
2.6 แสดงที่ดินพัฒนาด้วยวิธีการเวนคืนที่ดิน.....	47
2.7 แสดงที่ดินพัฒนาด้วยการจัดรูปที่ดิน.....	48
2.8 แสดงกรอบแนวความคิด.....	59
3.1 แสดงการแบ่งเขตพื้นที่ตามกรอบควบคุม และจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร.....	65
4.1 แสดงเขตปกครองของกรุงเทพมหานครและอาณาเขตติดต่อ.....	78
4.2 แสดงการแบ่งกลุ่มเขตของกรุงเทพมหานคร.....	82
4.3 แสดงโครงการคมนาคมและขนส่งท้ายกฎกระทรวง ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549.....	98
4.4 แสดงเส้นทางก่อสร้างรถไฟฟ้า และส่วนต่อขยายทั้ง 10 เส้นทาง.....	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2540 ส่งผลให้ไทยต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยรัฐต้องจัดทำแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและรับพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ทำให้รัฐต้องรักษาวินัยทางการเงินการคลังอย่างเข้มงวด เป็นผลให้ต้องปรับลดงบประมาณรายจ่ายของภาครัฐในทุกด้าน รวมทั้งการปรับลดหรือยกเลิกโครงการที่ไม่มีความจำเป็นเร่งด่วน ส่งผลให้รัฐนำเงินงบประมาณมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างจำกัด ในปี 2547 รัฐบาลไทยได้ชำระเงินกู้ทั้งหมดให้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศเป็นที่เรียบร้อย รัฐบาลไทยเป็นอิสระจากการควบคุมการใช้จ่าย ทำให้สามารถวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อรองรับการแข่งขันทางเศรษฐกิจในอนาคตที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้เปิดการค้าเสรีกับหลาย ๆ ประเทศที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการแข่งขันสูงมากกว่าไทย ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยไม่สามารถทำได้ เนื่องจากต้องอยู่ในระเบียบวินัยทางการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด ในปัจจุบันหน่วยงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคของไทยได้มีการวางแผนการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ บางส่วนทำให้รัฐต้องเวนคืนที่ดินของประชาชนเพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงการต่าง ๆ นั้น ซึ่งจากการเวนคืนที่ดินได้ส่งผลกระทบต่อทางด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนเจ้าของที่ดิน

การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของรัฐในการพัฒนาเมืองนั้นในที่ผ่านมา ๆ มา มีการเวนคืนที่ดินของประชาชน ได้สร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนแปลงที่ดินของประชาชนที่เหลือจากการเวนคืนในบางแปลงไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และในบางครั้งทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยจากทางแยกซึ่งเกิดภายหลังจากการเวนคืนที่ดินในบริเวณนั้น ๆ หากหน่วยงานทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของรัฐศึกษาการจัดรูปที่ดิน (Land Readjustment) เพื่อใช้เป็นวิธีการในการพัฒนาเมือง ร่วมกับการพัฒนาโครงการของตน ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการเวนคืน และในการดำเนินการต่าง ๆ อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือผลกระทบจากการเวนคืนที่ดินของประชาชน ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย และยังเป็นการสอดคล้องกับการพัฒนาตามผังเมืองรวมอันเป็นแผนแม่บทในการใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจากเทคนิคดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาเบ็ดเสร็จซึ่งในหลายประเทศนิยมนำมาใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมือง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในปัจจุบัน ในการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดและดีที่สุด (Highest and Best Use)

การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชน และรัฐ การร่วมมือร่วมใจเสียสละในการปันส่วนที่ดินของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่ดีขึ้น ดังนั้นภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของโครงการหากมีการนำวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองมาใช้ ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการวางแผนในการพัฒนาโครงการแล้ว ยังประหยัดงบประมาณเพื่อการเวนคืนที่ดินของประชาชน และยังเป็นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้ในทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการ ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างรัฐและประชาชนเจ้าของพื้นที่ และการพัฒนาโครงการของรัฐเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง
- 2.) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างของรัฐ
- 3.) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก่งานหน่วยงานของรัฐในการดำเนินโครงการในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.) ศึกษาทัศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดิน โดยศึกษาด้านองค์ประกอบทางทัศนคติของประชาชน ซึ่งมีอยู่ 3 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognition Component), ความรู้สึก (Affection Component) ทางด้านพฤติกรรม หรือความพร้อมที่จะกระทำ (Behavior Component) และผู้ดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน

2.) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาหาระดับ และช่องทาง ในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างของรัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนเจ้าของพื้นที่

3.) ศึกษาโครงการก่อสร้างตามแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ตามผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 2)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- 1.) เพื่อทราบถึงทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง
- 2.) เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงระดับ และช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ต่อโครงการก่อสร้างของรัฐในพื้นที่ของตน
- 3.) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการอื่น ๆ ของรัฐ ต่อไปในอนาคต

1.5 คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

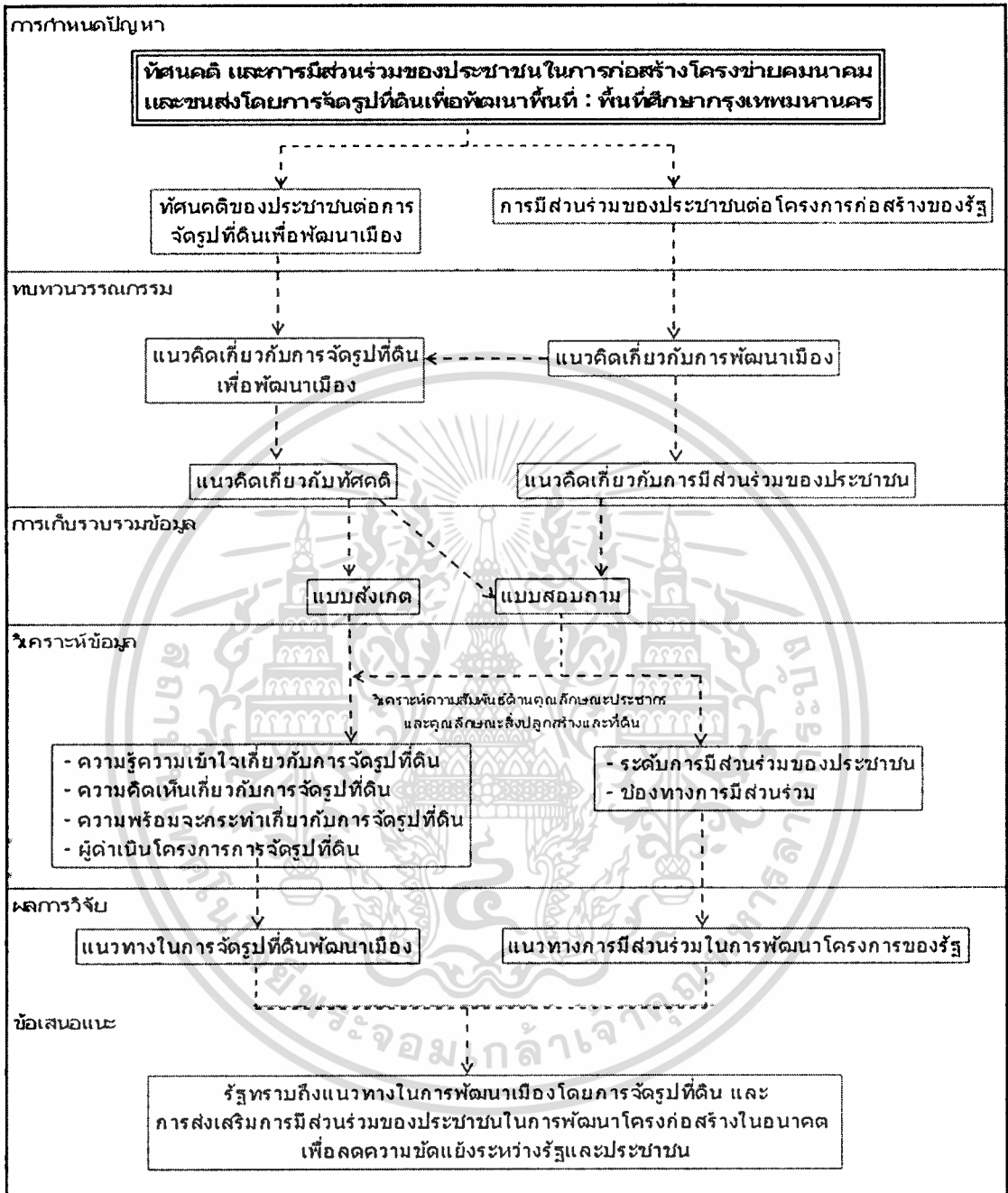
การจัดรูปที่ดิน (Land Readjustment) หมายถึง การนำแปลงที่ดินหลาย ๆ แปลงมารวมกัน เพื่อจัดรูปแปลงใหม่ให้มีระเบียบและสวยงาม พร้อมทั้งจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างครบถ้วนและเพียงพอ เมื่อจัดเสร็จแล้วจะทำให้ที่ดินแปลงเดิมมีรูปแปลงใหม่ที่สวยงาม พร้อมมีถนนทางเข้า-ออกสะดวกทุกแปลง และมูลค่าที่ดินจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย และในประเทศต่าง ๆ ได้นำมาใช้โดยมีการเรียกแตกต่างกันไปว่า Land Readjustment, Land Pooling, KuKaKu-Seiri, Land Replotting (สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่. 2547)

พื้นที่ปันส่วน (Contribution area) หมายถึง เจ้าของที่ดินทุกแปลงจะสละที่ดินของตนโดยเฉลี่ยตามอัตราส่วนการถือครอง (กรมการปกครอง. 2531)

พื้นที่สงวน (Reserve Land) หมายถึง ที่ดินที่ใช้เพื่อการสาธารณูปโภคของโครงการ ได้แก่ ถนน ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ ฯลฯ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของโครงการ

การจัดรูปที่ดินแปลงใหม่ (Replotting) หมายถึง การนำที่ดินทุกแปลงในบริเวณโครงการ ยกเว้นพื้นที่ส่วนที่ใช้เพื่อการสาธารณูปโภค และพื้นที่สงวนมาจัดรูปแปลงที่ดินใหม่โดยให้สอดคล้องกับระบบถนน แปลงที่ดินมีขนาดรูปร่างที่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ การจัดรูปแปลงที่ดินจะยึดหลักความยุติธรรมในเรื่องมูลค่าที่ดิน ที่ตั้ง ขนาดและสภาพของที่ดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อม โดยจะต้องพิจารณาถึงสภาพเดิม (กรมการปกครอง. 2531)

1.6 ขั้นตอนการศึกษา

รูปที่ 1.1 แสดงขั้นตอนการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

การศึกษาด้านทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ในการพัฒนาเมือง เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งซึ่งจะทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำของประชาชนในพื้นที่ต่อวิธีการใหม่ในการพัฒนาเมือง

2.1.1 คำจำกัดความของทัศนคติ (Definition of Attitudes)

ทัศนคติเป็นหัวข้อสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายความหมายด้วยกัน

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำที่ใช้กันมากในวิชาจิตวิทยาสังคม มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า “Aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม นำมาใช้ในความหมายของทัศนคติ หมายถึง ท่าทีที่แสดงออกของบุคคลซึ่งบ่งถึงสภาพของจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Allport, 1967)

English and English (1958) ให้ความหมายของทัศนคติ ว่าเป็น ความคงที่ของการตอบสนอง หรือความพร้อมที่จะตอบสนองอย่างหนึ่งอย่างใดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

Zimbardo and Ebbesen (1969) ให้ความหมายของทัศนคติ ว่าเป็น แนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกในวิธีที่สอดคล้องกับความคิดและความรู้สึกของเขา

สรุปความหมายของทัศนคติได้ว่า ทัศนคติ เป็นความคิดที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งทำให้เกิดความพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบในทางบวกหรือในทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทางด้านทัศนคติ

2.1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ (Attitude Component)

จากความหมายของทัศนคติดังกล่าวข้างต้น สามารถแยกทัศนคติออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

2.1.2.1 องค์ประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) หมายถึง ความเชื่อ การรับรู้ ข้อมูลและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งของหรือบุคคล หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม องค์ประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับสิ่งที่บุคคลพิจารณาว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา

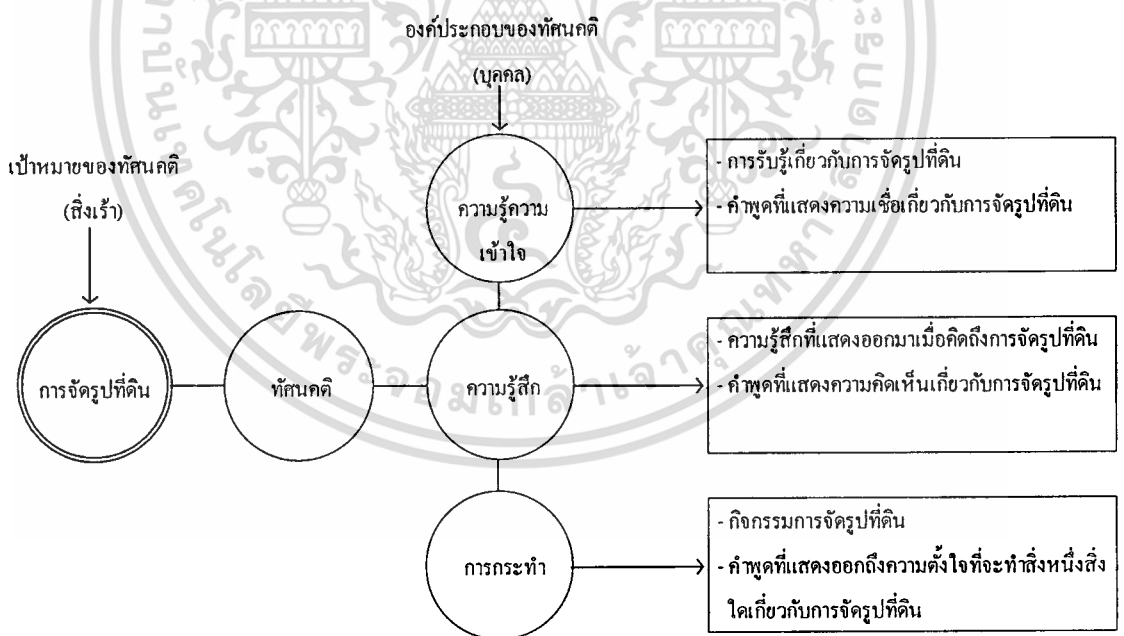
2.1.2.2 องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) อารมณ์หรือความรู้สึกกับความคิดจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน องค์ประกอบทางด้านนี้จึงประกอบด้วยการ

ประเมินความรู้สึก ความชอบ หรือการตอบสนองทางอารมณ์ที่มีต่อสิ่งของหรือบุคคล โดยจะออกมาในลักษณะความชอบหรือไม่ชอบ มีความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกจึงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- ความรู้สึกทางบวก (ความพึงพอใจ)
- ความรู้สึกทางลบ (ความไม่พึงพอใจ)

2.1.2.3 องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำ เป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่แสดงออกโดยตรงต่อสิ่งของหรือบุคคล องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก จึงทำให้อนุমানทัศนคติของบุคคลได้จากสิ่งที่เขาพูดหรือสิ่งที่เขากระทำเสมอ ๆ

กล่าวโดยสรุปในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทัศนคติ หรือศูนย์กลางของทัศนคติ เนื่องจากความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการกระทำ โดยที่องค์ประกอบทั้ง 3 มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ พฤติกรรมที่แสดงออกมักจะสอดคล้องกับความรู้สึกและความคิด

รูปที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของทัศนคติต่อการจัดรูปที่ดิน (ดัดแปลงจากถัดดา กิติวิภาต, 2543)

2.1.3 การเกิดทัศนคติ (Attitude Formation)

2.1.3.1 การเกิดทัศนคติทางด้านความรู้ความคิด (The Formation of the Cognitive Component) เนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนเรา ไม่สามารถจะคิด จะจดจำ จะโต้ตอบกับข้อมูล

เอกสาร... ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุก ๆ อย่างที่ผ่านเข้ามาได้ เราจึงต้องจัดประเภทหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งการจัดประเภทหรือจัดหมวดหมู่ของสิ่งเร้าหรือข้อมูลที่ได้รับนี้ช่วยในการรับรู้ของบุคคลได้ แต่ก็อาจจะทำให้บุคคลรับรู้หรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้องหรือผิดพลาดได้เช่นกัน

การเกิดทัศนคติทางด้านความรู้ความคิด นอกจากจะใช้วิธีการจัดประเภทของข้อมูลที่ได้รับแล้ว ยังรวมถึงการเลือกรับรู้ข้อมูล การตัดสินใจภาพพจน์ หรือมีอคติในการรับรู้ ตลอดจนการให้ความสำคัญเฉพาะลักษณะเด่นบางอย่างของสิ่งเร้าด้วย

2.1.3.2 การเกิดทัศนคติทางด้านความรู้สึก (The Formation of the Affective Component) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกทางบวกกับความรู้สึกทางลบ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านความรู้ความคิด คือ เมื่อสิ่งเร้าได้รับการตีความว่าอย่างไร บุคคลก็จะมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่สอดคล้องกับการตีความนั้น

การเกิดทัศนคติทางด้านความรู้สึกนี้ เกิดขึ้นได้โดยอาศัยการวางเงื่อนไขด้วยการให้รางวัลและการลงโทษ (Scott, 1957 อ้างใน ถัดดา กิติวิภาต, 2543)

2.1.3.3 ทัศนคติทางด้านพฤติกรรม (The Formation of the Behavioral Component) บรรทัดฐานของสังคมควบคุมพฤติกรรมของคนให้ทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องหรือไม่ทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าไม่ถูกต้อง

ทัศนคติในด้านพฤติกรรมนี้มักจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของกลุ่ม เนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน บรรทัดฐานของกลุ่มก็แตกต่างกันไปด้วย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520 อ้างใน ธวัชชัย พาณิชยาภรณ์, 2539 ได้เสนอว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากแหล่งทัศนคติต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย ซึ่งส่วนหนึ่งได้จาก

1.) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2.) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ผู้อื่นได้ เช่นเด็กที่ได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่เคยได้รับทราบมา และ Wibur Schramm, 1964 ได้ให้เหตุผลว่า การเลือกสนใจนั้นคนเราชอบเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามที่น้อยที่สุด และได้รับประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด นั่น หมายถึง ผู้ดู ผู้อ่าน หรือผู้ฟัง จะเลือกรับสื่อที่ตัวเองมีความสะดวกที่สุด การใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการรับสื่อมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน เช่น ความพร้อม ความสะดวก ค่าใช้จ่ายที่จะใช้ในการซื้อสื่อ เวลาที่รับสื่อ ซึ่งย่อมมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลและบทบาท

3.) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นพ่อแม่แสดงท่าทีไม่ชอบสิ่งใด เด็กก็จะเลียนแบบไม่ชอบในสิ่งนั้นด้วย

4.) ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ทศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้น เนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้ จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

ดังนั้นเพื่อเป็นการปิดช่องว่างทัศนคติของประชาชนต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม Roger, 1983 ได้เสนอวิธีแก้ไขไว้ 4 ประการคือ

1.) การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ หรือโครงการให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่อยู่นั้น

2.) ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ โดยการใช้สื่อบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริม หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรที่รับผิดชอบในการเผยแพร่นวัตกรรมนั้น ๆ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

3.) ให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับนวัตกรรม หรือยอมรับการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการจูงใจแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ยังไม่ยอมรับ ซึ่งอาจจะรวมทั้งการใช้สื่อมวลชนเข้ามาช่วยทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารนี้ออกไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

4.) การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจ โดยการใช้สื่อบุคคลหรือผู้นำทางความคิดเข้าไปเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อนฝูง เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

2.1.4 ประโยชน์ของทัศนคติ (Functions of Attitudes) (Triadis, 1971; Wrightman, 1977; ไวรัช เจียมบรรจง, 2522 อ้างใน ลัดดา กิติวิภาต, 2543)

จากองค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติ ทำให้ทราบว่าทัศนคติมีหน้าที่ 4 ประการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

2.1.4.1 ทัศนคติช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกรอบ ๆ ตัวเรา (Knowing Function) ทำให้เกิดความรู้ โดยสร้างทัศนคติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจัดระบบสิ่งแวดล้อมที่สับสนวุ่นวายให้ง่ายแก่การเข้าใจ เพื่อทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อบอกให้ทราบถึงสาเหตุของเหตุการณ์นั้น ๆ อาจถูกหรือผิดก็ได้

2.1.4.2 ทัศนคติช่วยป้องกันตนเอง (Self-Defensive Function) ทำให้บุคคลไม่ถูกตนเองเกิดความภาคภูมิใจ โดยการสร้างทัศนคติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อหลีกเลี่ยงความจริงต่าง ๆ ที่ทำให้ตนเองไม่พึงพอใจ

2.1.4.3 ทัศนคติเป็นเครื่องมือทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ต่าง ๆ และช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (Instrumental or Social Adjustive Function) สิ่งใดที่ทำให้เราได้รับประโยชน์เราก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น สิ่งใดที่ขัดขวางความต้องการของเราเราก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น หนีห่างจากสิ่งนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.4 ทักษะที่ช่วยให้บุคคลแสดงตนเองออกมา (Self-Expressive Function)

บุคคลมักจะมีทัศนคติที่สอดคล้องกับความคิดหรือค่านิยมของตนเอง การแสดงทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งออกมานั้นเป็นการแสดงความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) ของบุคคลด้วย

ประโยชน์ของทัศนคติช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกหรือสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วยป้องกันตัวทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นเครื่องมือทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ ทำให้บุคคลแสดงตนเองออกมา

2.1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

ในการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ได้นำผลงานวิจัยของท่าน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการศึกษา เพื่อกำหนดตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติ ซึ่งพอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สุทธิดา เกสรราช, 2544 ได้ศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลต่อทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ รายได้จากการใช้ประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติ และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกและมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 56.80 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เอช อาสุ, 2544 ได้ศึกษา ทัศนคติเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่าและการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าของชุมชนรายรอบอุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่าของชุมชน ได้แก่ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก อาชีพหลัก และขนาดที่ดินถือครอง

พงษ์ศักดิ์ ปทุมมาศ, 2545 ได้ศึกษา ทัศนคติของราษฎรท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้พื้นที่ป่าเขาหลวง จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า ราษฎรที่เคยเข้าไปใช้ประโยชน์และเก็บของป่ากับราษฎรที่ไม่เคยใช้ประโยชน์มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยให้เหตุผลว่า เนื่องจากราษฎรกลุ่มตัวอย่างในท้องที่ส่วนใหญ่เป็นราษฎรที่อยู่อาศัยเป็นระยะเวลาาน อาจทำให้เกิดการถ้อยทอดบอกล่าวกันระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จึงมีผลทำให้ทัศนคติของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้คล้ายคลึงกัน

อนันต์ศักดิ์ รุณทอง, 2546 ได้ศึกษา ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ยม ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 41.2 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นพื้นฐานภาคบังคับ อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม รายได้รวมเฉลี่ย 65,155.30 บาทต่อปี รายจ่ายรวมเฉลี่ย 31,154.50 บาทต่อปี ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะด้านความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ระดับการศึกษา การมีอาชีพรอง รายจ่ายรวมต่อปี การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การเคยเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการอนุรักษ์ และการได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์

กระสุน บุญอำพล, 2546 ได้ศึกษา ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทการถือครองที่ดิน ภาระหนี้สิน และความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของหัวหน้าครัวเรือนรอบอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ รายได้ การรับรู้ข่าวสาร และการพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติ

ไสว อ่าทอง, 2546 ได้ศึกษา ทัศนคติของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่า พนักงานกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 32.69 ปี สถานภาพโสด สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นส่วนใหญ่ โดยมีตำแหน่งอยู่ในระดับพนักงานปฏิบัติการ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท ซึ่งในรอบ 1 ปีที่ผ่านมามีการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพียง 43.89 เปอร์เซ็นต์ เป็นการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน กลุ่มละ 1-2 คนเป็นส่วนมาก วัตถุประสงค์หลักก็เพื่อชื่นชมธรรมชาติ และพักผ่อนร่างกายตามลำดับ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึง 78.33 เปอร์เซ็นต์ มีทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร รวมทั้งการสนทนากับญาติหรือเพื่อน ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีค่อนข้างสูง ส่วนทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสาร

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนแนวคิดและผลงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ทำให้เราทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น อายุ เพศ การศึกษา รายได้ สถานภาพ ระยะเวลาในการอยู่อาศัยและขนาด การถือครองที่ดิน ซึ่งอาจจะส่งผลและไม่มีผลต่อทัศนคติ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จรัญญา วงษ์พรหม, 2536 ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา ได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในงานพัฒนา กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้นมีได้ ขึ้นอยู่กับการริเริ่มหรือการวางแผนโดยรัฐ แต่ความสำเร็จนั้นอยู่ที่ประชาชนในชุมชน หรือในท้องถิ่นต่าง ๆ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกระบวนการอย่างเป็นอิสระ เน้นการทำงานใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน พลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

นอกจากนี้ในกระบวนการพัฒนา จำเป็นต้องมีการรวมพลังในลักษณะเบญจภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และประชาชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหของท้องถิ่น ซึ่งนั่นเป็นกระบวนการหนึ่งของแนวคิดการมีส่วนร่วม

อรรถ ก๊กผล อ่างใน พัทรี สิโรตส, 2546 ได้เสนอว่า ในอดีตสังคมไทยมีการพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในแง่หลักการ ประโยชน์และความจำเป็น หากแต่การดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือไม่นั้นเป็นเอกสิทธิ์ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการสอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐ สถานการณ์นี้เริ่มเปลี่ยนไปเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 และที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชัดเจนที่สุด คือ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งรับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ร่วมรับรู้ ร่วมให้ข้อมูล ร่วมกระทำการ ร่วมตรวจสอบ จนถึงร่วมตัดสินใจ

การพัฒนาประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา แม้ว่าในภาพรวมจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลให้เห็นเป็นรูปธรรมหลายประการ ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความสะดวก เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และด้านสาธารณสุขการต่าง ๆ เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางสังคม ปัญหาการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาความยากจน ดังนั้นกระบวนการพัฒนาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กระบวนการที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และในทุกขั้นตอนนี้ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ การวางแผน การทำกิจกรรม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนามีความเหมาะสมมากขึ้น (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2546)

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายหลายตามการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมือง โดยได้จำกัดความไว้ดังนี้

กรรณิการ์ ชมดี, 2524 ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบเพื่อการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นรินทร์ จงวุฒิเวศย์, 2527 ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

วันชัย วัฒนศัพท์, 2543 กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน

อรทัย ก๊กผล, 2546 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

กล่าวโดยสรุป คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนผู้มีส่วนได้รับประโยชน์จากโครงการ หรือผลกระทบจากโครงการไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ได้มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูล และร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ ตลอดจนสามารถติดตามความคืบหน้า และประเมินผลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้ง เพื่อให้เกิดการแสวงหาทางออกร่วมกัน

2.2.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาในทุกระดับชั้นตั้งแต่องค์กรชุมชนในชุมชนเล็ก ๆ ในชนบท องค์กรชุมชนในบริษัทเอกชน จนถึงการพัฒนาประเทศที่ต้องใช้มติของภาคประชาชนในการจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดพลังของทุกฝ่ายในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบแทนจากการที่ได้ทำงานร่วมกันนั้น และผลจากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ นำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2526 สอดคล้องกับ อकिन รพีพัฒน์, 2531 ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

- 1.) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 2.) ชาวบ้านมีส่วนในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา
- 3.) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหา และพิจารณาแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหา
- 4.) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมการพัฒนา

Cohen and Uphoff, 1980 ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

- 1.) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
- 2.) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ
- 3.) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ประกอบด้วยผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม และส่วนบุคคล
- 4.) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

นอกจากนี้ WHO/UNICEF, 1978 ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

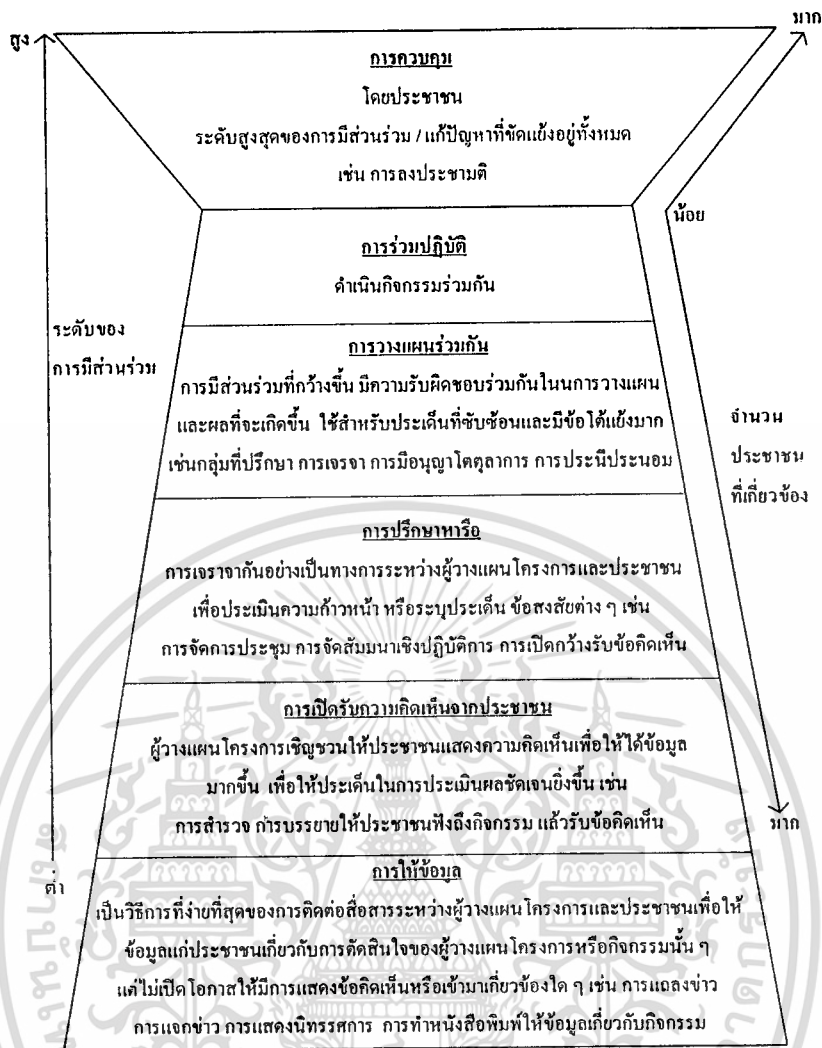
- 1.) การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญ คือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง
- 2.) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน
- 3.) การใช้ประโยชน์ โดยประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- 4.) การได้รับประโยชน์ โดยประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

กล่าวโดยสรุปคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้ประชาชนร่วมศึกษา ค้นหา และเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้พัฒนาโครงการ และกำหนดทรัพยากรและวิธีการประเมินผล และต้องให้ประชาชนตัดสินใจด้วยตนเอง มีส่วนช่วยกันในการรับผิดชอบดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมและร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ ผู้พัฒนาโครงการ ต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีการจัดสรรผลประโยชน์โดยเท่าเทียมกัน

2.2.3 ระดับการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล, 2543 ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป ประกอบด้วย การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นประชาชน การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ และการควบคุมติดตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียวซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือร่วมคิดร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้ว จึงเป็นการร่วมทำ และในที่สุดเป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นของการมีส่วนร่วมสูงสุด แต่จำนวนประชาชนที่จะเกี่ยวข้องมาน้อยแล้วแต่ระดับขั้น แสดงได้ดังรูปที่ 2.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.2 แสดงระดับการมีส่วนร่วม

ที่มา : ดร.ถวิลวดี บุรีกุล. “แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย” จดหมายข่าว สถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 2 ฉบับที่ 8 เล่มที่ 19 เดือนธันวาคม 2543: 8.

อคิน รพีพัฒน์, 2525 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนแออัด โดยได้แบ่งสภาพของความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ

- 1.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกับผู้ปฏิบัติงานภาคสนาม
- 2.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาและแนวทางต่าง ๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา
- 3.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทาง วิธีการที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา และวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันของผู้ปฏิบัติงานภาคสนาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อแก้ปัญหา

5.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลปฏิบัติงานร่วมกับผู้ปฏิบัติงานภาคสนาม

ปรากฏการณ์ที่พบเสมอ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับ 4 เท่านั้น แต่ในระดับ 1,2,3 และระดับ 5 ขาดหายไป แท้จริงแล้วการมีส่วนร่วมในระดับ 1,2,3 เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา เพราะขั้นตอนทั้งสามเป็นขั้นตอนที่เสริมสร้างให้ประชาชนสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ในการแก้ไขปัญหาอื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งลักษณะดังกล่าว ภูมิธรรม เวชยชัย, 2527 อธิบายว่า การก่อรูปของกิจกรรมเกิดจากการกำหนดและผลักดันจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าสามารถระดมชาวบ้านส่วนใหญ่ให้เข้าร่วมได้ก็ตาม แต่การระดมความคิดและการคิดค้นวิธีการต่าง ๆ สามารถกระทำได้ภายใต้กรอบที่ทางราชการได้กำหนดมาแล้ว ทำให้ไม่สามารถกอบทบาทในการดึงกลุ่มคนยากจนให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และจากการศึกษาของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2535 ได้อธิบายว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทจะมีความสัมพันธ์กับระดับการให้ความช่วยเหลือของรัฐแก่ประชาชนในชนบท กล่าวคือ

1.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับสูง หรือประชาชนมีความพร้อมมาก ระดับการช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้จะมีน้อยมาก คือรัฐเพียงให้คำปรึกษาแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเป็นคำปรึกษาแนะนำทางวิชาการเท่านั้น

2.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือมีความพร้อมในระดับปานกลาง ระดับความช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้ก็อยู่ในระดับปานกลางด้วย คือเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนบางส่วน

3.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่ำ โดยประชาชนไม่มีความพร้อมหรือมีความพร้อมน้อยมาก ระดับการช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนั้นก็จะมีมาก คือรัฐต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาคลุกคลีกับประชาชนในชนบท มีการกระตุ้นเร่งเร้า และให้ความช่วยเหลือส่งเสริมทุกวิถีทางอย่างครบวงจร

ส่วนนรินทรชัย พัฒนพงศา, 2547 ได้เสนอว่า การที่จะส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมาก กรณีของคนที่มีบุตร หากพิจารณาว่าในการตัดสินใจเกี่ยวกับบุตร บิดามารดาควรทำอะไรให้บุตรเต็ม 100% หรือไม่ สำหรับบิดามารดาที่รักบุตรมากเกินไป อาจให้บุตรมีส่วนร่วมเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่บางท่านอาจให้บุตรมีส่วนร่วมด้วยเพียง 20-25% หรือยึดเอาตัวบิดามารดาเป็นใหญ่ หรือบางท่านยอมให้บุตรตัดสินใจครั้งหนึ่งและตนตัดสินใจร่วมด้วยอีกครั้งหนึ่ง และนำเหตุผลมาพิจารณาร่วมกันก็มี การมีส่วนร่วมจึงขึ้นอยู่กับวัยของบุตร และลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมจึงเป็นไปได้หลายกรณี

โดยหลักการระดับการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับว่าจะมีส่วนร่วมในเรื่องประเภทใด หรือขั้นตอนใด แต่หลักใหญ่ อาจแบ่งเป็น 5 ระดับอย่างกว้าง ๆ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชน ของตน เช่น การให้ข้อมูลการเจ็บป่วยของตนแก่แพทย์ (แต่แพทย์ต้องรับฟังด้วย) ถ้าไม่ร่วมให้ข้อมูลที่เป็นจริง หรือแพทย์ไม่ฟังจริงก็อาจรักษาไม่ได้ผลดี

2.) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล-ข่าวสาร เช่น การร่วมรับรู้ข้อมูลของตนจากแพทย์เพื่อจะเป็นแนวทางตัดสินใจให้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่แพทย์รู้เกี่ยวกับตนนั้น ตนเองอาจไม่รู้

3.) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการที่ตนจะมีส่วนร่วมได้เสียด้วย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมนั้นตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ เช่น ก่อนเริ่มทำโครงการจะตัดสินใจว่าโครงการควรทำขนาดใด ทำกิจกรรมอะไรบ้าง เป็นต้น ผู้อื่นมีส่วนร่วมด้วยน้อย

- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ เช่น เมื่อเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน และจะตัดสินใจว่าจะเริ่มโครงการนั้นหรือไม่

- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ เช่น เมื่อเป็นผู้รับประโยชน์จากน้ำที่ได้รับจากอ่างเก็บน้ำ กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ควรเป็นผู้มีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

4.) การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงาน เช่น ร่วมสร้างถนนในชนบท

5.) การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ ไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ใดก็ตาม นนท์ กอแก้วทองดี, 2543 ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 3 ระดับ คือ

- 1.) ระดับที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม
- 2.) ระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมปานกลาง
- 3.) ระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเต็มที่

ดังตารางระดับการมีส่วนร่วม ที่นรินทร์ชัย ได้ปรับปรุงจากแนวคิดของนนท์ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดับการมีส่วนร่วม	ขั้นตอนการมีส่วนร่วม
<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชน มีส่วนร่วมมากขึ้น 	8. ประชาชนคือผู้กำหนดสิ่งที่ต้องการ และร่วมกันจัดการ
	7. ประชาชนได้ “ควบคุม” “บางส่วน”
	6. ประชาชน และรัฐมีส่วนร่วมเท่ากัน (โดยรัฐถือว่าประชาชนเป็น “หุ้นส่วน”)
<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชน มีส่วนร่วมปานกลาง 	5. รัฐให้ประชาชนเข้าร่วมได้บางส่วน เช่น เป็นที่ปรึกษา , เข้าเป็นกรรมการ (แต่เพียงส่วนน้อย)
	4. ประชาชนได้รับการปรึกษา (โดยมีการถามความต้องการบ้าง)
<ul style="list-style-type: none"> ● ระดับที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม 	3. รัฐบอกให้ทราบว่า “มีอะไรบ้าง”
	2. รัฐคือผู้จัดการให้
	1. รัฐคือผู้กำหนด (คิดให้แทน)

ที่มา : นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547 ดัดแปลงจาก นนท์ กอแก้วทองดี, 2543

กล่าวโดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งจะอยู่ในระดับที่สูง หรือ ต่ำ นั้นขึ้นอยู่กับขั้นตอนและความสำคัญในแต่ละขั้น ขั้นตอนการให้ข้อมูล เป็นการสื่อสารทางเดียว ประชาชนสามารถเข้าร่วมได้มาก แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น ชักถาม หรือโต้แย้ง ระดับในการมีส่วนร่วมต่ำ และในขั้นตอนอื่น ๆ ระดับการมีส่วนร่วมมากขึ้นแต่จำนวนประชาชนเข้าร่วมน้อย จนถึงขั้นควบคุมขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก และระดับการมีส่วนร่วมสูง เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าร่วมในการตรวจสอบ ตลอดจนควบคุม ทั้งนี้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญในแต่ละขั้นของกิจกรรมและช่องทางที่เปิดให้ประชาชนเข้าร่วม ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

2.2.4 ช่องทาง หรือวิธีการมีส่วนร่วม

เมื่อศึกษาแนวคิดของ Uphoff, 1979 พบว่าช่องทาง หรือวิธีการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยหลายรูปแบบกว้าง ๆ เช่น แบบทางการ หรือไม่เป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม โดยการเลือกผู้เข้าร่วม หรือการเข้าร่วมประชุมออกเสียงในประเด็นต่าง ๆ การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อนฝูงชักชวนกันมาร่วม หรือถูกบังคับ เป็นต้น จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ พบว่าช่องทางในการติดต่อสื่อสารเป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ

ช่องทางการมีส่วนร่วม แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ตามปฏิกิริยาการสื่อสาร ดังนี้

- ช่องทางการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล (การสื่อสารทางเดียว)
- ช่องทางการมีส่วนร่วมโดยการรับฟังความคิดเห็น (การสื่อสารสองทาง)
- ช่องทางการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ (การสื่อสารสองทาง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4.1 ช่องทางการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล

การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยแบ่งสื่อได้ตามลักษณะของสื่อ เช่น

- เอกสารข้อเท็จจริง (Fact Sheet) เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นลักษณะของหลักการ นโยบาย ข้อมูลสถิติ กฎหมาย หรือระเบียบวิธีปฏิบัติ ซึ่งมีการจัดทำ หรือกำหนดไว้แล้ว โดยที่ข้อเท็จจริงเหล่านี้ ได้มีการพิจารณาตรวจสอบ หรือรับรองโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบให้รับรองข้อเท็จจริงเพื่ออ้างอิง ในการจัดทำเอกสารข้อเท็จจริงจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในการจัดทำเอกสารข้อเท็จจริง เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และรับทราบข้อเท็จจริงร่วมกัน (พัชรสิโรต และคณะ, 2546)

- จดหมายข่าว (Newsletter) เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการดำเนินงาน ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น บทวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กร รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่อยู่นอกองค์กร แต่เป็นที่สนใจของสมาชิกองค์กร โดยอาจจะรวมทั้งสาระและบันเทิงอยู่ในฉบับเดียวกัน จดหมายข่าวนิยมจัดทำเป็นระยะเวลาที่แน่นอน เช่น ทุกสัปดาห์ ทุก 15 วัน หรือ ทุกเดือน ซึ่งจัดอยู่ในประเภทวารสาร โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการสรุปข่าวและเสนอเรื่องราวหรือประเด็นที่ได้รับความสนใจ แล้วจัดพิมพ์เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้สนใจ ในการจัดทำจดหมายข่าว ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ หรือจัดส่งผลงานมาตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหาร หรืออำนวยการในการจัดทำจดหมายข่าว รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือให้ข้อคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านจดหมายข่าว

- รายงานการศึกษา (Report Study) ในการดำเนินงานตามโครงการแผนงาน อาจจะมีประเด็นที่ไม่มีความแน่ชัด หรือเป็นที่ถกเถียงถึงข้อสรุปในประเด็นนั้น ๆ ซึ่งมักจะนำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงให้ปรากฏแล้วนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน โดยทั่วไปทราบ โดยการจัดทำรายงานผลการศึกษา ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการศึกษาของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจะเป็นการร่วมกันยืนยันในความถูกต้องของรายงานการศึกษาที่จะนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจโดยทั่วไป เนื่องจากการจัดทำรายงานการศึกษาเป็นการจัดทำเอกสารเพื่อสรุปผลการศึกษาที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการศึกษา และร่วมเป็นคณะทำงานในการจัดทำรายงานการศึกษา ทั้งนี้จะได้เข้าใจผลการศึกษา และนำผลการศึกษาไปเผยแพร่ หรือวิเคราะห์ศึกษาให้ละเอียดลึกยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

- การจัดทำวิดิทัศน์ การดำเนินงานตามโครงการแผนงาน จะต้องมีการบันทึกข้อมูล และจัดเก็บให้เป็นระบบ การจัดทำวิดิทัศน์เป็นวิธีการจัดเก็บข้อมูลเหตุการณ์ที่สามารถนำมาเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ แนวทางการดำเนินงานข้อเท็จจริง และการบรรยายสรุป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุการณ์หรือผลการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำวิดิทัศน์ของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง จะเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน

- การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (News Repositories) เป็นแหล่งให้บริการข้อมูลและข่าวสารแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมที่ประสงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดข้อมูลและข่าวสารไว้ให้ประชาชนที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงได้ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเป็นการสื่อสารทางเดียว มีข้อจำกัดในการที่ประชาชนไม่สามารถโต้ตอบข้อมูล และข่าวสารกันได้

- การแถลงข่าว (News Release) เพื่อสื่อสารข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งสู่สาธารณะผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ในกรณีที่องค์กรต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ผ่านกิจกรรมการแถลงข่าว หรือ เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบเรื่องหนึ่ง ๆ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการไปจนถึงการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมในระยะต่าง ๆ นำเสนอปัญหาอุปสรรคตลอดจนกระทั่งโครงการสิ้นสุด และผลของโครงการบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการแถลงข่าวนั้นมีวัตถุประสงค์ไม่เพียงเพื่อแจ้งให้สาธารณชนได้รับรู้ต่อกรณีเรื่องนั้น ๆ เท่านั้น แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อเชิญชวนให้สาธารณชน ผู้สนใจ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นหลังไปฟังองค์กร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณตัดสินใจ และการปรับปรุงแก้ไขโครงการ

- เวทีนำเสนอข้อมูล (Briefing) เป็นกิจกรรมนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นทางการให้แก่สื่อมวลชนได้รับรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างมีรายละเอียด เตรียมความพร้อมให้แก่สื่อมวลชนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสื่อมวลชนนำเสนอข่าวต่อประชาชนในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง การจัดเวทีนำเสนอข้อมูล ไม่ได้จำกัดเพียงจัดให้แก่สื่อมวลชนเท่านั้น แต่เปิดให้กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในกิจกรรมด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นจำเป็นต้องมีการเตรียมการอย่างดี เป็นไปได้ที่ข้อมูลนำเข้ามาเสนอจะถูกนำไปสื่อสารในลักษณะเป็นประเด็นทางการเมืองหรือนำไปสู่การสร้างประเด็นถกเถียงของสาธารณะได้

- การสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง เป็นเครื่องมือและสื่อในการสื่อสารที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ถือเป็นแหล่งข่าวที่สามารถส่งถึงคนไทยได้มากที่สุด คลื่นวิทยุสามารถปกคลุมเกือบ ๆ ทุกพื้นที่ในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าในเกือบทุกจำนวนครัวเรือนจะมีเครื่องรับวิทยุสามารถดำเนินการในรูปแบบที่ต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสาธารณชน ทั้งลักษณะบทวิทยุและการให้ข่าว การจัดรายการวิทยุอาจกระตุ้นให้สาธารณะโต้ตอบได้โดยการ โทรศัพท์ แต่เป็นเพียงการโต้ตอบที่จำกัดประเด็น และในทางเลือกอื่นที่ไม่จำกัดประเด็นได้เช่นกัน โดยการเขียนจดหมาย หรือโทรสาร ซึ่งจะใช้เวลาหลังจากการสื่อสารในครั้งนั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การจัดสัมมนาวิชาการให้กับสื่อมวลชน เป็นการจัดกิจกรรมการสัมมนาให้แก่สื่อมวลชน โดยมุ่งเน้นให้เข้าใจไม่ใช่เฉพาะเรื่องหลักการ ที่มาและเหตุผลของโครงการเท่านั้น หากแต่ได้เรียนรู้และเข้าใจประเด็นทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ด้วย กิจกรรมนี้อาจเปิดให้บุคคลต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมได้ด้วย

- หอกระจายข่าวชุมชน (Village News Announcement) เป็นกิจกรรมที่องค์กรจัดทำขึ้น โดยการให้ข้อมูลผ่านหอกระจายข่าวชุมชน ที่มีอยู่แล้วในแต่ละชุมชน เป็นการให้หอกระจายข่าวในการสื่อสารข้อมูลกับคนในชุมชนเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ เพราะสามารถกระจายข้อมูลได้รวดเร็วกว้างขวาง องค์กรที่รับผิดชอบจำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมการสื่อสารสู่ชุมชนผ่านหอกระจายข่าวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

- ทักษะศึกษา/การเยี่ยมชมโครงการ (Facility Tour / Site Visit) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ดี ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล โดยเป็นที่เชื่อกันว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการให้ข้อมูลโดยใช้สถานที่จริง ซึ่งประชาชนสามารถสัมผัสและพบเห็นจากความเป็นจริงอันแตกต่างจากการรับรู้โดยการฟัง การสื่อความหมายของกิจกรรมด้านทักษะศึกษาจำเป็นที่จะต้องสร้างสรรค์รูปแบบหรือเทคนิคการสื่อความหมายเสริมเข้าไปในกิจกรรม

- การนำเสนอ (Presentation) เป็นกระบวนการให้ข้อมูลด้วยการพูด การบอก การอธิบายความรู้ในเนื้อหาเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้เรื่องต่าง ๆ โดยในการนำเสนออาจทำได้ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการโดยใช้วิธีการอื่นประกอบด้วยเช่น การใช้เทปหรือวิดีโอ เพื่อให้ผู้ฟังได้มีความเข้าใจที่ดีต่อการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในด้านการอนุญาตให้มีการดำเนินการและการปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้การนำเสนอยังสามารถดำเนินการในลักษณะที่ไม่เป็นทางการได้ โดยการพบปะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ โดยในการนำเสนอจะต้องมีสาระสำคัญของเรื่องเป็นองค์ประกอบ

- การชี้แจงให้ประชาชนในการประชุมของทางราชการ เป็นเทคนิคการให้ข้อมูลของภาครัฐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมประชุมได้รับความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ของรัฐ เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยความร่วมมือ การเข้าร่วมและพัฒนาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเฉพาะกับประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้มีทัศนคติทางบวก สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เป็นปัญหาของชุมชน ปัญหาคนได้อย่างดี เป็นเทคนิคที่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งประชาชนได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้ในโครงการต่าง ๆ ของรัฐ สามารถลดความหวาดหวั่นและการลังเลใจของประชาชน ที่ถือได้ว่าเป็นการสื่อสารในระดับข้อมูล (Information Level) ที่จะนำไปสู่การสื่อสารในระดับความสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Relationship Level) ต่อไปซึ่งหมายถึงประชาชนมีโอกาสที่จะติดตามและแสดงความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ของรัฐได้ด้วย

2.2.4.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น

การมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นเป็นการสื่อสารสองทางเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น โดยแบ่งการสื่อสารได้ตามลักษณะของสื่อ เช่น

- การสัมภาษณ์รายบุคคล (Community Interview) ทำให้รับรู้ลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยม และอื่น ๆ จากการแสดงอารมณ์หรือพฤติกรรมออกมาระหว่างการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ไม่ได้อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือเป็นตัวแทนเข้าร่วมตัดสินใจ หรือร่วมเป็นที่ปรึกษา ร่วมเจรจาต่อรอง ยกเว้นกรณีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้นำหรือบุคคลสำคัญที่เข้าร่วมมีอำนาจ เป็นตัวแทน เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้เจรจาต่อรอง จึงจะอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งการสัมภาษณ์อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การร่วมรับรู้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจโดยตรง

- การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เป็นการสนทนาแบบหลายคน มีผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง สถานที่ร่มรื่น เป็นต้น การสนทนามีจุดรวมศูนย์กลางของประเด็นเนื้อหาพร้อมกัน การใช้เทคนิคนี้สามารถใช้ร่วมกับหรือเลือกใช้เทคนิคอื่น ๆ ได้ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมทางการและไม่ทางการ การสัมมนา การจัดเวทีสาธารณะ ซึ่งเทคนิคนี้อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การร่วมรับรู้ข้อมูลและการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจโดยตรง ยกเว้นกรณีผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจด้วย สามารถนำข้อคิดเห็นไปร่วมในการตัดสินใจได้อย่างเต็มที่

- การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ (Interactive Website) เป็นเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่ประสงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นมายังหน่วยงาน บุคคล หรือองค์กรอื่นที่ประสงค์ได้รับความความคิดเห็นของประชาชน อาจจัดให้เป็นเครื่องมือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแบบทางเดียว หรือแบบสองทางก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของหน่วยงาน บุคคลหรือองค์กรอื่นที่ประสงค์ได้รับความความคิดเห็นของประชาชน

- สายด่วนสายตรง (Hot line) เป็นเครื่องมือที่ใช้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน/ชุมชนทางโทรศัพท์เข้ามาสอบถามข้อมูล หรือเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็นก็ได้ โดยผู้โทรศัพท์เข้ามาจะโทรฟรี โทรได้ตลอดเวลาทันทีที่ต้องการ เป็นการเตรียมข้อมูลที่ชัดเจน (ไม่ใช่

เอกสารความคิดเห็น) โดยการบันทึกเทปไว้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกรับฟังได้ตามที่สนใจ และ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนที่โทรเข้ามาสามารถเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็นได้ โดยจะได้รับการบันทึกเทปไว้โดยอัตโนมัติตลอดเวลา หรือถ้าเป็นการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น จะมีเจ้าหน้าที่ประจำ

- การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (ประชาพิจารณ์) เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็นต่อการตัดสินใจดำเนินนโยบายหรือโครงการของภาครัฐ เพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมาย / ระเบียบ ที่ระบุไว้ว่ารัฐต้องรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการของประชาชนผู้เกี่ยวข้อง เป็นกิจกรรมที่ต้องจัดขึ้นก่อนการตัดสินใจ จึงอาจจัดในช่วงการร่างใบอนุญาต หรือช่วงที่หน่วยงานภาครัฐทำการปรับปรุงตัดแปลงข้อเสนอที่เคยจัดทำขึ้น หรือในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่เหมาะสม แต่ต้องก่อนทำการตัดสินใจขั้นสุดท้าย ประชาชนจะเสนอความคิดเห็น และจะต้องมีการจัดทำการบันทึกคำให้การ ซึ่งในที่นี้คือความคิดเห็นดังกล่าว มีลักษณะเป็นทางการ เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ใช้ประกอบการพิจารณา และบันทึกที่ทำการนี้ต้องเปิดเผยแก่สาธารณชน เป็นการสื่อสารทางเดียว เนื่องจากเป็นเวทีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มิใช่เวทีการสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความเห็นกับภาครัฐ หน่วยงานรัฐจำเป็นต้องนำข้อคิดเห็นทั้งด้านบวกและลบ รวมทั้งประเด็นสำคัญไปประกอบการพิจารณา

2.2.4.3 ช่องทางการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ

การปรึกษาหารือเป็นการสื่อสารสองทางเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมปรึกษาหารือ โดยแบ่งการสื่อสารได้ตามลักษณะของสื่อ เช่น

- เวทีสาธารณะ (Public meeting / Forum) กิจกรรมเวทีสาธารณะเริ่มต้นด้วยการแจ้งให้ประชาชนทราบความเป็นไปของโครงการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและอภิปรายในประเด็นซับซ้อนหรือสำคัญโดยไม่มีมติตัดสินใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการเปิดกว้างและยืดหยุ่น ในบางครั้งเวทีสาธารณะเป็นเทคนิคที่ช่วยให้การทำประชาพิจารณ์มีความสมบูรณ์โดยสามารถใช้เวทีสาธารณะเป็นเวทีสำหรับอภิปราย ถกปัญหาก่อนที่จะมีการทำประชาพิจารณ์ การประชุมจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะ รวมทั้งการซักถามเพื่อทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องโดยคณะทำงานแลกเปลี่ยนข้อมูลจะเป็นผู้ตอบข้อซักถามและนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมไปพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดการดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสมต่อไป การจัดเวทีสาธารณะมิได้จำกัดว่าจะต้องใช้ในกรณีที่ยังไม่มีโครงการเท่านั้น อาจจัดขึ้นเพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือการพัฒนาโครงการที่มีอยู่เดิมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นก็ได้เช่นกัน ผลที่ได้จากเวทีสาธารณะจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการใหม่ หรือการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

- การพบปะแบบไม่เป็นทางการ (Open house / Informal meeting) เป็นการสื่อสารสองทาง การพบปะแบบไม่เป็นทางการนี้อนุญาตให้ประชาชนเข้าไปในหน่วยงาน ในเวลาที่ตนสะดวกเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคและเจ้าหน้าที่มวลชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารร่างเพื่อขอความเห็นชอบเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่ได้
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ ได้โดยตรงตามช่วงเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างความกระจ่าง
ในประเด็นข้อสงสัย หรือข้อวิตกกังวลของสังคม

- การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน (Community Outreach Service) เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบของกิจกรรมเน้นการให้ความรู้กับชุมชนในประเด็นที่ต้องการ และการได้รับข้อมูลตอบกลับจากชุมชน ความสำเร็จของกิจกรรมนี้มุ่งไปที่การรับรู้คำถามของชุมชน เป็นประเด็นสำคัญ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ในท้องถิ่น แม้ว่ากิจกรรมแบบเดียวกันใช้ได้ผลในพื้นที่หนึ่ง แต่มิได้เป็นหลักประกันว่าจะประสบความสำเร็จในอีกพื้นที่หนึ่ง การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นจะต้องมีคณะทำงานขึ้นมาหนึ่งชุด อาจจะเรียกชื่อว่า คณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือคณะทำงานการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนการนำความคิดเห็นมาประยุกต์หรือพัฒนารายละเอียดโครงการให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

- การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมที่มีเป้าหมายแน่นอน มีวัตถุประสงค์เฉพาะและต้องการคำตอบที่ชัดเจน เป็นการสื่อสารสองทางที่ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น ทศนคติซึ่งกันและกัน รูปแบบการประชุมเป็นทางการ ผู้เข้าร่วมประชุมจะมีปฏิสัมพันธ์กันสูง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงร่วมกัน แล้วทุกคนจะต้องยอมรับผลที่ได้นั้น ไม่เหมาะที่จะใช้กับคนกลุ่มใหญ่ คือ ไม่เกิน 20-30 คน โดยควรประกอบด้วยตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ ทุกกลุ่ม ต้องมีผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำการประชุม (Facilitator) เพื่อเอื้อให้เกิดกระบวนการการประชุมที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง หากต้องมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ต้องเชิญวิทยากรอื่น ซึ่งเทคนิคดังกล่าวสามารถจัดเข้าได้เท่าที่จำเป็น

- คณะที่ปรึกษา (Advisory Group) โดยทั่วไปคณะที่ปรึกษาเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นจัดตั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารขององค์กร โดยผู้บริหารฯ ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการขอข้อคิดเห็นจากคณะที่ปรึกษา ก่อนการจัดทำ, ดำเนินการหรือขออนุมัติการดำเนินงาน ในขณะที่เทคนิคการมีส่วนร่วมประเภทอื่นมักมีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราวไปโดยมีกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้มากน้อย ขึ้นอยู่กับความสำคัญในแต่ละขั้นและช่องทางที่จะเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ ซึ่งโดยทั่วไปประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐหรือผู้ดำเนินโครงการแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะมีประชาชนจำนวนน้อยที่จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นช่องทางผ่านทางสื่อต่าง ๆ จะเป็นแนวทางให้ประชาชนทราบถึงช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น และยังเป็น การลดผลกระทบกับโครงการอีกด้วย

2.2.5 การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วม

David Hapgood, 1969 กล่าวว่า การพัฒนาประชาชนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ

1.) การให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้นำความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ สูประชาชนด้วยกัน และเป็นการลดช่องว่างของการสื่อความเข้าใจ และความร่วมมือตลอดจนช่วยให้ประชาชนสามารถเลียนแบบ ดัดแปลง หรือสร้างสรรค์การพัฒนาด้วยตนเองได้

2.) การจัดโครงการการพัฒนา เพื่อให้เป็นแบบจำลองแบบฝึกหัดแก่ประชาชนในท้องถิ่น และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการใช้ชีวิตของชาวชนบท ในรูปแบบของภาพสะท้อนใกล้ตัวประชาชน จนทำให้มองเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมได้ดีที่สุด

3.) การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมของประชาชน ให้สอดคล้องกับการทำงานร่วมกัน ในรูปแบบวิธีการที่มีกฎเกณฑ์ มีระบบ และความซับซ้อน

सानิตซ์ บูลชู, 2526 กล่าวถึง แนวทางการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1.) ต้องสร้างความรู้สึกตระหนักชัดในชุมชน โดยกระบวนการสื่อสารในลักษณะการพูด การเขียน หรือทำแบบอย่างให้ดู

2.) ใช้ประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จ เป็นเครื่องจูงใจ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการ

3.) ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการมีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติ

4.) กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง โดยเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ในแง่ของการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

5.) ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม

6.) เสริมสร้างผู้นำแบบมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการค้นหาผู้นำตลอดจนเสริมสร้าง พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำให้มีขึ้น

7.) เสริมสร้างให้มีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยประชาชนในชุมชน

8.) การลงมือปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เห็นผล และเกิดความเข้าใจ และกำลังใจ

การที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วม นอกจากการปลูกฝังจิตสำนึกแล้วต้องมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ซึ่งควรพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (กระบวนการและเทคนิคการทำงานนักพัฒนา, 2546)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.) ปัจจัยเกี่ยวกับกลไกของภาครัฐ ทั้งในระดับนโยบายและมาตรการ การปฏิบัติที่เอื้ออำนวย รวมทั้งการสร้างช่องทางความร่วมมือของประชาชน จำเป็นที่จะต้องทำให้การพัฒนาเป็นระบบเปิดมีความเป็นประชาธิปไตย มีความโปร่งใส รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และมีการตรวจสอบได้

2.) ปัจจัยด้านประชาชน ที่มีสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ ร่วมมีสำนึกต่อความสามารถ และภูมิปัญญาในการจัดการปัญหา ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการสร้างพลังเชื่อมโยงในรูปกลุ่มองค์กร เครือข่าย และประชาสังคม

3.) ปัจจัยด้านนักพัฒนา และองค์กรพัฒนา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริม กระตุ้นสร้างจิตสำนึก เอื้ออำนวยกระบวนการพัฒนาสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากรและร่วมเรียนรู้กับสมาชิกชุมชน

ในทัศนะของ Friedmann, 1993 การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมและมีอำนาจในการร่วมตัดสินใจและกำหนดนโยบายการพัฒนาได้ จะต้องมีฐานทางสังคมที่เข้มแข็ง ในทัศนะของ Friedmann มีฐานทางสังคมอย่างน้อย 8 ฐาน ที่จะทำให้กลุ่มทางสังคมมีความเข้มแข็งขึ้น ได้แก่

1.) พื้นที่สำหรับดำรงชีพ ซึ่งต้องเป็นมากกว่าพื้นที่บ้าน ซึ่งกิจกรรมในการยังชีพและกิจกรรมทางสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างเสรี

2.) เวลาที่มากพอ นั่นคือ นอกเหนือจากเวลาที่ใช้ไปในการยังชีพ จะต้องมีเวลาสำหรับพักผ่อน คิด และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.) ความรู้และความสามารถ ไม่ใช่เฉพาะในวิชาชีพ แต่หากสามารถพัฒนาได้มากด้านย่อมเป็นการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มคน

4.) ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องย่อมเป็นฐานการตัดสินใจที่ดี และการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

5.) การจัดองค์กรทางสังคม ควรมีหลากหลายองค์กร และสมาชิกที่หลากหลายไม่ใช่การผูกขาดการเป็นสมาชิกและผู้นำ

6.) เครือข่ายทางสังคม เสริมสร้างให้กลุ่มคนมีขอบเขตการรับรู้และการปฏิบัติการที่กว้างขึ้น

7.) เครื่องมือที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ซึ่งรวมไปถึงร่างกายที่แข็งแรง

8.) แหล่งสนับสนุนทางการเงิน

อาจสรุปได้ว่า ในกลุ่มคนยากจนส่วนใหญ่ซึ่งมักไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งมักจะพบว่าฐานทางสังคมของเขาก็มักไม่ค่อยพอเพียง จึงทำให้เขาไม่สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมได้เต็มที่ ดังนั้นการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมที่เข้มแข็ง นอกจากการปลูกสำนึกของประชาชนแล้วต้องดำเนินไปควบคู่กับการพัฒนาฐานทางสังคม

2.2.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen และ Uphoff, 1977 ได้เสนอว่ามีบุคคล 4 กลุ่มที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

- 1.) อายุ และเพศ
- 2.) สถานภาพในครอบครัว
- 3.) ระดับการศึกษา
- 4.) สถานภาพทางสังคม
- 5.) อาชีพ
- 6.) รายได้และทรัพย์สิน
- 7.) ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
- 8.) พื้นที่ดินถือครอง และสถานภาพการทำงาน

นอกจากนี้ Cohen และ Uphoff ยังได้กล่าวอีกว่าการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมากด้วย ได้แก่

- 1.) ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ
- 2.) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
- 3.) ปัจจัยทางการเมือง
- 4.) ปัจจัยทางสังคม
- 5.) ปัจจัยทางวัฒนธรรม
- 6.) ปัจจัยทางประวัติศาสตร์

2.2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้นำผลงานวิจัยของท่านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการศึกษา เพื่อกำหนดตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งพอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ, 2541 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

สมบุญ อัมพนพรัตน์, 2542 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสามหมั่น จังหวัดสระบุรี พบว่า การเข้ารับการฝึกอบรม มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ณรงค์ชัย เจริญรัฐทรัพย์, 2542 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน กรณีศึกษาอ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของชาวประมงทะเลพื้นบ้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการประมง และการเป็นสมาชิกกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ มีความตระหนักในการจัดการประมงในระดับปานกลางทั้งนี้การรับรู้ข่าวสารด้านการประมงและการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการมีส่วนร่วมของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน

เทียมรัตน์ อินทรีย์, 2542 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการปรับปรุงพื้นที่ในเขตอนุรัักษ์เมือง กรณีศึกษา ชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนท่าเตียนเป็นชุมชนที่มีศักยภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของชุมชนที่สูง รวมทั้งร่วมออกค่าใช้จ่ายที่สูง เนื่องจากคนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่ในขั้นตอนในการร่วมวางแผน และตัดสินใจในนโยบายต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชนไม่มีโอกาส ซึ่งมักถูกกำหนดโดยภาครัฐผ่านผู้นำชุมชน และนำมาสู่ประชาชนในชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการ ซึ่งจากปัจจัยการเกิดศักยภาพการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชน ผู้มีการศึกษาระดับปานกลางจะเข้ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาระดับอื่น ๆ ของคนในชุมชนอาชีพทุกอาชีพเข้ามีส่วนร่วม โดยเฉพาะอาชีพที่มีความมั่นคงจะเข้ามีส่วนร่วมสูงที่สุด สถานภาพทางสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วม การรับรู้ข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ผู้มีการรับรู้ข่าวสารมากจะเข้ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีข่าวสารน้อย จากประวัติของพื้นที่อันยาวนาน ทำให้คนในชุมชนหวงแหนพื้นที่อย่างมาก คนในชุมชนมีจิตสำนึกสูงในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การรวมกลุ่มในชุมชนมี 2 ลักษณะ คือ ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และสามารถต่อรองทางการเมืองได้

สบสุข ลีละบุตร, 2543 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สุดใจ บุญฤทธิ์, 2543 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม ตำบลป่าหวาย อำเภอสนมั่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศของนักเรียนที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประภาพร ศรีสถิตธรรม, 2543 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สันติภาพ วรรณเพิ่มพูน, 2543 ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรบ้าน โสภโฆม ใน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสามหลัน จังหวัดสระบุรี พบว่า ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร ได้แก่ เพศ และอายุของ หัวหน้าครัวเรือน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทางสังคมของสมาชิกในครัวเรือน นอกจากนี้ยัง พบว่าราษฎรส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังขาดความรู้ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้นจึงต้องมีโครงการประชาสัมพันธ์ควบคู่กับการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เอช อาสุ, 2544 ได้ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า และการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันรักษาป่าของชุมชนรายรอบอุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าของชุมชน ได้แก่ เพศ ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน อาชีพหลัก ขนาดที่ดินถือครอง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การติดต่อ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ไพสุตา ตรีเดซี, 2546 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้าน ท่งสูง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนท่งสูงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่งสูงอยู่ใน ระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่งสูง จังหวัดกระบี่ ได้แก่ เพศ พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่งสูงมากกว่าเพศ หญิง ในกิจกรรมด้านการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ประชาชนกลุ่มอายุระหว่าง 40-59 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่งสูงมากกว่ากลุ่มอายุ อื่น สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน ได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และ ผลประโยชน์โดยรวมที่คาดว่าจะได้รับเป็นปัจจัยหลัก ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ป่าชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ

กษมพร นवलแสง, 2547 ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนวัดบางอ้อยช้างและชุมชนวัดแดงประชาราษฎร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ได้แก่ รายได้ ความมั่นคงของอาชีพ การศึกษา อายุที่มีภาวะการตัดสินใจได้ดี และจำนวนสมาชิกครอบครัวมีผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจาก ผลกระทบโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยพบว่าไม่ เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนวัดบางอ้อยช้าง และชุมชนวัดแดงประชาราษฎร์อย่างเป็นทางการ เนื่องจากไม่มีองค์กรการมีส่วนร่วมเป็นรูปธรรมขึ้นในชุมชน โดยพบการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการ ดำรงเริ่มวางแผนโครงการตัดสินใจในระดับปานกลาง สาเหตุเนื่องมาจากกฎหมายพระราชบัญญัติ การวางผังเมือง และพระราชบัญญัติการเวนคืนที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนแนวคิดและผลงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เราทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น อายุ เพศ การศึกษา รายได้ สถานภาพ การศึกษา ระยะเวลาในการอยู่อาศัยและขนาดการถือครองที่ดิน ซึ่งอาจจะมีผลหรือไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการดำรงชีวิตของประชาชน สภาพความเป็นเมืองและความเจริญเติบโตของเมืองได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในแต่ละพื้นที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากความแตกต่างทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและศักยภาพในการพัฒนาแต่ละพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน (Uneven development) ทำให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางความเจริญของประเทศเติบโตอย่างรวดเร็วทิศทาง และทำหน้าที่หลายอย่างเกินไป ทำให้กรุงเทพมหานครประสบปัญหาต่างๆ

ถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เพื่อลดความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร แต่เมืองทั้งหลายที่ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ สงขลา หาดใหญ่ ขอนแก่น ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ยังไม่สามารถพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการรองรับการหลั่งไหลของประชากรจากเมืองในภูมิภาคได้ จึงทำให้เมืองหลักต่างๆ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด เติบโตอย่างรวดเร็วทิศทางและขาดบริการที่เหมาะสมรวมทั้งประสบปัญหาสังคมและปัญหาคุณภาพเมืองเช่นกรุงเทพมหานคร ขณะเดียวกันประชากรจากภูมิภาคยังหลั่งไหลเข้าสู่กรุงเทพมหานครมากขึ้น

ปัญหาเมืองหลายประการที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคมหรือปัญหาคุณภาพ มิได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตัวของมันเอง แต่เป็นผลพวงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ ตั้งแต่นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ นโยบายการพัฒนาเมือง การผังเมือง และความสามารถของการบริหารจัดการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความแข็งแกร่งของชุมชนเมืองนั้นๆ (ณฐนนท์ ทวีสิน, 2545)

2.3.1 คำจำกัดความการพัฒนาเมือง

อุทัย เลาหวิเชียร, 2528 ได้ให้ความหมายของการพัฒนาเมือง สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ความหมายของการพัฒนาเมืองในประเด็นแรก คือ พัฒนาการ (Development) หรือ วิวัฒนาการ (Evolution) ของเมืองที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติที่ปราศจากการแทรกแซงของรัฐ นั่นก็คือเมืองมีการพัฒนาหรือวิวัฒนาการที่เป็นผลพวงของการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เกิดจากกลไกทางเศรษฐกิจ การตลาดและสังคม เพื่อเผชิญกับความไม่แน่นอนอันเป็นผลของกระบวนการการเป็นเมือง

ความหมายของการพัฒนาเมืองในประเด็นที่สอง คือ ความพยายามของมนุษย์ หรือรัฐบาล ที่ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมและที่เกิดขึ้นในเมือง พร้อมกันนั้นก็พยายามคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาเหล่านี้

ดิน ปรัชญพทธรี, 2547 ได้ให้ความหมายของการพัฒนาเมืองไว้ว่า เป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และแก้ไขสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และจิตวิทยา โครงสร้างกระบวนการ ตลอดจนพฤติกรรมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเมือง และชาวเมือง เพื่อให้เมืองและชาวเมืองมีสมรรถนะในการปฏิบัติการกิจของเมือง และเพื่อรักษาความสัมพันธ์กับสังคม

2.3.2 นโยบายการพัฒนาเมือง

2.3.2.1 การพัฒนาเมืองในบริบทของโลกตามแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21)

จากการประชุมสุดยอดของโลก (Earth Summit) ที่นครริโอเดอจาไนโร ประเทศบราซิล ในปี พ.ศ.2535 ซึ่งนานาประเทศที่เข้าร่วมประชุมพิจารณาปัญหาการพัฒนา กับสิ่งแวดล้อมโลก ได้มีมติร่วมกันว่าโลก ยังคงมีความจำเป็นที่จะเติบโตและพัฒนาต่อไป เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของมวลประชาชาติทั้งหลายที่อยู่อาศัยบนผืนพิภพแห่งนี้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมของโลกด้วย

แผนปฏิบัติการ 21 ได้เสนอแผนโลกในการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน โดยไม่ต่างผลาญทรัพยากรในอนาคตของคนรุ่นต่อไป ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะได้รับการพัฒนาในองค์รวม (Wholistic Approach) โดยไม่ถูกแยกออกจากการพัฒนาในสาขาอื่นๆ โดยใช้ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน ปรับปรุงมาตรฐานในการดำรงชีวิตสำหรับทุกคน และทำให้ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องตระหนักในวิถีชีวิตประจำวัน (สมาคมนักผังเมืองไทย)

ในประเทศไทยได้นำแผนดังกล่าวมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับการวางแผนในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.2.2 การพัฒนาเมืองในบริบทของไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เป็นแผนยุทธศาสตร์ชี้้นำการพัฒนาประเทศระยะ ๕ ปี ภายใต้การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า ที่มีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และสร้างค่านิยมร่วมให้คนไทยตระหนักถึงความจำเป็นและปรับเปลี่ยนกระบวนกรคิด ทักษะคิด และกระบวนกรทำงาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้การพัฒนาชีวิตทางสายกลาง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผลนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนดีมีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่ดงามดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าทางสังคมไทยที่มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีคุณธรรมและยั่งยืน

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมบนพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทยจึงกำหนดสภาพสังคมที่พึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ใน ๓ ด้าน คือ

- สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุลพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดีคนเก่งพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบดี มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นระบอบประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นความเป็นธรรมในสังคมไทย

- สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคน สามารถคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถลงทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

- สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและ คุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี มีจารีตประเพณีดีงามมีความเอื้ออาทร รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ มีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ ในด้านแนวคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาความยากจน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ฟื้น

จากวิกฤต พร้อมไปกับการวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง และการสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ (กรุงเทพมหานคร, 2545)

2.3.3 การพัฒนาเมืองด้านระบบสาธารณสุขโลก

จากการทบทวนวรรณกรรมของผกาภรณ์ ยอดปლობ, 2546 ได้พบว่าการศึกษาตัวอย่างรวดเร็วของประชากรในเขตเมืองใหญ่ทั่วโลก ในช่วงที่การวางแผนพัฒนาประเทศส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ตามทฤษฎีการพัฒนาของ Rostow (Abbott, 1996) ที่แบ่งขั้นตอนการพัฒนากออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ Traditional society, The pre-condition for take-off, The take-off, The drive to maturity และ The age of high mass-consumption ทำให้การให้บริการขั้นพื้นฐานทางด้านกายภาพ รวมทั้งที่พักรักษาตัวไม่เพียงพอกับความต้องการของประชากรในเมือง โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่นำรูปแบบการพัฒนาตามแบบตะวันตกมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการพัฒนาประเทศตามแนวคิดดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ประเทศ โดยไม่สามารถพัฒนาไปสู่สถานะของขั้น The take-off ตามทฤษฎีของ Rostow ได้ ทฤษฎีการพัฒนาแบบ Modernization จึงอ่อนลง ต่อมาผู้เสนอแนวคิด Dependency Theory ซึ่งมีแนวคิดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดเดิม โดยพูดถึงความขัดแย้งระหว่างผู้ที่ได้ผลประโยชน์กับผู้ที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ทฤษฎีนี้ไม่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

จนกระทั่งในช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 สหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้เริ่มกลับมามองถึงความต้องการที่แท้จริงของสังคมในประเทศกำลังพัฒนาจากงานวิจัยที่ผ่านมาในปี ค.ศ.1952 จึงพบว่า ประการสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้การวางแผนพัฒนาประเทศที่จากเดิมมองเพียงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ที่เน้นเพียงด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ หรือ GNP เท่านั้น มาเน้นการพัฒนาทางด้านสังคม ขณะที่ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) หันมาให้การสนับสนุนการพัฒนาประเทศทางด้านสังคม โดยยังคงมีจุดมุ่งเน้นทางด้านเศรษฐกิจอยู่เช่นเดิม

การพัฒนาจึงหันมาเน้นความต้องการพื้นฐานของประชาชน เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจได้ดีขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ.1976 ILO (International Labour Organization) ได้เสนอแผนปฏิบัติการทางด้านสังคม ที่จะนำไปสู่ภาคปฏิบัติในพื้นที่จริงตามแนวความคิดของ UN ออกมาเป็น “Conference on Employment, Income Distribution and Social Progress” ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) ของประชาชนที่นำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.) ความต้องการต่ำสุดเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ได้แก่ อาหาร, ที่พักรักษาตัว และเสื้อผ้า รวมไปถึงอุปกรณ์จำเป็นและเฟอร์นิเจอร์ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.) การจัดการบริการที่จำเป็น และเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน ได้แก่ น้ำดื่ม, ระบบสุขาภิบาล, การขนส่งสาธารณะ และการบริการด้านสุขภาพ การศึกษา รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านวัฒนธรรม

จากแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้น ทำให้มีผู้มองโครงการด้านการปรับปรุงระบบสาธารณสุขปโลก สาธารณูปการของชุมชนในพื้นที่เมืองมากขึ้น ทั้งสหประชาชาติและธนาคาร โลกจึงมีการส่งเสริม การศึกษาและให้การสนับสนุนระบบสาธารณสุขปโลกสาธารณูปการในประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น

การพัฒนากระบวนโครงสร้างพื้นฐานของเมืองสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.) โครงสร้างพื้นฐานทางด้านสังคม ได้แก่ สถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล

2.) โครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ ได้แก่ ประปา ระบบสุขาภิบาล ระบบระบายน้ำ ถนน การกำจัดสิ่งปฏิกูล และการจัดการที่ดิน

ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพเป็นปัจจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ในด้านการพัฒนาประเทศยังเป็นการวัดระดับของการพัฒนาอีก ด้วย เนื่องจากโครงสร้างทางด้านกายภาพเป็นปัจจัยที่กำหนดอยู่ในความต้องการพื้นฐานของ ประชาชนในส่วนของพัฒนาชุมชนของ ILO ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นนโยบายการพัฒนา ประเทศส่วนใหญ่จึงหันมาเน้นการพัฒนาประเทศทางด้านสาธารณสุขปโลก และสาธารณูปการ ทางด้านกายภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ต่อไป

2.3.4 รูปแบบการลงทุนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การลงทุนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในปัจจุบันพบว่า ประกอบด้วย 2 รูปแบบหลัก ๆ ได้แก่ รูปแบบ Traditional Model และ On-site System

2.3.4.1 Traditional Model คือ รูปแบบการจัดการระบบสาธารณสุขปโลก

สาธารณสุขปการขั้นพื้นฐานให้แก่ชุมชน โดยรัฐเป็นผู้จัดการทั้งหมด บริการพื้นฐานดังกล่าวเป็นไป ในรูปของการให้บริการสาธารณะ ซึ่งจะถูกใช้ร่วมกันระหว่างชุมชนที่โครงสร้างพื้นฐานนั้นผ่าน เข้าไปถึง เช่น การให้บริการประปา ระบบสุขาภิบาล ถนน เป็นต้น โดยรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาล ท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรส่วนกลางเพื่อให้บริการรวมทั้งเป็นผู้ลงทุน และเป็นผู้เก็บค่าใช้ บริการเพื่อเป็นค่าบำรุงรักษาและเพื่อการซ่อมแซมจากประชาชนที่สามารถเข้าถึงบริการได้และ ได้รับประโยชน์จากบริการนั้น จากรูปแบบดังกล่าวรัฐจะเป็นผู้ผูกขาดอำนาจในทรัพยากรและการ ให้บริการนั้นเพียงผู้เดียว การจัดการบริการ โครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบที่ดำเนินมา ตั้งแต่ในอดีตซึ่งเป็นวิธีที่นิยมกันมาก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และเป็นที่ยอมรับแพร่หลาย มาจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่ารูปแบบการจัดการโครงสร้างพื้นฐานโดยรัฐบาลส่วนกลาง หรือรัฐบาล

ท้องถิ่น จะเป็นรูปแบบที่แพร่หลาย ถูกนำไปใช้ในหลาย ๆ ประเทศ แต่เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในแต่ละประเทศ ทำให้เกิดรูปแบบการจัดหาบริการ โครงสร้างพื้นฐานให้แก่ชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลายออกไปอีก แต่อีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นการจัดหาบริการขั้นพื้นฐาน ที่ได้ผลเพียงพอกับความต้องการของประชาชน และมีประสิทธิภาพอย่างน้อยที่สุดคือพอกับการให้บริการจากรัฐ ที่นิยมใช้กันมากอีกรูปแบบหนึ่งโดยยังเป็นรูปแบบที่ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น คือ การให้บริการโดยบริษัทเอกชน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา (Choguill, 1996) การให้บริการระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น แก๊ส และไฟฟ้า จะดำเนินการโดยบริษัทเอกชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งการดำเนินการจะเป็นการลงทุนและเก็บค่าบริการโดยเอกชน ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งการดำเนินการจะเป็นการลงทุนและเก็บค่าบริการโดยเอกชนในรูปแบบของระบบตลาดที่มีผู้ให้บริการหลายบริษัท ยกเว้นในบางพื้นที่ที่รัฐมีการให้สัมปทานการให้บริการแก่เอกชนเพียงรายเดียวในการดำเนินการ การเก็บค่าบริการจากประชาชนจะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นโดยตรง หรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระโดยรัฐขึ้นมาควบคุมการทำงานของบริษัทเอกชนเพื่อป้องกันการเอาเปรียบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนได้

กล่าวโดยสรุปรูปแบบการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้ง 2 รูปแบบ แม้จะแตกต่างกันในด้านการดำเนินการ ผู้ให้บริการ การบริการ และอัตราค่าบริการ หรือแม้กระทั่งคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งยังคงเป็นการจัดหาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐในการให้บริการแก่ประชาชนอยู่นั่นเอง

2.3.4.2 On-site system คือ รูปแบบของการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานโดยตนเองภายในครอบครัว หรือภายในชุมชน สืบเนื่องมาจากในพื้นที่เมืองแม้ว่าจะมีการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนแล้วก็ตาม แต่ในเมืองที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตเมืองอย่างรวดเร็วทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา การให้บริการดังกล่าวยังคงให้บริการแก่ประชาชนได้ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ชานเมืองและพื้นที่รอบ ๆ เมือง ทำให้เกิดการแก้ปัญหาโดยการจัดการระบบสุขาภิบาลของตนเองขึ้น ซึ่งในครอบครัวหรือชุมชนที่มีรายได้อยู่ในระดับปานกลางแต่ไม่สามารถเข้าถึงการให้บริการขั้นพื้นฐานได้จัดการระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจะเป็นไปในรูปแบบของระบบสำเร็จ เช่น Septic tank ส่วนครอบครัวหรือชุมชนที่เป็นชุมชนผู้มีรายได้น้อยการจัดการระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานจะเป็นไปในรูปแบบที่อิงกับธรรมชาติ

ซึ่งทั้ง 2 รูปแบบจะเห็นได้ว่า ไม่มีส่วนของรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลท้องถิ่นเข้ามายุ่งเกี่ยว เป็นการแก้ไขความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้วยตนเองภายในครัวเรือนหรือชุมชน ซึ่งในบางชุมชนส่วนใหญ่มักเป็นชุมชนที่มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ชุมชนตั้งอยู่จะรวมตัวกันขึ้น เพื่อดำเนินการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ชุมชนดำเนินการ โดยคนภายในชุมชน และจัดเก็บค่าบริการจากสมาชิกภายในชุมชน เพื่อใช้เป็นค่าบำรุงรักษาและดำเนินการ โดยใช้

เทคโนโลยีอย่างง่ายในการดำเนินการเป็นการแก้ปัญหาโดยไม่เกี่ยวกับรัฐ เช่น ระบบสุขาภิบาล
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิใช่เผยแพร่ให้ไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการจัดหาน้ำสะอาด ซึ่งจะสังเกตได้ว่าการจัดหาสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อใช้เองภายในครัวเรือน หรือชุมชน พบว่า มักเป็นระบบที่สามารถจำกัดขอบเขตของการใช้ประโยชน์และการให้บริการได้ โดยไม่เกินกำลังความสามารถในการจ่ายของชุมชน เช่น ระบบสุขาภิบาล น้ำสะอาด เป็นต้น ที่เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่มักพบว่ามีการดำเนินการจัดหาเองภายในชุมชนอยู่เป็นประจำ

โครงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ ดังเช่น โครงการก่อสร้างถนน ทางด่วน รถไฟฟ้า หรือแม้กระทั่งการขยายตรอกซอย ซึ่งโครงการต่าง ๆ เหล่านี้อาจเกิดขึ้นบนพื้นที่ใดก็ได้ เช่น พื้นที่ชุมชน พื้นที่พาณิชยกรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นเพื่อให้โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเมือง รัฐจึงควรศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาเมือง ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตลอดจนการลดผลกระทบจากการพัฒนาของรัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อทราบถึงความต้องการที่แท้จริง

2.3.5 วิธีการได้มาซึ่งที่ดินของรัฐเพื่อการพัฒนาเมือง

การได้มาซึ่งที่ดินของรัฐเพื่อการพัฒนาเมืองมีวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ตามแต่หน่วยงานของรัฐที่จะเลือกนำไปใช้ในการพัฒนาเมือง ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดในแต่ละวิธี ดังนี้

2.3.5.1 การเวนคืนที่ดิน

การเวนคืนที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาที่ดินโดยภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการ โดยบังคับซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินตามราคาตลาด ราคาประเมิน เพื่อนำมาพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ แม้ว่าภาครัฐจะมีอำนาจทางกฎหมายในการดำเนินการเวนคืนที่ดินโดยอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 และประกาศ ร.ส.ช. ฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2534) แต่ในทางปฏิบัติจะเลือกใช้วิธีนี้เฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น เช่น การก่อสร้างทางพิเศษของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนการดำเนินการ ภายหลังจากการสำรวจและออกแบบทางวิศวกรรมแล้วจะดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจเพื่อที่จะเวนคืน
- เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการสำรวจอสังหาริมทรัพย์
- กำหนดราคาเวนคืน โดยคณะกรรมการกำหนดราคาซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง

- ประกาศราคาค่าทดแทน
- ออกหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินมาติดต่อทำสัญญาซื้อขาย แต่หากไม่ตกลงทำ

สัญญาเจ้าหน้าที่จะดำเนินการวางเงินค่าทดแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จ่ายเงินค่าทดแทน
- การอุทธรณ์ขอเพิ่มราคาค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ฟ้องคดีต่อศาลภายใน 1 ปีในกรณีที่ผู้ถูกเวนคืนไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี
- จ่ายเงินค่าทดแทนและเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์
- ขนย้ายหรือถอนอสังหาริมทรัพย์โดยรัฐหรือผู้ถูกเวนคืน
- ตรา พ.ร.บ. เวนคืนฯ เพื่อให้กรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ตกเป็นของรัฐ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ รัฐบาลเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเพียงผู้เดียวซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก การเวนคืนเพื่อสร้างถนนเพียงเส้นเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาจราจรทั้งระบบได้ เนื่องจากไม่สามารถเชื่อมโยงกับถนนโดยรอบให้เหมาะสม การดำเนินการเวนคืนมักเกิดการล่าช้าจากการที่เจ้าของที่ดินไม่พอใจค่าตอบแทน ความไม่เป็นธรรมที่ผู้ถูกเวนคืนต้องโยกย้ายและได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม ในขณะที่ผู้ไม่ถูกเวนคืนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์

2.3.5.2 การจัดสรรที่ดิน

การจัดสรรที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาที่ดินของภาคเอกชนซึ่งมีลักษณะการดำเนินการแบบธุรกิจ โดยผู้จัดสรรที่ดินจะดำเนินการรวบรวมที่ดินให้เป็นผืนใหญ่ก่อนแล้วจึงค่อยแบ่งเป็นแปลงย่อย พร้อมทั้งจัดสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็น และจำหน่ายให้แก่ลูกค้า การจัดสรรที่ดินจะดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 โดยโครงการที่จะเข้าข่ายการจัดสรรที่ดินคือการพัฒนาที่ดินโดยการจัดสรรแปลงที่ดินแปลงย่อย 10 แปลงขึ้นไป โครงการจัดสรรที่ดินที่นำมาจำหน่ายอยู่ในรูปของที่อยู่อาศัย ที่ประกอบพาณิชย์ หรือที่ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งมีทั้งจัดสรรที่ดินเปล่าและที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ผู้ประกอบการหลายรายไม่ดำเนินการตามข้อกำหนด จัดสร้างสาธารณูปโภคไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดการจัดสรรที่ดิน เนื่องจากการลดต้นทุนดำเนินการจึงก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบของเมือง ผู้ประกอบการจัดสรรที่ดินแต่ละรายต่างคนต่างทำแนวถนนแต่ละโครงการมีขนาดไม่เท่ากัน และขาดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับถนนภายนอกทำให้ใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ การจัดสรรที่ดินจะจัดเตรียมเฉพาะสาธารณูปโภคและสาธารณูปการแต่ขาดการบำรุงรักษา ทำให้เกิดสภาพเสื่อมโทรมในโครงการ

2.3.5.3 การประสานประโยชน์ทางที่ดิน

การประสานประโยชน์ทางที่ดิน (Land Sharing) เป็นการแบ่งปันที่ดินกันระหว่างเจ้าของที่ดินและผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้น้อยของพื้นที่ โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นตัวแทนเจรจาต่อรองกับเจ้าของที่ดินให้แบ่งที่ดินบางส่วนของชุมชนขายหรือให้เช่ากับผู้อยู่อาศัยเดิม จากนั้นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะนำที่ดินมาจัดผังแบ่งแปลงให้ผู้อยู่อาศัยได้เป็นกรรมสิทธิ์หรือเช่าในระยะยาว โดยมีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ มีการสร้างที่อยู่อาศัย พัฒนาทางด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจและสังคมและให้ผู้อยู่อาศัยผ่อนชำระค่าที่ดินกับหน่วยงานรัฐหรือสถาบันการเงินที่สนับสนุนโครงการเป็นขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการ

- สำรวจชุมชน จำนวนครัวเรือน และรายชื่อของผู้อยู่อาศัย
- พิจารณาสีทธิของผู้ที่จะอยู่ในโครงการหลังการพัฒนาจากสภาพและระยะเวลา

ในการอยู่อาศัยจริง ตลอดจนความจำเป็นของแต่ละครอบครัว

- ตกลงราคาและรายละเอียดการซื้อขายที่ดินหรือการเช่าระยะยาว วางผังการใช้ที่ดินใหม่พร้อมกำหนดราคาขายหรือเช่า

- ชาวบ้านรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์เคหะสถานเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนจัดการในเรื่องต่าง ๆ ทางด้านนิติกรรมรวบรวมเงินจากสมาชิกทุกราย จ่ายให้เจ้าของที่ดินทุกเดือนจนครบกำหนดเวลา รวมไปถึงการจัดหาแหล่งเงินกู้

- กำหนดรูปแบบแหล่งที่อยู่อาศัยพร้อมพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ
- ชาวชุมชนเข้าใจพื้นที่และเป็นผู้บำรุงรักษา สาธารณูปโภคสาธารณูปการใน

โครงการ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ประกอบด้วย เพิ่มค่าใช้จ่ายของชาวบ้านจากการพัฒนาและจัดระบบที่อยู่อาศัยใหม่ในขณะที่รายได้ต่อครัวเรือนไม่ได้เพิ่มมากขึ้น ขาดแหล่งเงินกู้เพื่อลงทุนก่อสร้างที่อยู่อาศัยถึงแม้ว่าชาวบ้านจะซื้อที่ดินราคาต่ำกว่าราคาตลาด แต่การก่อสร้างที่อยู่อาศัยจำเป็นต้องมีเงินทุนดอกเบี้ยทำให้ชาวบ้านกู้ยืม ที่อยู่อาศัยและการแบ่งแปลงที่ดินอาจต่ำกว่ามาตรฐานส่งผลให้การอนุญาตการก่อสร้างและการแบ่งแปลงที่ดินของโครงการล่าช้า สหกรณ์เคหะสถานจะต้องเสียภาษีตามกฎหมายทั้งที่เป็นองค์กรที่ไม่ได้หวังผลกำไร ข้อขัดแย้งที่เกิดจากการพิจารณาผลประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ การแบ่งแปลงที่ดิน การพิจารณาสิทธิ เป็นต้น ขาดความรู้ความเข้าใจและการสนับสนุนที่พอเพียงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.5.4 การเตรียมพื้นที่เพื่อการพัฒนาเมืองในอนาคต (Land Banking)

เป็นการจัดเตรียมที่ดินเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาเมืองโดยการซื้อ การครอบครอง และการขายที่ดินโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาและสามารถควบคุมการพัฒนาพื้นที่ได้โดยการไม่ตัดถนนหรือก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่โครงการส่งผลให้ราคาที่ดินสูงขึ้นจากการพัฒนาดังกล่าว แต่ในบางครั้งอาจจำเป็นต้องซื้อที่ดินที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ทั้งนี้ต้องการทำเลที่เหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ หลักการสำคัญการพัฒนาเมืองในอนาคต คือ การซื้อที่ดินในบริเวณที่ไม่มีการพัฒนาใด ๆ มาพัฒนาท้ายที่สุดจะได้ผลตอบแทนในรูปแบบของผลกำไร

ขั้นตอนการดำเนินการ เมื่อมีความต้องการที่ดินเพื่อตอบสนองการพัฒนาในด้าน

เคหะชุมชน จึงต้องดำเนินการจัดซื้อที่ดินโดยมีวิธีประกาศซื้อตามขั้นตอน ดังนี้

เอกสารเป็นเอกสารหลักฐานใบสำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ออกประกาศซื้อที่ดิน

- ตรวจสอบสภาพที่ดิน กำหนดตำแหน่งที่ดินลงในแผนที่โดยสังเขปและคัดเลือกแปลงที่ดินเบื้องต้น

สอบราคาจากธนาคารในพื้นที่และขอทราบข้อมูลจากสำนักงานที่ดิน กรมทางหลวง กรมป่าไม้ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย วางผังโครงการ ประเภท และจำนวนอาคารสำรวจความต้องการด้านการตลาดที่อยู่อาศัย

- ต่อรองราคาและจัดลำดับที่ดิน โดยผู้เสนอขายที่ดินต้องสามารถตัดสินใจที่จะขึ้นราคาขายหรือลดราคาหรือยื่นเงื่อนไขอื่น ๆ ได้

- สรุปผลการพิจารณาการขออนุมัติหรือยกเลิก เสนอคณะกรรมการ

- ทำสัญญาซื้อขายที่ดิน เบิกเงิน โอนโฉนด สอบเขตหรือรวมโฉนดที่ดิน

- ดำเนินการพัฒนาตามเป้าหมายโครงการที่วางไว้

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ การจัดซื้อที่ดินล่วงหน้านานเกินไปจะทำให้เสียเงินโดยไม่จำเป็นและยังเป็นการนำเอาที่ดินออกจากระบบผลิต การได้มาซึ่งที่ดินที่เป็นผลจากงบประมาณที่มีไม่เพียงพอทำให้การพัฒนาหยุดชะงัก ทั้งนี้เพราะราคาที่ดินที่ต้องการนั้นอาจมีราคาสูง อีกทั้งมีขั้นตอนในการดำเนินการที่ซับซ้อน ปัญหาด้านกฎหมายจากขั้นตอนการดำเนินการในการอนุมัติจัดซื้อที่ดินตามระบบราชการ ต้องผ่านหลายกระบวนการทำให้เสียเวลาในการดำเนินการนาน ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง โครงการส่วนใหญ่จะล่าช้าไม่ทันตามระยะเวลาที่วางไว้ในกระบวนการวางแผน มูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยต่อปีต่ำกว่ามูลค่าของเงินทุนที่จัดซื้อที่ดินเอาไว้ จากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ขาดการวางแผนที่มีประสิทธิภาพในการเลือกพื้นที่จำเป็นและเหมาะสมกับโครงการพัฒนา ขาดเทคนิคและกฎหมายอนุสิทธิในการพัฒนา ขาดการผลักดันจากฝ่ายการเมืองอย่างต่อเนื่องในการออกกฎหมายรองรับ การจัดสรรบุคลากรและเงินทุนสำหรับจัดซื้อที่ดิน

2.3.5.5 การรวมตัวกันของเจ้าของที่ดิน ในการพัฒนาพื้นที่โดยการตัดถนน

วิธีตัดถนนโดยความร่วมมือระหว่างประชาชนมี 2 ลักษณะคือ วิธีซึ่งผู้ดำเนินการหวังผลตอบแทนโดยผู้ดำเนินการจะเรียกค่าดำเนินการ และอีกวิธีหนึ่งคือ ผู้ดำเนินการไม่หวังผลตอบแทน โดยเจ้าของที่ดินร่วมกันตัดถนนโดยการเฉลี่ยค่าใช้จ่าย วิธีดังกล่าวประกอบด้วยผู้เข้าร่วมโครงการดังนี้

- ผู้ริเริ่มตัดถนน คือ เจ้าของที่ดินในพื้นที่

- ผู้ดำเนินการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ หรือผู้นำที่ใกล้ชิดและบุคคลที่

ผู้ต้องการตัดถนนไว้ใจ

ขั้นตอนการดำเนินการ

- เจ้าของที่ดินร่วมกันเลือกผู้ดำเนินการหรือผู้ประสานงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ร่วมกันกำหนดจุดเปิดปากทางพร้อมกำหนดค่าตอบแทนเป็นที่ดินหรือเงินก่อน
ให้เจ้าของที่ดิน
- ออกแบบวางผังถนนโดยคำนึงถึงแนวถนนที่ตรงและความเท่าเทียม
- ทำสัญญากับเจ้าของที่ดินปากทางและเจ้าของที่ดินถนนตัดผ่าน พร้อมชำระค่าที่
ดินปากทาง
- ดำเนินการพูนดินตามแนวถนนและก่อสร้างสะพานโดยเจ้าของที่ดินแปลงที่ได้
ประโยชน์เป็นผู้จ่าย

- ยกถนนให้เป็นสาธารณประโยชน์เพื่อให้รัฐเข้ามาดำเนินการต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ การไม่ให้ความร่วมมือของเจ้าของที่ดินปากทางหรืออาจเรียกค่าที่ดินปากทางแพงเกินไป เจ้าของที่ดินที่แนวถนนตัดผ่านบางรายไม่มีเงินจ่ายค่าตอบแทนให้เจ้าของที่ดินปากทาง ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานการเจรจากับเจ้าของที่ดินปากทางและเจ้าของที่ดินพื้นที่ตาดบอด ถนนที่ได้อาจไม่ตรงตามมาตรฐานเพราะข้อจำกัดด้านงบประมาณ (สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่, 2542)

จากที่กล่าวมาพบว่าในแต่ละวิธีมีปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างกันออกไป ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบทั้งทางรัฐบาลและกับประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ไม่มากนักน้อย รวมไปถึงขาดความร่วมมือกันระหว่างเจ้าของที่ดินเองและการสนับสนุนที่เพียงพอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อการขยายตัวของเมืองในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดรูปที่ดินจะเป็นทางเลือกใหม่ ซึ่งมีแนวคิดในการจัดรูปที่ดินดังนี้คือ

2.3.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง

เทิดทูน ภาสะฐิติ, 2539 ได้ศึกษาการพิจารณาอัตราเงินค่าทดแทนการเวนคืนในคณะกรรมการพิจารณาอัตราณ์ ผลจากการศึกษาพบว่า การพิจารณาเงินค่าทดแทน โดยคณะกรรมการพิจารณาอัตราณ์คณะต่าง ๆ ที่รัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นนั้น มีแนวทางและหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดค่าทดแทนแตกต่างกันออกไป และยังไม่เหมาะสม ประกอบกับหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าทดแทนในกฎหมายเวนคืนบางประการยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นผลให้การพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนเป็นไปในแนวทางเดียวกันและไม่เป็นธรรม

เอกศักดิ์ อิทธิสิริภู, 2544 ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์สาธารณะ ศึกษากรณีรัฐวิสาหกิจการประปาส่วนภูมิภาค ผลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาบทบัญญัติของการประปาส่วนภูมิภาคขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ โดยปัญหาแรกนั้นเป็นการเข้าไปใช้พื้นที่ของเอกชนเพื่อวางท่อ โดยไม่ได้ออกกฎหมายเวนคืน และไม่จ่ายค่าทดแทน หากขนาดของท่อที่วางไม่เกิน 0.80 ม. อีกทั้งการประปาส่วนภูมิภาคยังมีสิทธิห้ามบุคคลใด ๆ รวมถึงเจ้าของที่ดินด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้าง ปลุกสร้างหรือเข้าไปใช้ประโยชน์ใด ๆ ในพื้นที่ที่การประปาส่วนภูมิภาคได้วางท่อดังกล่าว อันเท่ากับเป็นการรอนสิทธิเจ้าของทรัพย์สินนั้นด้วย ปัญหาที่สองการประปาส่วนภูมิภาคสามารถเดินท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ไปในพื้นที่ต่าง ๆ หากบริเวณที่กำหนดเป็นสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ต่าง ๆ แล้ว การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจรื้อถอน โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการใช้ที่ดินและในการรื้อถอนแล้วแต่กรณีให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง กรณีการดำเนินการเช่นนี้จะกำหนดค่าทดแทนอย่างไร ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน และปัญหาที่สามการประปาส่วนภูมิภาคจำเป็นจะต้องอาศัยแหล่งน้ำเพื่อการผลิต ซึ่งหากเป็นแหล่งน้ำสาธารณะและในเขตเทศบาลแล้ว จะมีกฎหมายหลายฉบับควบคุมดูแลอยู่ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการใช้กฎหมายไปใช้บังคับได้

ทวีพร รุ่งรัศมีอดิศักดิ์, 2546 ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อก่อสร้างโครงการของรัฐ ผลจากการศึกษาพบว่า เมื่อมีโครงการก่อสร้าง รัฐไม่ได้แจ้งให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบทราบโดยตรงทันที ขณะที่เวนคืนเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน เช่น เงินค่าทดแทนที่รัฐจ่ายให้ไม่เพียงพอในการหาที่อยู่ใหม่ และระยะเวลาในการย้ายทรัพย์สินออก หรือสถานประกอบการใหม่ที่ใกล้เคียงกับของเดิม ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ การขาดรายได้หลังจากถูกเวนคืนและย้ายออกจากทรัพย์สินแล้ว รัฐไม่เคยติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ ซึ่งผู้ถูกเวนคืนส่วนใหญ่มีสภาพชีวิตที่ด้อยกว่าเดิมก่อนถูกเวนคืน

สรุปจากผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จากการพัฒนาของรัฐได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนเจ้าของพื้นที่ เช่นการได้รับความไม่เป็นธรรมในการได้รับค่าทดแทนในการเวนคืน มาตรฐานการจ่ายค่าทดแทนการเวนคืนในแต่ละหน่วยงานของรัฐมีเกณฑ์ในการพิจารณาคนละแนวทาง ในบางหน่วยงานของรัฐมีการรอนสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน และตลอดจนความยากลำบากในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการเวนคืนที่ดินทำให้ต้องเดินทางไกลขึ้นในการไปประกอบอาชีพ หรือทำให้ต้องหาที่อยู่อาศัยใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีราคาที่ดินค่อนข้างจะสูง ประกอบกับระยะเวลาอันจำกัดในการหา ดังนั้นในการพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาควรคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนเจ้าของพื้นที่

2.4 แนวคิดในการจัดรูปที่ดิน (Land Readjustment)

แต่เดิมการรวมตัวกันของเจ้าของที่ดินในการพัฒนาพื้นที่โดยตัดถนน เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างประชาชน ซึ่งวิธีการดังกล่าวประชาชนมีการร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมกันสละที่ดิน และมีการเฉลี่ยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการตัดถนน และค่าเปิดปากทางเข้า-ออก ซึ่งก็เป็นการดำเนินการกันเองภายในชุมชน ทำให้ถนนที่ได้อาจไม่ตรงตามมาตรฐานด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ ดังนั้นการจัดรูปที่ดินน่าจะเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาพื้นที่

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ (Land Readjustment) เป็นวิธีการพัฒนาพื้นที่เมืองและชนบท แบบ “ประชาร่วมใจ” หรือ “ราษฎร์-รัฐร่วมพัฒนา” (Public-Private Partnership) กล่าวคือ เอกสารฉบับนี้... ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นการพัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐบาลกับประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินด้วยกันเอง (มูลนิธิประเมินค่าทรัพย์สินไทย, 2547)

ด้วยปัญหาของการพัฒนาพื้นที่ในปัจจุบันมีอยู่อย่างมากมาย เช่น ปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณของภาครัฐในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาความเคียดแค้น หรือผลกระทบจากการเวนคืนที่ดิน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในรูปแบบที่ต่างคนต่างทำของภาคเอกชน ปัญหาพื้นที่ตาบอด ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของเมืองและชุมชน ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองไม่คุ้มค่า และปัญหาอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนานบ้านเมืองในอนาคตสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเบ็ดเสร็จ จึงจำเป็นที่จะต้องนำวิธีพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา และ “วิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่” เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในปัจจุบัน ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ทำการศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจังมาเป็นเวลานานแล้ว โดยความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น

2.4.1 คำจำกัดความการจัดรูปที่ดิน

การจัดรูปที่ดิน (Land Readjustment) คือ การนำแปลงที่ดินหลาย ๆ แปลงมารวมกัน เพื่อจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ ให้มีระเบียบและสวยงาม พร้อมทั้งจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างครบถ้วนและเพียงพอ เมื่อจัดเสร็จแล้วจะทำให้ที่ดินแปลงเดิมมีรูปแปลงใหม่ที่สวยงาม พร้อมมีถนนทางเข้าออกสะดวกทุกแปลง และมูลค่าที่ดินจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย การจัดรูปที่ดินจะสามารถดำเนินการได้ก็ด้วยความร่วมมือของเจ้าของที่ดิน โดยทางภาครัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนซึ่งเป็นการประสานการพัฒนาชุมชนโดยภาครัฐและเอกชน (สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่, 2547)

การจัดรูปที่ดินในเมือง (Land Readjustment) คือ วิธีการใช้ในการพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีระบบ มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ มีสภาพแวดล้อมและบริการชุมชนที่ดีในเมือง (กรมการปกครอง, 2531)

2.4.2 แนวคิดและหลักการของการจัดรูปที่ดินในเมือง

การจัดรูปที่ดินในเมืองมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี ที่ดินมีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดรูปที่ดินในเมืองนี้ แปลงและขนาดของที่ดินใหม่จะมีขนาดเล็กลง เนื่องจากต้องนำพื้นที่จำนวนหนึ่งของทุกแปลงมาใช้ประโยชน์เพื่อการสาธารณูปโภค โดยแปลงและขนาดที่ดินใหม่นี้จะสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และได้บริการสาธารณูปโภคพร้อม (กรมการปกครอง, 2531)

หลักสำคัญของการจัดรูปที่ดินคือ เจ้าของที่ดินทุกแปลงจะต้องเห็นชอบกับโครงการ และเจ้าของที่ดินทุกแปลงยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินในบริเวณโครงการ โดยวิธีการของการจัดรูปที่ดิน ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเมืองนี้ เจ้าของที่ดินทุกแปลงจะสละที่ดินของตนโดยเฉลี่ยตามอัตราส่วนการถือครอง ซึ่งที่ดินนี้เรียกว่า พื้นที่ปันส่วน (Contribution area) โดยที่ดินนี้จะนำมาใช้เพื่อการสาธารณูปโภคของโครงการ ได้แก่ ถนน ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ ฯลฯ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของโครงการ ที่ดินนี้จะเรียกว่า พื้นที่สงวน (Reserve Land)

จากหลักการของการจัดรูปที่ดินในเมืองนี้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1.) การคำนวณหาสัดส่วนพื้นที่ปันส่วน (Contribution area) สัดส่วนของพื้นที่นี้จะต้องมีความพอเหมาะ เพราะถ้าสัดส่วนสูงเกินไป โครงการฯ จะไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดิน เนื่องจากจะต้องสละที่ดินจำนวนมากให้แก่โครงการฯ ในขณะที่เดียวกันถ้าสัดส่วนต่ำเกินไป พื้นที่ปันส่วนที่ได้จะไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้เพื่อการสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายของโครงการ อย่างไรก็ตามโดยปกติแล้ว ค่าสัดส่วนนี้จะอยู่ระหว่างร้อยละ 15 ถึง 30 ขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่และการดำเนินการของโครงการ

2.) การจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ (Replotting) คือ การนำที่ดินทุกแปลงในบริเวณโครงการ ยกเว้นพื้นที่ส่วนที่ใช้เพื่อการสาธารณูปโภค และพื้นที่สงวนมาจัดรูปแปลงที่ดินใหม่โดยให้สอดคล้องกับระบบถนนแปลงที่ดิน มีขนาดและรูปร่างที่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ การจัดรูปที่ดินจะยึดหลักความยุติธรรมในเรื่องมูลค่าที่ดิน ที่ตั้ง ขนาดและสภาพของที่ดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อม โดยจะต้องพิจารณาถึงสภาพเดิม

2.4.3 วิธีการจัดรูปที่ดินในเมืองทางด้านเทคนิค

1.) การศึกษาแผนการพัฒนาเมือง (Development Plan) เพื่อศึกษานโยบายและแนวความคิดการพัฒนา การใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

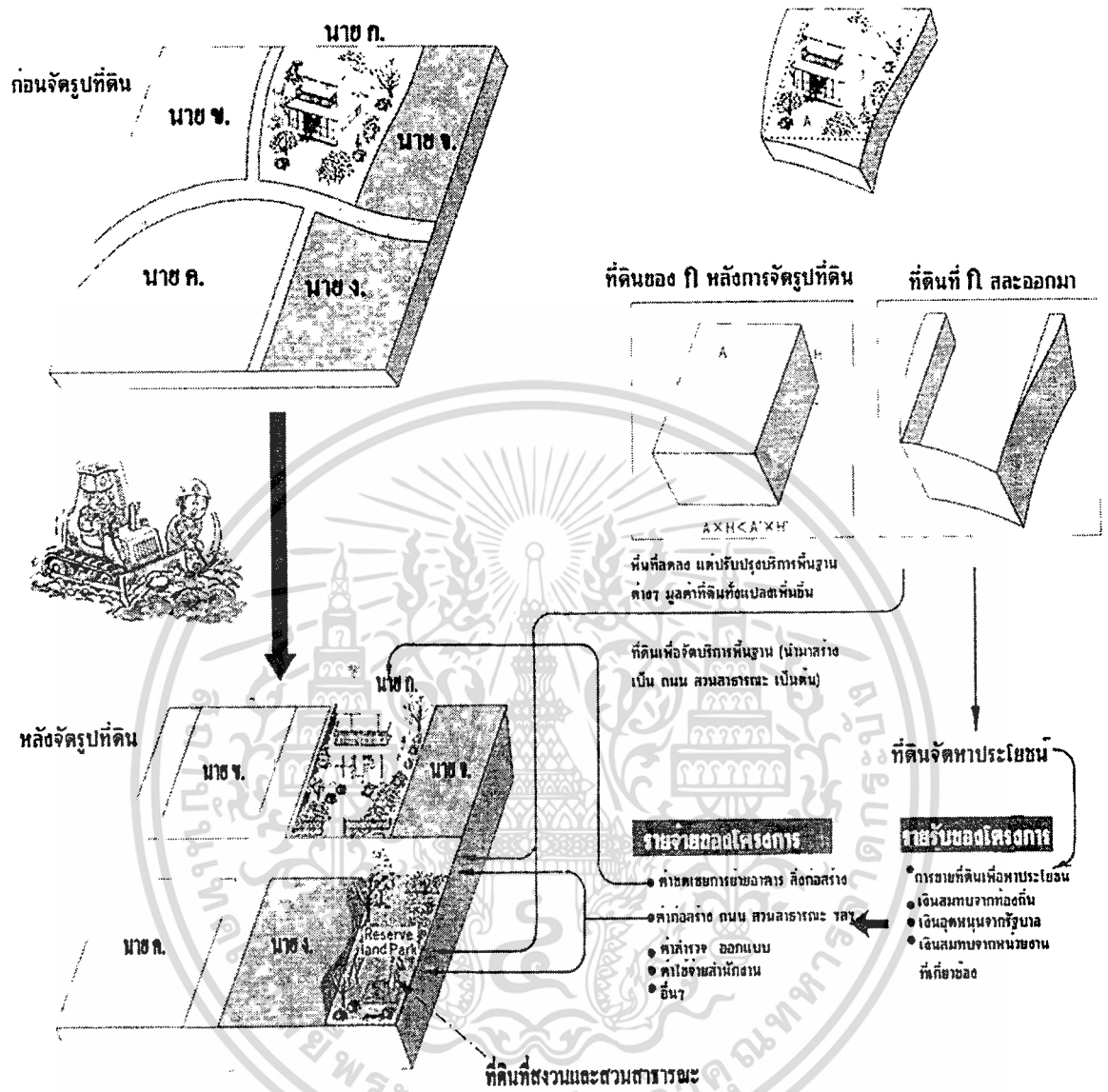
2.) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของโครงการ เช่น การใช้คลองธรรมชาติและถนนเป็นแนวเขตหาจำนวนพื้นที่ของพื้นที่สงวน (Reserve Land) และพื้นที่สาธารณูปโภค เช่น อัตราส่วนของพื้นที่ปันส่วนมีค่าร้อยละ 22.2 หมายความว่า พื้นที่ปันส่วนขอโครงการซึ่งจะได้จากเจ้าของที่ดินทุกแปลงรวมกันจะมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 22.2 ของพื้นที่โครงการ การออกแบบผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและผังระบบสาธารณูปโภค ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของผังเมืองเฉพาะ และศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการด้านการเงิน

3.) การจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ (Replotting Design) คือ การจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ภายในกรอบของโครงข่ายถนนตามผังของแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อให้ที่ดินทุกแปลงมีขนาดและรูปร่างที่เหมาะสม สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ และมีทางเข้าออกได้ทุกแปลง ในการออกแบบผังการจัดรูปแปลงที่ดินใหม่นี้มีหลักการที่สำคัญคือ ที่ตั้งของแปลงที่ดินควรอยู่ในบริเวณเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดิมหรือใกล้เคียงบริเวณเดิม ขนาดของแปลงที่ดินจะมีขนาดเล็กลงหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นสัดส่วนกับค่าอัตราส่วนของพื้นที่ป็นส่วน โดยพิจารณาค่าของปัจจัยและตัวแปรอื่น ๆ ประกอบ เช่น ค่า Street Value, Lot Value เป็นต้น ที่ดินแต่ละแปลงจะมีสถานภาพและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยเป็นสัดส่วนกับสถานภาพและสภาพแวดล้อมเดิม ขนาดและที่ตั้งของที่ดินทุกแปลงจะมูลค่าเท่าเดิมหรือใกล้เคียงเดิม

การจัดรูปแปลงที่ดินใหม่นี้ ขนาดของที่ดินแต่ละแปลงจะเล็กลงจากเดิมในขณะที่ราคาที่ดินต่อหน่วยจะเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นผลจากการปรับปรุงที่ดินและการจัดเตรียมระบบสาธารณูปโภคของโครงการขนาดของที่ดินใหม่นี้จะมีผลให้มูลค่ารวมของที่ดินก่อนโครงการยังคงมีค่าเท่าเดิมหรือใกล้เคียงกับมูลค่ารวมของที่ดินหลังโครงการ (ขนาดที่ดินเดิม x ราคาที่ดินเดิม = ขนาดที่ดินใหม่ x ราคาที่ดินใหม่) ในกรณีที่มีค่ารวมแตกต่างไปจากเดิมนั้นจะต้องมีการพิจารณาเรื่องค่าชดเชยของส่วนที่แตกต่างนี้ (ดังรูปที่ 2.3 และรูปที่ 2.4)

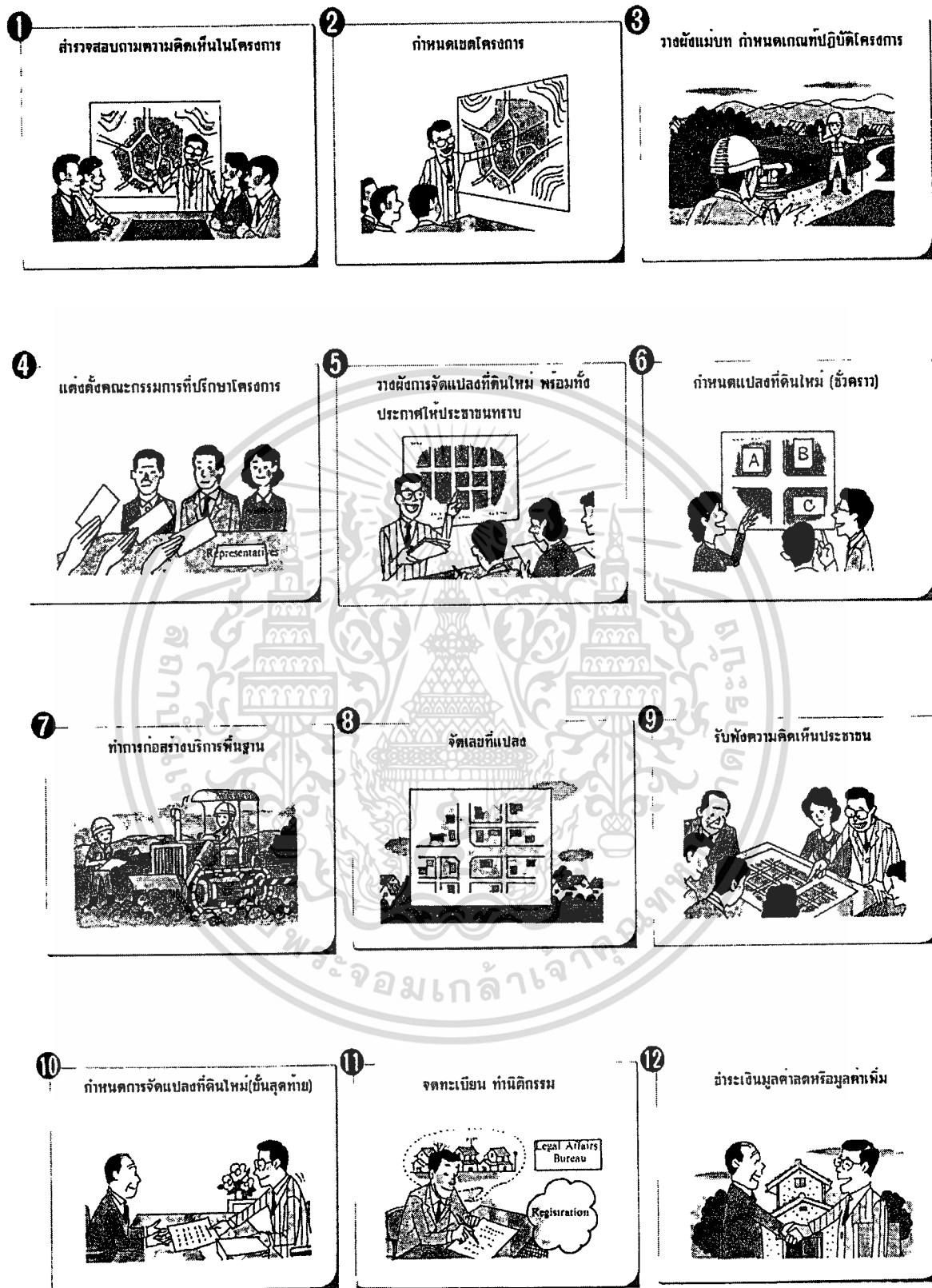

รูปที่ 2.3 กระบวนการในการจัดรูปที่ดิน

ที่มา : สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่, 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.4 แสดงขั้นตอนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

ที่มา : สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่, 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 ลักษณะพิเศษของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

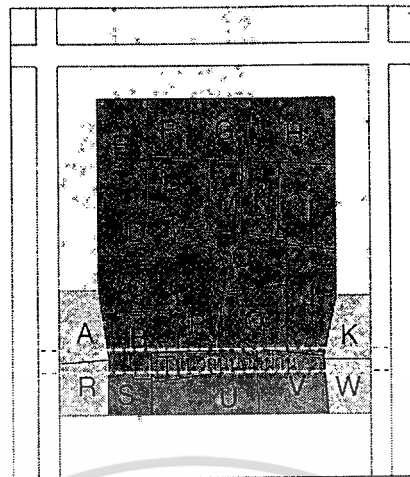
1.) กรณีที่เจ้าของที่ดินในพื้นที่กำลังประสบปัญหาขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐานและเจ้าของที่ดินแต่ละรายไม่สามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ได้โดยลำพัง การขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐานเพื่อสาธารณะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในเมืองอย่างมาก โดยเฉพาะในกรณีเจ้าของที่ดินรายย่อยเป็นเรื่องยากที่จะสร้างบริการพื้นฐานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะโดยลำพังผู้เดียว การจัดรูปที่ดินสามารถที่จะคงกรรมสิทธิ์ที่ดินในแต่ละเจ้าของเดิมได้ ซึ่งต่างจากการใช้วิธีการเวนคืนที่เจ้าของที่ดินบางรายอาจถูกบังคับย้ายไปอยู่ที่อื่น และจะสร้างผลประโยชน์อย่างพอเพียงให้กับเจ้าของที่ดินทุก ๆ ราย ฉะนั้นการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองจะแก้ปัญหาด้านขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.) ในกรณีที่งบประมาณของรัฐในการก่อสร้างสิ่งบริการพื้นฐานชุมชนมีจำนวนจำกัด แต่การดำเนินการต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพียงพอและทันต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้พร้อมกันทุกพื้นที่ ดังนั้นจึงควรประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนเจ้าของที่ดิน เพื่อร่วมกันพัฒนาบริการพื้นฐาน โดยอาศัยวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

3.) ในกรณีซึ่งมีความยุ่งยากในการสร้างสิ่งบริการพื้นฐานโดยวิธีการเวนคืนที่ดิน แม้วิธีการเวนคืนที่ดินเป็นวิธีที่รัฐจะสามารถเข้าถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินสำหรับการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ปัญหาต่าง ๆ จะตามมา ได้แก่ ค่าชดเชยที่ตกลงกันไม่ได้ การรื้อถอนอาคาร การปล่อยให้พื้นที่ด้านหลังแนวถนนที่ถูกเวนคืนทิ้งร้างไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ให้คุ้มค่า เกิดปัญหาพื้นที่ตาบอด การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้ (สำนักงานจัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่, 2547)

2.4.5 ความแตกต่างของการพัฒนาเมืองโดยวิธีการจัดรูปที่ดินและวิธีการเวนคืน

1.) ที่ดินก่อนการพัฒนา แปลงที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ตาบอดไม่มีทางออกสู่ถนน ทำให้พื้นที่ตาบอดไม่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ (ดังรูปที่ 2.5)

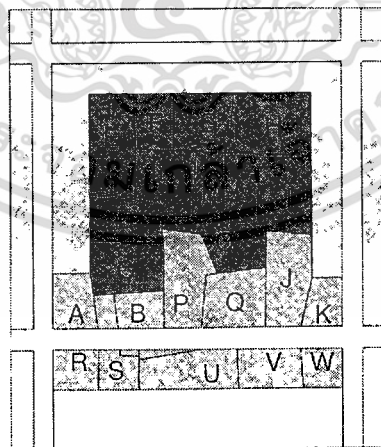

■ แปลงที่ดินตาบอด
 ☼ แปลงที่ดินติดถนน

รูปที่ 2.5 แสดงที่ดินก่อนการพัฒนา

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

2.) ที่ดินพัฒนาด้วยวิธีการเวนคืนตัดถนน แปลงที่ดินส่วนใหญ่ยังคงเป็นที่ตาบอดอยู่ไม่สามารถพัฒนาได้ หรือมีรูปร่างแปลงที่ดินไม่เหมาะสมแก่การพัฒนา และเจ้าของที่ดินบางแปลงต้องย้ายออกไป ในขณะที่แปลงที่ดินส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากการตัดถนน (ดังรูปที่ 2.6)

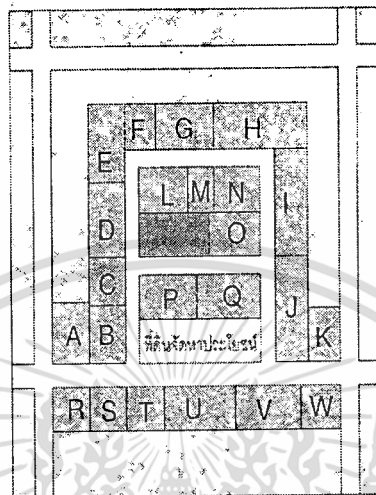
■ แปลงที่ดินตาบอด
 ☼ แปลงที่ดินติดถนน
 ▨ ที่ดินเศษเสี้ยวจากการตัดถนนผ่าน

รูปที่ 2.6 แสดงที่ดินพัฒนาด้วยวิธีการเวนคืนตัดถนน

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้ออกขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.) ที่ดินพัฒนาด้วยการจัดรูปที่ดิน ที่ดินทุกแปลงจะได้รับประโยชน์จากโครงการจัดรูปที่ดินอย่างเป็นธรรม โดยยังคงอยู่ในบริเวณเดิมพร้อมมีทางออกสู่ถนนทุกแปลง มีรูปร่างแปลงที่เหมาะสมแก่การพัฒนา และมีสาธารณูปโภคสาธารณูปการครบ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ดังรูปที่ 2.7)

รูปที่ 2.7 แสดงที่ดินพัฒนาด้วยการจัดรูปที่ดิน

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

2.4.6 ผลสำเร็จของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในต่างประเทศ

หลายประเทศที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบนี้พบว่า เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนมากกว่าวิธีอื่น เนื่องจากสามารถลดปัญหาการโยกย้ายออกจากพื้นที่ที่มีกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาสาธารณูปโภคในหลายๆ ประเทศ ขณะเดียวกันที่ดินซึ่งได้รับคืนมาหลังจากหักส่วนลดที่ยกให้เป็นที่ดินสำหรับส่วนสาธารณะแล้ว ก็ทวีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้นจึงได้มีการโครงการพัฒนาตามแนวคิดนี้เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ (สำนักผังเมือง, 2532 อ้างใน รัชดาพร อัมราลิขิต, 2541)

การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองในประเทศเยอรมันตะวันตก เริ่มขึ้นเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติ “Lex Adickes” (Law Concerning Land Transfer) เมื่อ พ.ศ. 2445 นำมาใช้ครั้งแรกที่เมืองแฟรงค์เฟิร์ต กฎหมายนี้เป็นต้นแบบการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองประเทศต่างๆ

กฎหมายนี้มีอำนาจบังคับเจ้าของที่ดินที่ไม่เต็มใจเปลี่ยนแปลงที่ดินเพื่อการพัฒนา โดยเทศบาลจะมีอำนาจในการเวนคืนและขายที่ดิน โดยเริ่มแรกเป็นการจัดรูปพื้นที่เกษตรและพื้นที่ป่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร พื้นที่เวนคืนจะใช้เป็นพื้นที่สนับสนุนการพัฒนาเมือง เช่น โครงการก่อสร้างเมืองใหม่ เป็นต้น การบังคับการจตุรูปที่ดินฯ มีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศเยอรมัน เพื่อก่อสร้างเมืองใหม่และบูรณะเมืองที่ได้รับความเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นวิธีการเพื่อการจัดหาพื้นที่เพื่อการก่อสร้างและพัฒนาเมือง

ประเทศญี่ปุ่นได้นำวิธีการจตุรูปที่ดินในเมืองของเยอรมันมาใช้โดยระยะแรกเป็นการจตุรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ต่อมานำวิธีการจตุรูปที่ดินมาใช้ในเมืองนาโกย่าขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “Kukaku-Seiri” และในประเทศญี่ปุ่นถือว่าการจตุรูปที่ดินเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองดังคำขวัญที่ว่า “Kukaku-Seiri is the Mother of Urban Planning” เนื่องจากความจำเป็นต้องฟื้นฟูประเทศจากผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงเวลา 70 ปี ญี่ปุ่นดำเนินการจตุรูปที่ดินไปแล้วกว่า 8,000 โครงการ มีพื้นที่รวมมากกว่า 2 ล้านไร่ การจตุรูปที่ดิน ถูกนำมาใช้ดำเนินงานในพื้นที่หลายแห่ง ทั้งในบริเวณเมืองใหญ่ เช่น เมืองโตเกียว และบริเวณเขตชานเมือง เช่น เมืองนาโกย่า ซึ่งพื้นที่จัดทำโครงการส่วนมากจะเป็นบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม บริเวณที่ขาดระเบียบการใช้ที่ดิน บริเวณที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ หรือพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา หรืออยู่ในเขตวางผังเมืองรวม ตลอดจนพื้นที่ที่จะจัดให้เป็นเมืองใหม่ เช่น เมืองซูบะ เมืองทามะ เป็นต้น แต่พื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากในการดำเนินโครงการ คือ บริเวณตลอดเส้นทางรถไฟสาย “New Tokaido” มีระยะทางประมาณ 550 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างเมืองโตเกียว และ โอซาก้า เปิดให้บริการเมื่อ พ.ศ. 2507 เป็นเส้นทางรถไฟสายด่วน (Bullet Train) โดยเขตทางรถไฟและบริการจัดสร้างสถานีรวมทั้งถนนเข้าสถานีได้ใช้วิธีดำเนินการโดยการจัดรูปที่ดิน

โครงการจตุรูปที่ดินในประเทศญี่ปุ่นส่วนมากจะเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่โดยมีรัฐบาลกลางและท้องถิ่นให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ดังนั้นโครงการส่วนใหญ่มักจะได้รับความสำเร็จสามารถพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ของเมืองใหญ่ ๆ ให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด แต่ก็มีในบางโครงการที่ต้องใช้เวลาในการชี้แจง และเจรจากับเจ้าของที่ดินมากกว่าโครงการอื่น ๆ นอกจากนี้การจตุรูปที่ดินในญี่ปุ่นยังมีองค์การดำเนินในหลายรูปแบบ และมีการสนับสนุนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถทำการจตุรูปที่ดินได้ด้วยตนเอง

ประเทศเกาหลีได้เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการจตุรูปที่ดินในเมือง กรุงโซลเป็นเมืองแรกที่ตั้งดำเนินการเนื่องจากประสบภัยพิบัติจากสงครามเกาหลี รัฐบาลขาดงบประมาณในการพัฒนาเมือง ได้มีกฎหมายจตุรูปที่ดินในเมือง ดำเนินการตัดถนนสายสำคัญในกรุงโซล ตลอดจนสร้างเมืองใหม่ รวมทั้งสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งการดำเนินการกระทำได้หลายวิธี เช่น ผู้ดำเนินการอาจเป็นภาคเอกชน โดยสมาคมหรือสหกรณ์ เช่น Korea Housing Corporation ที่รวมกลุ่มระหว่างเจ้าของที่ดิน หรือภาครัฐ โดยเทศบาลหรือจังหวัด หรือโดยกระทรวงโยธาธิการโดยตรง ในกรณีของการดำเนินการโดยกระทรวงโยธาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงจะประกาศและโฆษณาบริเวณเขตท้องที่ที่จะจัดรูปที่ดิน และเชิญชวนเจ้าของที่ดินหรือองค์กรเอกชนเข้าร่วม หากเป็นกรณีที่เอกชนดำเนินการเองต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินทุกรายที่อยู่ในเขตจัดรูปที่ดิน หรือหากดำเนินการโดยสมาคม เจ้าของที่ดินจำนวน 2 ใน 3 จะต้องเห็นชอบโครงการ การดำเนินโครงการโดยกระทรวงโยธาธิการ เมื่อรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว การก่อสร้างจะเริ่มขึ้นเมื่อโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ จะมีการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ใหม่ ถ้าขนาดพื้นที่ที่จัดหาผลประโยชน์จะนำมาจำหน่ายเพื่อใช้เป็นค่าก่อสร้าง ถ้ามีกำไรจะนำมาสร้างสิ่งบริการสาธารณะเพิ่มขึ้น และหากขาดทุนจะใช้งบประมาณของท้องถิ่นส่วนอื่นมาชดเชย การดำเนินการโดยเอกชนนั้น หากมีผลกำไรเหลือจากการขายที่ดินที่จัดหาผลประโยชน์จะนำมาแบ่งให้เจ้าของที่ดิน หรือหากขาดทุนก็จะมีการประเมินราคากันใหม่

ส่วนการจัดรูปที่ดินในไต้หวัน (Urban Land Consolidation) เป็นการจัดรูปที่ดินให้สอดคล้องกับการวางผังเมือง เป็นการเร่งให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เมือง โดยจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ ช่วยให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นเพราะลดงบประมาณสำหรับการให้บริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ทั้งยังช่วยลดและบรรเทาปัญหาการจัดแย้งระหว่างเจ้าของที่ดิน โดยหลักการแล้ววิธีการจัดรูปที่ดินนี้ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินมากกว่าร้อยละ 50 ที่อยู่ในพื้นที่โครงการ ส่วนงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อการก่อสร้างทางวิศวกรรม การก่อสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการจะอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของที่ดิน โดยค่าใช้จ่ายจะต้องเสียในสัดส่วนของประโยชน์ที่จะได้รับจากมูลค่าที่ดินที่จะเพิ่มขึ้นภายหลังโครงการทำเสร็จแล้ว การจัดรูปที่ดินครั้งแรกได้ดำเนินการในเมืองเกาสุง (Kaohsiung) โดยจัดทำเป็นโครงการนำร่องและจากนั้นได้พัฒนาไปยังเมืองอื่น ๆ เช่น ไทจง (Taichung) และไทเป (Taipei) เป็นต้น

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในไต้หวันนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร โดยเริ่มต้นนโยบาย “ที่ดินเพื่อเกษตรกร” (Land to the tiller) ที่ริเริ่มโดย ดร.ชุน ยัด เซน นโยบายนี้มีผลทำให้ไต้หวันมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จนที่สุดก็นำมาใช้ในการพัฒนาเมือง ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกับการทำในพื้นที่เกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเมืองในลักษณะของการจัดรูปที่ดิน เพื่อให้ทันกับความต้องการที่อยู่อาศัยการบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

สำหรับพื้นที่ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จสูงมาก คือการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในเมืองเกาสุง เมืองนี้เป็นเมืองใหญ่เป็นอันดับสองเป็นเมืองท่านานาชาติ เป็นเมืองอุตสาหกรรมหลัก ผลจากการพัฒนาเมืองโดยใช้วิธีการนี้ได้ทำให้พื้นที่จำนวนมากจากที่เคยเป็นที่ลุ่ม ชุมชนแออัด เป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา นอกจากนั้นรัฐบาลไต้หวันสามารถประหยัดงบประมาณ 21,392 ล้านดอลลาร์ที่ถูกนำไปใช้ในการจัดสร้างสวนสาธารณะ ถนน นอกจากนั้นพบว่าเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ได้รับการเฉลี่ยที่ดินคืนเพียงร้อยละ 60 ของพื้นที่ถือครองเดิม แต่มูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้นประมาณ 5-10 เท่า นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ตอนกลางของประเทศ คือในเมืองไทจง ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารทบทวนวิจัยสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ที่มีการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงมาก คือ ย่าน Kan cheng เพราะผลจากการพัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี โดยที่รัฐเสียค่าใช้จ่ายไม่ถึงร้อยละ 50 รูปแบบวิธีการที่ปรากฏให้เห็นในไต้หวันนั้น เป็นการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในพื้นที่ผังเมืองรวมในพื้นที่ชุมชนเก่าที่ต้องการปรับปรุงการใช้ที่ดินและสาธารณูปโภค สาธารณูปการ หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เป็นชุมชนใหม่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ นอกจากนั้นรัฐยังได้ กระตุ้นให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการให้ผลประโยชน์แก่เจ้าของที่ดิน ในรูปของการ กู้เงินที่เสียดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าปกติ ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมในการรังวัดและ ภาษีที่ดินในระหว่างจัดโครงการด้วย

กล่าวโดยสรุป การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในต่างประเทศนั้น พบว่าความสำเร็จของแต่ละประเทศจะมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.) ความสำเร็จของประเทศเยอรมันมีพื้นฐานจากการใช้อำนาจแห่งกฎหมาย เพื่อใช้บังคับให้เกิดการจัดรูปที่ดิน

2.) ความสำเร็จของประเทศ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน มีพื้นฐานจาก

- ความมีวินัยของประชาชน

- ความเข้มแข็งของนโยบายแห่งรัฐ

- การใช้อำนาจแห่งกฎหมายจัดรูปที่ดินมาบังคับ

- ผลจากความเสียหายที่เกิดจากภัยสงคราม ทำให้ต้องมีการฟื้นฟูเมือง ภัยพิบัติตามธรรมชาติ จึงทำให้เกิดการนำเอาวิธีการจัดรูปที่ดินมาใช้

ในต่างประเทศได้มีการนำวิธีการจัดรูปที่ดินมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมืองในรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเวลานานแล้ว ในประเทศไทยปัจจุบันได้มีการศึกษาถึงวิธีการการจัดรูปที่ดินเพื่อทดลองใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งมีความเป็นมาดังนี้

2.4.7 การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย

ความเป็นมาของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในประเทศไทย พอสรุปได้ดังนี้

- สำนักผังเมือง (ชื่อในขณะนั้น) กระทรวงมหาดไทย ได้เริ่มศึกษาวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่มาตั้งแต่ปี 2526 โดยเจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องนี้จากประเทศญี่ปุ่น และต่อมารัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือแก่สำนักผังเมืองใน “โครงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาใช้ในการวางผังเมือง” ในปี 2530 ซึ่งได้มีการศึกษาวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ (Land Readjustment) อย่างเป็นทางการมากขึ้น (สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่, 2547)

- ตั้งแต่ปี 2533 – 2535 สำนักผังเมืองได้จัดสัมมนาด้านการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ทั้งในระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศหลายครั้ง อันเป็นการสร้างความเข้าใจ และเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่อย่างกว้างขวาง

- คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 อนุมัติในหลักการให้สำนักผังเมืองเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้สามารถนำมาปฏิบัติได้ในพื้นที่จริง ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินในเมือง ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และคณะกรรมการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน โดยมีผู้อำนวยการสำนักผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ รวมทั้งได้ให้สำนักงบประมาณสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำนวน 50 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2536

- ในการประชุมคณะกรรมการจัดรูปที่ดินในเมือง ครั้งที่ 3/2535 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2535 คณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบให้เร่งรัดดำเนินการยกร่างกฎหมายจัดรูปที่ดินฯ ขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2537 ได้ดำเนินการจัดทำโครงการนำร่องจัดรูปที่ดินฯ ขึ้นที่บริเวณถนนพระราม 9 กรุงเทพมหานคร ซึ่งนับเป็น โครงการนำร่องจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่โครงการแรกของประเทศไทย

- สำนักผังเมือง ได้นำเสนอร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ต่อกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2537 ซึ่งได้มีการประชุมพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกหลายครั้งในเวลาต่อมา

- กระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาเห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ในการประชุมครั้งที่ 4/2538 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2538 และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป แต่ในเดือนกันยายน 2539 ก็ได้มีการยุบสภาฯ และเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

- เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2540 คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดใหม่ได้มีมติเห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. และส่งร่างให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบ

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมพิจารณาร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. จำนวนหลายครั้งจนมีข้อยุติในทุกเรื่อง

- คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2543 เห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.

- คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (วิปรัฐบาล) ได้รับหลักการร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2543 และเตรียมเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ในช่วงปลายปี 2543 ได้มีการขุบสภาฯ และเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ ในระยะเวลาต่อมา ซึ่งในช่วงปลายปีนี้เอง กรมการผังเมือง (ชื่อในขณะนั้น) ได้ร่วมกับ เทศบาลนครลำปาง จัดทำโครงการนำร่องจัดรูปที่ดินขึ้นในเขตเทศบาลนครลำปาง นับเป็นโครงการนำร่องโครงการที่ 2 ของกรมการผังเมือง

- ในเดือนสิงหาคม 2544 กรมการผังเมือง ได้ร่วมกับเทศบาลนครยะลา จัดทำโครงการนำร่องจัดรูปที่ดินขึ้นในเขตเทศบาลนครยะลา นับเป็นโครงการนำร่องโครงการที่ 3 ของกรมการผังเมือง

- คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 ได้มีมติเห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2544

- คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตรวจสอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้ยื่นรับร่าง พ.ร.บ. เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2546 เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

- คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ ร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546

- คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (วิปรัฐบาล) ได้พิจารณารับหลักการร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2546 และเตรียมเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

- สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2546

- สภาผู้แทนราษฎร แต่งตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2546

- วุฒิสภาได้พิจารณาเห็นชอบในวาระที่สาม เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2547

- สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาได้ตั้งคณะกรรมการร่วมพิจารณาในรายละเอียดต่อไป คาดว่าจะสามารถประกาศใช้บังคับได้ในระยะเวลาอันใกล้นี้ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2547

- 27 ธันวาคม 2547 ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 81 ก

โดยสรุปสาระสำคัญของ พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 ได้ดังนี้

สรุปสาระสำคัญของร่างกฎหมายจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย 8 หมวด 89 มาตรา คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 1 ว่าด้วย คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการจัดรูปที่ดิน เพื่อพัฒนาพื้นที่ในระดับชาติ คณะหนึ่งทำหน้าที่กำกับ ดูแล ออก กฎระเบียบเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่และงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

หมวด 2 ว่าด้วย คณะกรรมการจัดรูปที่ดิน เพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ขึ้นในทุกจังหวัด รวมทั้งในกรุงเทพมหานครด้วย ทำ หน้าที่กำกับดูแล อนุมัติ อนุญาต โครงการจัดรูปที่ดินในแต่ละจังหวัด

หมวด 3 ว่าด้วย สมาคมจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งกำหนดให้มีสมาคมจัดรูปที่ดินเพื่อ พัฒนาพื้นที่ขึ้น โดยการรวมตัวกันของเจ้าของที่ดิน เป็นนิติบุคคล จดทะเบียนต่อคณะกรรมการจัด รูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด เป็นสมาคมที่แตกต่างหากจากกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หมวด 4 ว่าด้วย บททั่วไป เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ สาระสำคัญในหมวด นี้จะกล่าวถึงผู้ดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ อันประกอบด้วยสมาคม กรมโยธาธิการและ พังเมือง การเคหะแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือนิติบุคคลอื่นใดที่ จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดรูปที่ดิน รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

หมวด 5 ว่าด้วย การเสนอโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยจะกล่าวถึงรายละเอียด ของโครงการ และส่วนที่เกี่ยวข้อง

หมวด 6 ว่าด้วยการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ในหมวดนี้จะกล่าวถึงก กระบวนการและขั้นตอนทั้งหมด ของการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

หมวด 7 ว่าด้วย กองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ จะกล่าวถึงรายละเอียดของกองทุน การบริหารจัดการกองทุน อำนาจและหน้าที่ของกองทุน และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจัด รูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

หมวด 8 ว่าด้วย บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล ซึ่งบทกำหนดโทษได้กำหนดไว้ ทั้ง โทษจำและโทษปรับ

2.4.8 ข้อดีและข้อด้อยของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง เนื่องจากเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ใน บางครั้งอาจมีทั้งข้อดีและข้อด้อย ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะ และวิธีการในการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้นในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่นั้นก็ยังมีทั้งข้อดีและข้อด้อย ดังนั้นจึงสรุปข้อดีและข้อด้อย ของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง ดังนี้

2.4.8.1 ข้อดีของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

- 1.) ทำให้แปลงที่ดินที่กระจุกกระจายมารวมกันเป็นที่ดินขนาดใหญ่ ทำให้สะดวกต่อการวางแผน การให้บริการและการออกแบบแผนผังต่าง ๆ ทำให้ดีขึ้นทั้งในด้านการวางผังบริเวณและวิศวกรรม
- 2.) เป็นวิธีการที่ช่วยให้สามารถจัดหาบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้กับพื้นที่นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยหน่วยงานของรัฐไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และถ้าโครงการการจัดรูปที่ดินจัดทำในพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่มาก ก็จะสามารถช่วยให้การจัดหาบริการสาธารณะให้แก่พื้นที่นั้นเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล เมื่อเทียบกับราคาที่ผู้บริโภคจะต้องเสียเงิน
- 3.) สามารถแก้ปัญหาในการให้บริการสาธารณะที่ไม่ทั่วถึงทุกแปลงที่ดิน ให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึงขึ้น
- 4.) เมื่อระบบการบริหารงานมีประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผลแล้วจะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันขึ้นในการที่จะเฉลี่ยค่าใช้จ่ายและผลที่จะได้รับกลับคืนมาจากการแบ่งที่ดิน
- 5.) การจัดรูปที่ดินเป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ในพื้นที่ให้มีความสะดวกและมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้นจึงส่งผลให้ราคาที่ดินในโครงการมีราคาเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รัฐสามารถเก็บภาษีในส่วนของมูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้นได้ด้วย
- 6.) การจัดรูปที่ดินทำให้การถือครองที่ดินพื้นที่ในแถบชานเมืองมีความเหมาะสมในการที่จะพัฒนาเมือง โดยทำให้การขยายตัวออกอย่างมีการวางแผนและทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเผชิญหน้าในการตัดถนนซึ่งจะสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน การจัดรูปที่ดินเป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้สามารถพัฒนาเมืองได้ตามทิศทางที่วางแผนไว้
- 7.) การจัดรูปที่ดินสามารถรักษาและคุ้มครองสิทธิของบุคคลโดยเคร่งครัด ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญของการจัดรูปที่ดิน พื้นที่ที่ได้มาเพื่อสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ จะต้องเคารพต่อสิทธิของบุคคลด้วย การลดขนาดของแปลงที่ดินลงตามผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มตามหลักเกณฑ์นี้ ถ้าบุคคลใดได้ผลประโยชน์ลดลงเนื่องจากการจัดทำโครงการดังกล่าวจะได้รับการชดเชยด้วยเงิน
- 8.) การจัดรูปที่ดินสามารถที่จะนำไปดัดแปลงใช้กับโครงการการพัฒนาเมืองได้เกือบทุกโครงการ และจัดทำได้ในเกือบทุกพื้นที่ เช่น การพัฒนาพื้นที่เมืองปัจจุบัน พื้นที่ในเขตชานเมืองที่กำลังสุกงอมพร้อมที่จะขยายตัว หรือพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเมืองใหม่ในอนาคต เป็นต้น (Sarker, 1986 อ้างใน รัชดาพร อัมราลิขิต, 2541)

2.4.8.2 ข้อดีของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

- 1.) ในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองนั้นเป็นบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ โดยการจัดรูปแปลงที่ดินใหม่ แต่ไม่รวมถึงการควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งต้องเป็นไปตามข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองของแต่ละพื้นที่ และเอกสารเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กฎหมายควบคุมอาคารตามที่ได้ประกาศบังคับใช้ในพื้นที่หรือบริเวณนั้น ๆ ดังนั้นรูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้างหลังการจัดรูปร่างแปลงที่ดินใหม่ จึงไม่สามารถควบคุมรูปแบบของอาคารสิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นใหม่ได้ ทำให้ไม่สวยงามและขาดความเป็นระเบียบ

2.) เจ้าของที่ดินที่มีฐานะดีมักมีอิทธิพลสามารถผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ดินได้ แม้ว่าพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพไม่เพียงพอ

3.) ในประเทศกำลังพัฒนา เช่น ไทย และฟิลิปปินส์ หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดในการรับผิดชอบในการวางแผน ซึ่งถูกกดดันโดยหน่วยงานระดับสูง และการขาดเงินทุนสำรอง

4.) ในกรณีที่ที่ดินที่สงวนไว้เพื่อขาย (Reserve Land) ขายไม่ได้ต้นทุนทางการเงินและภาระดอกเบี้ยต่าง ๆ จะตกอยู่กับผู้บริหารจัดทำโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นเทศบาลหรือเจ้าของที่ดินก็ได้

5.) ลักษณะของโครงการจะเปลี่ยนไปตามขนาดของพื้นที่ดินในโครงการ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การพัฒนาไม่มีความสอดคล้องกัน หากพื้นที่ดังกล่าวขาดการวางผังแม่บทเป็นเครื่องชี้แนวทางที่เหมาะสม

6.) ประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาโดยการจัดรูปที่ดินนั้นมีขอบเขตจำกัดเพียงแต่ภายในพื้นที่โครงการเท่านั้น จึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ในโครงการและนอกโครงการ (Misra and Pacho, 1984 อ้างใน รัชดาพร อัมราลิขิต, 2541)

2.4.9 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ว่าที่ ร.ท.อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ, 2540 ได้ศึกษาการดำเนินนโยบายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านนโยบายการจัดรูปที่ดินมุ่งที่จะปรับปรุงระบบการพัฒนาเมืองเน้นให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเป็นไปได้ยาก ปัจจัยด้านทรัพยากร พบว่า การสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอ ปัจจัยด้านการประสานงานและการควบคุมการปฏิบัติงานประสบปัญหา เพราะต้องประสานกับหลายหน่วยงานทำให้การปฏิบัติล่าช้า รวมทั้งไม่มีการควบคุมจากหน่วยเหนือ แต่สำหรับปัจจัยด้านลักษณะองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อเป็นผู้ปฏิบัติจึงเกิดปัญหาในการดำเนินงาน ปัจจัยด้านลักษณะของข้าราชการนั้น พบว่า ยังขาดความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคบางประการและการปฏิบัติงานกับประชาชน ปัจจัยสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง มีผลต่อการดำเนินนโยบายมาก เนื่องจากเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนโดยตรงไม่ให้ความร่วมมือและลักษณะของการถือครองที่ดินที่มีขนาดเล็กและวิถีชีวิตที่ไม่ต้องการย้ายที่ตั้งที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชดาพร อัมราลิจิต, 2541 ได้ศึกษาแนวทางการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง กรณีศึกษาทัศนคติของเจ้าของที่ดินในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการพัฒนาเมืองด้วยวิธีการจัดรูปที่ดิน ซึ่งระดับความสนใจของเจ้าของที่ดินนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของแปลงที่ดิน กล่าวคือหากแปลงใดไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่ติดถนน ไม่มีบริการสาธารณูปโภค เจ้าของที่ดินกลุ่มนี้จะมีความสนใจต่อการพัฒนาสูง และเป็นที่น่าสังเกตว่าในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองหลักสำคัญคือการสละที่ดินเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ พบว่าเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการสละที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่ถนนอยู่ในระดับสูง แต่มีเจ้าของที่ดินเพียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่เห็นด้วยกับการสละที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่สวนไว้เพื่อขาย และการสละที่ดินเพื่อเป็นสวนสาธารณะมีเจ้าของที่ดินเพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วย เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ยอมรับการปรับย้ายที่ตั้งบางส่วนของแปลงที่ดิน โดยเฉพาะเจ้าของที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินและกลุ่มเจ้าของที่ดินที่ไม่มีการเข้าถึงมีสัดส่วนผู้เห็นด้วยสูง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้มีการศึกษาสูง มีอาชีพรับจ้าง/รับราชการ และเจ้าของที่ดินแปลงขนาดเล็ก มีสัดส่วนเห็นด้วยสูงกับการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างโดยได้รับค่าชดเชยตอบแทนจากโครงการ เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่เห็นว่าควรได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดินทุกแปลงก่อนจึงดำเนินการ การพิจารณาผังโครงการก่อนการดำเนินการเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้มีการพิจารณาร่วมกันระหว่างเจ้าของที่ดินและผู้ดำเนินโครงการ โดยเฉพาะเจ้าของที่ดินที่มีรายได้สูง อายุน้อย และเจ้าของแปลงที่ดินที่ไม่มีทางเข้าถึง นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าของที่ดินต้องการให้ผู้เข้ามาดำเนินโครงการเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านการประเมินราคาที่ดินพบว่าเจ้าของที่ดินต้องการให้ประเมินด้วยราคากลาง เจ้าของที่ดินสัดส่วนที่สูงมากต้องการเข้าร่วมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

วรานนท์ สุขรองแพ่ง, 2544 ได้ศึกษากรุงเทพมหานครกับการพัฒนาเมือง ศึกษากรณีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง พบว่า การที่จะให้โครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองประสบความสำเร็จได้นั้น ณ. ปัจจุบันคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดความพร้อม และขาดปัจจัยต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงการ

สุภาวรัฐ แก้วรอด, 2545 ได้ศึกษาการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตยานนาวา พบว่าสภาพปัจจุบันของพื้นที่เพื่อกำหนดให้ชัดเจนถึงความจำเป็นในการพัฒนา โดยการประเมินพื้นที่แบ่งตามปัจจัยแวดล้อมได้ 3 องค์ประกอบ คือ 1. ลักษณะที่ต้องอนุรักษ์ 2. ลักษณะที่มีผลกระทบด้านลบและเป็นอันตราย 3. ลักษณะที่ขาดไป ความเป็นไปได้ในการจัดรูปที่ดิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อน การจัดการน้ำเสีย ให้มีถนนเชื่อมต่อ รอก ซอยต่าง ๆ ตามลำดับและเห็นด้วยกับโครงการต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาพื้นที่ที่อยู่อาศัยให้เกิดความสะดวกสบาย ซึ่งในการจัดรูปที่ดินถือว่าความเห็นของประชาชนในพื้นที่มีความสำคัญอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

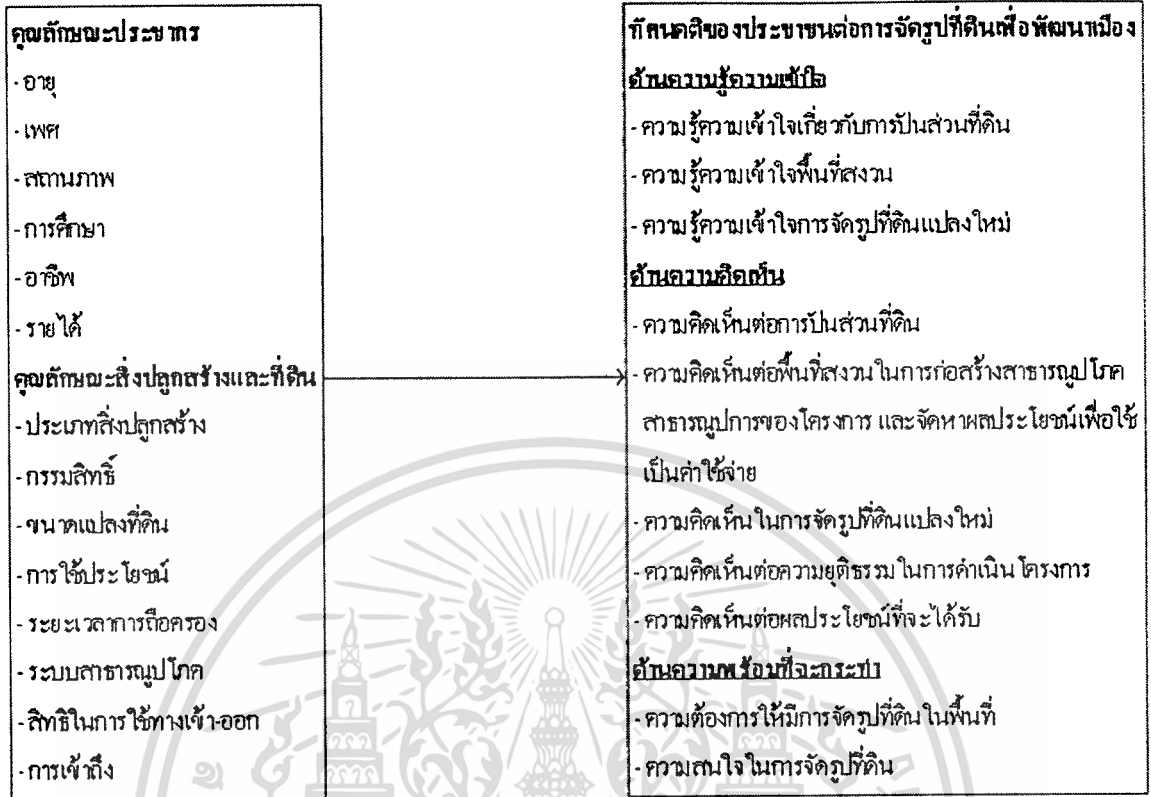
มากในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป จัดทำผังแนวความคิดโดยนำ 3 องค์ประกอบที่ถูกประเมินมาทำการแก้ไข รวมไปถึงผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาประกอบการวางผัง

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองรัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้ทราบถึงแนวคิด วิธีการ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาเมืองโดยการจัดรูปที่ดิน เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใหม่สำหรับประเทศไทย นอกจากนั้นควรเร่งส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเมืองโดยการจัดรูปที่ดิน ซึ่งหากสามารถนำวิธีการจัดรูปที่ดินมาใช้เป็นรูปธรรม จะทำให้การพัฒนาเมืองสอดคล้องกับการวางผังเมืองซึ่งเป็นแผนแม่บทที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศ และมีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐในการพัฒนาประเทศ

2.5 กรอบแนวความคิด

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ แต่เนื่องจากการจัดรูปที่ดินนั้นยังเป็นวิธีการใหม่จึงต้องมีการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อวิธีการการจัดรูปที่ดิน ดังนั้นจึงได้รวบรวมปัจจัยทางด้านคุณลักษณะประชากร และคุณลักษณะที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากการทบทวนวรรณกรรม โดยได้มีผู้ศึกษาทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยบางปัจจัยอาจจะมีความสัมพันธ์หรือไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทัศนคติในประเด็นที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ก็ได้ โดยที่ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินได้รวบรวมจากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง เพื่อกำหนดกรอบแนวความคิด (จากรูปที่ 2.8) ในการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินนั้นได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็นด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความคิดเห็น และด้านความพร้อมที่จะกระทำของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน โดยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประชากร คุณลักษณะสิ่งปลูกสร้างและที่ดิน เพื่อดูว่ามีปัจจัยใดมีความสัมพันธ์หรือไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพร้อม ทำให้ทราบถึงแนวโน้มและความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำให้สามารถนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพร้อมของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน

๖
๖
๖
๖

รูปที่ 2.8 แสดงกรอบแนวความคิด

นอกจากนั้นจากการทบทวนแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองนั้น ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง โดยในการศึกษาด้านผู้ดำเนินโครงการนั้น ได้ศึกษาถึงความต้องการของประชาชนหากมีโอกาสในการคัดเลือกตัวแทนในการดำเนินโครงการ โดยได้แบ่งออกเป็นคุณลักษณะของตัวแทนที่ต้องการเลือก คุณลักษณะของคณะทำงานที่ประชาชนไว้วางใจให้ดำเนินโครงการ รูปแบบการจัดตั้งองค์กร และสัดส่วนประชาชนที่จะเข้าร่วมในคณะทำงานขององค์กร และได้ทำการสอบถามความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อจัดลำดับความต้องการ โดยเรียงลำดับความต้องการของผู้ตอบที่ต้องการมากที่สุดไปจนถึงมีความต้องการน้อยที่สุด

และศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ที่รัฐเปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมตาม ถวิลวดี บุรีกุล ที่ได้แบ่งขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คือ ขั้นตอนการให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การปรึกษาหารือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ และการควบคุมติดตาม โดยได้ศึกษาถึงโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมว่าหากมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วนั้น ในแต่ละขั้นตอนการมีส่วนร่วมสามารถมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด และศึกษาช่องทางการมีส่วนร่วมโดยผ่านสื่อ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ต้องการเลือก ซึ่งในการศึกษารุ่นนี้ได้ศึกษาช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการศึกษาของ พัชรีย์ สิริโรต และคณะ ที่ได้แบ่งช่องทาง หรือวิธีการมีส่วนร่วมไว้คือ ช่องทางการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ช่องทางการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น และช่องทางการมีส่วนร่วมในการร่วมปรึกษาหารือ โดยได้สอบถามถึงโอกาสในการมีส่วนร่วมผ่านช่องทาง หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ประชาชนมีความต้องการมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มช่องทางและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นวิธีการที่ทำให้การศึกษาวรรณคดีประสพผลที่พึงได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยที่มีลำดับขั้นตอน จึงได้แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาถึงลักษณะประชากร ลักษณะการถือครองที่ดิน และบริการสาธารณูปโภคการเข้าถึง

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดิน โดยศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความคิดเห็น ด้านการกระทำหรือความพร้อมที่จะกระทำ และผู้ดำเนินโครงการ

ส่วนที่ 3 เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างของรัฐ โดยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และช่องทางในการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็น การศึกษาทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้างโครงข่ายคมนาคมและขนส่งโดยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง กรณีศึกษา : กรุงเทพมหานคร โดยการดำเนินการวิจัยสามารถแบ่งได้ 2 ขั้นตอน คือ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัย มีการเก็บข้อมูล 2 ประเภท แยกได้ดังนี้

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือในการวิจัย คือ การสังเกตการณ์ (Direct Observation) และแบบสอบถาม (Questionnaire)

1.) การสังเกตการณ์ (Direct Observation) สำหรับสำรวจลักษณะทางกายภาพทั่วไปของพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค และลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยประเภทสิ่งปลูกสร้าง กรรมสิทธิ์ การใช้ประโยชน์ ลักษณะระบบสาธารณูปโภค การเข้าถึง สิทธิในการใช้ทางเข้า-ออก โดยการใช้แผนที่ประกอบการสำรวจและการสังเกตการณ์

2.) แบบสอบถาม (Questionnaires) ตัวแปรที่ใช้เป็นตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบการตั้งคำถาม โดยสามารถจำแนกเป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็นโดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ

- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร แผนที่หลักฐานต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ สภาพทั่วไป รวมทั้งประวัติความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา นโยบาย แผนพัฒนา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2 ประชากรเป้าหมาย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้ประชากรเป้าหมายคือ กลุ่มประชากรในพื้นที่ที่ทำการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากประชากรในพื้นที่ที่ทำการศึกษาเป็นผู้มีส่วนในการรับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากโครงการของรัฐ จึงมีความสำคัญในการแสดงทัศนคติต่อวิธีการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนหรือในบริเวณใกล้เคียง

3.3 พื้นที่ที่ศึกษา

ในการศึกษาได้เลือกพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีความเหมาะสมในการศึกษา เนื่องจากตามแผนผังโครงการคมนาคมและขนส่ง ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 2) ได้มีโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคประเภทถนนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในการก่อสร้างโครงการนั้น ๆ โดยการเวนคืนที่ดินของประชาชน บ้านเรือนที่อยู่ในแนวการก่อสร้างโครงการต้องย้ายออกจากที่ดินที่อยู่อาศัยมาเป็นเวลานานทำให้ต้องหาแหล่งที่อยู่อาศัยใหม่ ตลอดจนต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในด้านต่าง ๆ กับแหล่งที่อยู่ใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาถึงทัศนคติต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้างโครงการคมนาคมและขนส่ง ซึ่งจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการของรัฐในท้องถิ่น ๆ ต่อไปในอนาคต

3.4 การสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครออกเป็น 3 กลุ่ม ตามที่ตั้งของพื้นที่ ได้แก่ เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก (อ้างอิงการแบ่งพื้นที่ตาม กองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, 2544) จากเกณฑ์การแบ่งพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นแล้วในแต่ละเขตชั้นจะมีความแตกต่างกันตามความหนาแน่นของปริมาณจำนวนบ้าน ซึ่งในเขตชั้นเดียวกันมีความใกล้เคียงกัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือเหมือนกัน และในแต่ละเขตชั้นมีความแตกต่างกันระหว่างเขตชั้น จากนั้นก็ทำการสุ่มในแต่ละเขตชั้นอีกครั้งหนึ่งขึ้นมาเป็นตัวแทนของแต่ละเขตชั้นนั้น ๆ ขึ้นมาเป็นตัวแทนเขตชั้นละ 1 เขต โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือก หลังจากนั้นก็ทำการสุ่มโดยวิธี (Multistage Random Sampling) โดยทำการเลือกแขวงจากภายในเขตที่ทำการสุ่มขึ้นมา 1 แขวง และสุ่มเลือกโดยการจับฉลากหมู่บ้านขึ้นมา 1 หมู่จากแขวง จากนั้นสุ่มบ้านโดยเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อทำการแจกแบบสอบถามจากบ้านภายในหมู่ที่ทำการสุ่ม ซึ่งจำนวนแบบสอบถามได้จากการคำนวณสัดส่วนชุดตัวอย่างตามความหนาแน่นของปริมาณบ้านภายในเขตชั้นแต่ละชั้นที่ทำการเลือกขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนความคิดเห็นของคนในเขตชั้นนั้น ๆ ที่ทำการสุ่มตัวอย่าง

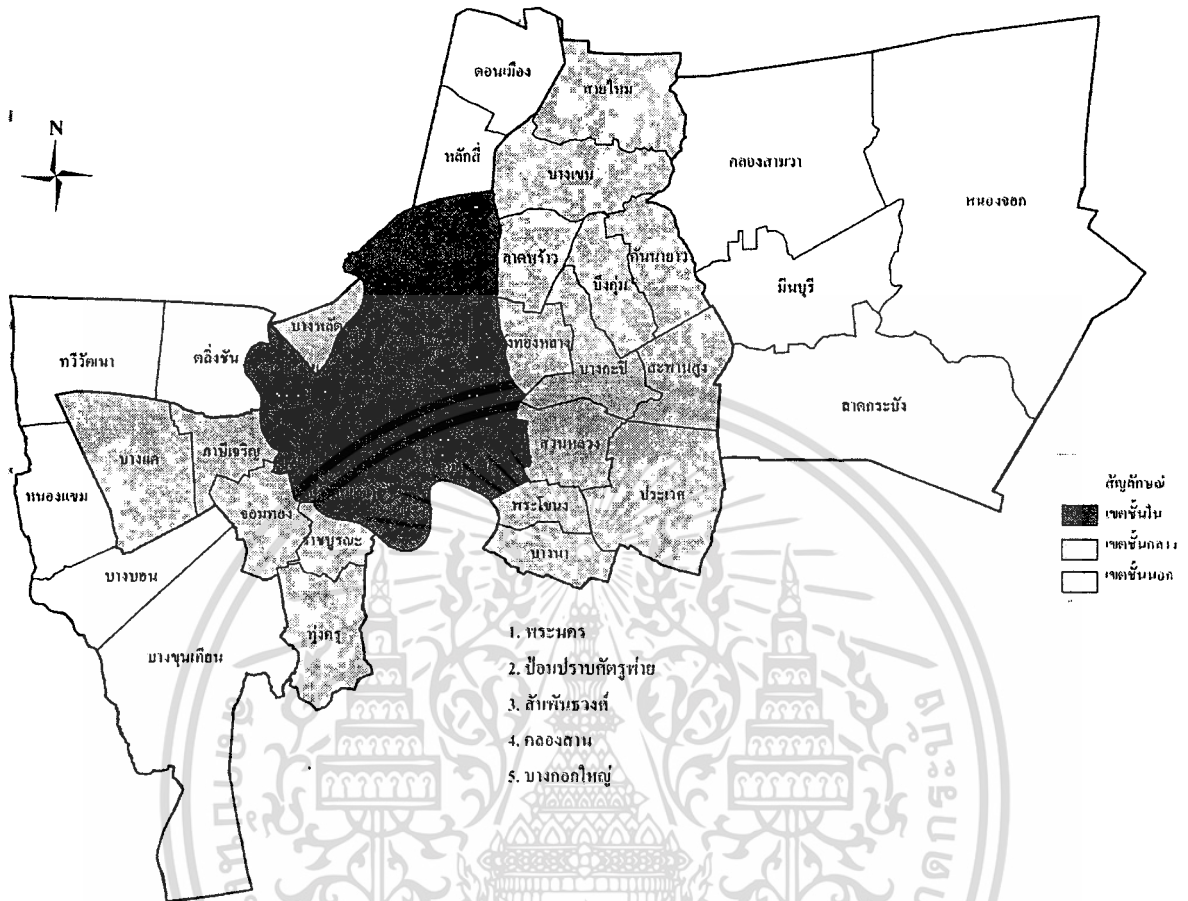
ขั้นตอนในการแจกแบบสอบถาม เนื่องจากเรื่องที่ได้ทำการศึกษาเป็นเรื่องที่ใหม่ ซึ่งอาจจะมีผู้ที่ทราบและผู้ที่ไม่ทราบเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ดังนั้นภายในแบบสอบถามได้มีเนื้อหาย่อ ๆ เกี่ยวกับขั้นตอน และกระบวนการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เพื่อที่ผู้ตอบจะได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอบถาม โดยได้แจกแบบสอบถามให้กับบ้านที่ยินดีที่จะตอบแบบสอบถาม การแจกแบบสอบถามพบว่า มีผู้ตอบ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต้องแจกทิ้งไว้แล้วกลับมาเก็บในภายหลัง และกลุ่มที่สามารถถามตอบและเก็บคืนได้เลย ส่วนใหญ่ที่พบว่าการให้ทิ้งแบบสอบถามไว้แล้วมาเก็บคืนในภายหลัง ในการแจกแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและได้ลงข้อมูลในการแจกแบบสอบถามในแต่ละบ้านที่ทำการแจกทั้งในแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นพร้อมทั้งลงตำแหน่งบ้านที่แจกในแผนที่เพื่อความสะดวกในการแจกและเก็บคืน ตามที่กล่าวไว้แล้วในข้างต้นการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นเรื่องที่ใหม่ในบางประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความสงสัยอยู่ ในวันที่เก็บแบบสอบถามกลับคืนผู้ตอบแบบสอบถามก็จะทำการซักถามถึงประเด็นที่สงสัย หรือไม่แน่ใจ เพื่อเป็นข้อมูลในการตอบแบบสอบถามข้อที่ยังไม่แน่ใจ ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่สามารถถามตอบและเก็บคืนได้เลยก็จะมีคำถามเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในประเด็นต่าง ๆ เมื่อผู้วิจัยได้ถามแล้วผู้ตอบเกิดความสงสัยก็จะมีคำตอบหรือข้อสงสัยเช่นกัน เพื่อที่ผู้ทำการตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจกับข้อซักถามในแบบสอบถาม ซึ่งในการแจกแบบสอบถามก็จะมีขั้นตอนและวิธีการเหมือนกันในทุกเขตชั้นที่ได้ทำการแจกแบบสอบถาม

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่ จำนวนบ้านในแต่ละเขต และสัดส่วน
แบบสอบถามในแต่ละเขตชั้น ปี 2546

เขตชั้น	ประกอบด้วยเขต	รวมจำนวนบ้าน (หลัง)	คิดเป็น (%)	จำนวนตัวอย่าง
เขตชั้นใน	พระนคร, ป้อมปราบศัตรูพ่าย, สัมพันธวงศ์, ปทุมวัน, บางรัก, ยานนาวา, สาทร, บางคอ แหลม, ดุสิต, บางซื่อ, พญาไท, ราชเทวี, ห้วยขวาง, คลองเตย, จตุจักร, ธนบุรี, คลอง สาน, บางกอกน้อย, บางกอกใหญ่, ดินแดง และวัฒนา	728,436	36	151
เขตชั้นกลาง	พระโขนง, ประเวศ, บางเขน, บางกะปิ, ลาดพร้าว, บึงกุ่ม, บางพลัด, ภาษีเจริญ, จอมทอง, ราษฎร์บูรณะ, สวนหลวง, บางนา , ทุ่งครุ, บางแค, วังทองหลาง, คันนายาว, สะพานสูง และสายไหม	807,536	40	168
เขตชั้นชั้นนอก	มีนบุรี, ดอนเมือง, หนองจอก, ลาดกระบัง, คลองสามวา, บางบอน และทวีวัฒนา	484,047	24	101
รวม		2,020,019	100	420

ที่มา : จำนวนบ้าน (หลัง) รายเขตในกรุงเทพมหานคร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

แผนที่แสดงการแบ่งเขตตามที่ตั้งของพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 3.1 แสดงการแบ่งพื้นที่ตาม กองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร

3.5 ขนาดประชากรตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ R.V. Krejcie และ R.W. Morgan (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างในเพ็ญแข แสงแก้ว, 2540) ดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 NPQ}{e^2 (N-1) + \chi^2 PQ}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- n = ขนาดตัวอย่าง
 N = ขนาดประชากร (N = 2,020,019)
 χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ degree of freedom เท่ากับ 1
 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)
 P = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (P = 0.5)
 Q = 1 - P ดังนั้น 1 - 0.5 = 0.5
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณที่ยอมรับได้ (e = 0.05)

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \text{จำนวนตัวอย่าง} &= 384 \text{ ตัวอย่าง} \\ \text{(พิเศษ)} &= 400 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

เพื่อทำการผิดพลาดของข้อมูลจากแบบสอบถาม จึงได้กำหนดที่จะเก็บตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 5 เป็นตัวอย่างทั้งหมด 420 ตัวอย่าง

3.6 การกำหนดตัวแปร และตัวชี้วัด

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ ซึ่งแสดงออกมาทางด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความพร้อม จะกระทำในการจัดรูปที่ดิน ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ศึกษาจากระดับ และช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการก่อสร้างของรัฐ ซึ่งได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะประชากร และคุณลักษณะสิ่งปลูกสร้างและการถือครองที่ดิน โดยสามารถนำมาสร้างเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล และทางสังคม-เศรษฐกิจ

- ลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ
- ลักษณะการถือครองที่ดิน ได้แก่ ประเภทสิ่งปลูกสร้าง กรรมสิทธิ์ ขนาดแปลงที่ดิน การใช้ประโยชน์ ระยะเวลาการถือครอง
- บริการสาธารณูปโภคและการเข้าถึง ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ระบบระบายน้ำ สิทธิในการใช้ทางเข้า-ออก การเข้าถึง
- ความรู้เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ การปันส่วนที่ดิน พื้นที่สงวน และ

การจัดรูปที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความรู้สึก ความคิดเห็นที่แสดงออกมาเมื่อคิดถึงวิธีการพัฒนาเมืองโดยการจัดรูปที่ดิน ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการปันส่วนที่ดิน ความคิดเห็นต่อพื้นที่สงวนในการก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่าย ความคิดเห็นในการจัดรูปที่ดินแปลงใหม่ ความคิดเห็นต่อความยุติธรรมในการดำเนินโครงการ และความคิดเห็นต่อผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน ความต้องการในการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ ได้แก่ ความต้องการให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ ความสนใจในการจัดรูปที่ดิน

- ลักษณะของตัวแทนที่ต้องการ ได้แก่ มีความเสถียรและทำงานเพื่อส่วนรวม สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่ตนจะเผยแพร่ หรือจะปฏิบัติ มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ และเป็นที่รู้จักหรือคุ้นเคยของคนในพื้นที่

- ผู้ดำเนินโครงการ ได้แก่ ลักษณะของตัวแทนที่ประชาชนต้องการ ความเสถียรและทำงานเพื่อส่วนรวม สามารถถ่ายทอดข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร เพื่อแจ้งให้คนในพื้นที่ได้รับทราบ มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่ตนเผยแพร่

- รูปแบบการจัดตั้งองค์กรที่จะดำเนินโครงการ ได้แก่ สมาคม บริษัท บรรษัทพัฒนาเมือง องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ รัฐบาล

- ประชาชนที่จะเข้าร่วมในคณะทำงานขององค์กร ได้แก่ สัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในองค์กร

ตัวแปรตาม

ส่วนที่ 2 ทศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

- ความรู้ความเข้าใจ
- ความคิดเห็น
- ความพร้อมที่จะกระทำ
- ผู้ดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐที่ผ่านมาและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- ระดับการมีส่วนร่วม ได้แก่ การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ และการควบคุมติดตาม

- ช่องทางการมีส่วนร่วม 3 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล (การสื่อสารทางเดียว), ช่องทางการมีส่วนร่วมโดยการรับฟังความคิดเห็น (การสื่อสารสองทาง), ช่องทางการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ (การสื่อสารสองทาง)

ตารางที่ 3.2 แสดงตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล และทางสังคม-เศรษฐกิจ

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
- คุณลักษณะประชากร	อายุ	- จำนวนปี	ratio scale	แบบสอบถาม
	เพศ	- ชาย - หญิง	nominal scale	แบบสอบถาม
	สถานภาพ	- โสด - แต่งงานแล้ว - แยกกันอยู่ - หย่า	nominal scale	แบบสอบถาม
	การศึกษา	- ไม่เคยศึกษา - ระดับประถมหรือต่ำกว่า - มัธยมต้น - มัธยมปลาย - อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส.) - ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	ordinal scale	แบบสอบถาม
	อาชีพ	- รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ - พนักงานบริษัทเอกชน - เจ้าของกิจการ - รับจ้างทั่วไป - นักเรียน/นักศึกษา - แม่บ้าน - ไม่มีงานทำ - อื่น ๆ	nominal scale	แบบสอบถาม
	รายได้ต่อเดือน	- จำนวนรายได้	ratio scale	แบบสอบถาม
- คุณลักษณะสิ่งปลูกสร้างและที่ดิน	ประเภทสิ่งปลูกสร้าง	- อาคารพาณิชย์ - ทาวน์เฮ้าส์ - บ้านเดี่ยว - บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ - บ้านไม้ - บ้านไม้ถาวร - อื่น ๆ	nominal scale	แบบสอบถาม/แบบสังเกต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล และทางสังคม-เศรษฐกิจ

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
	กรรมสิทธิ์	- เจ้าของ - เป็นของพ่อ แม่ - เป็นของญาติ/พี่น้อง - เข้าจากรัฐ - เข้าจากเอกชน - เข้าจากวัด - เข้าซื้อ - อื่น ๆ	nominal scale	แบบสอบถาม
	ขนาดแปลงที่ดิน	- เนื้อที่ดิน (ไร่-งาน-ตรว.)	ratio scale	แบบสอบถาม
	การใช้ประโยชน์	- อยู่อาศัย - ขายของชำ/ค้าขาย - สำนักงาน/ห้างร้าน - อื่น ๆ	nominal scale	แบบสอบถาม/แบบ สังเกต
	ระยะเวลาการถือครอง	- จำนวนระยะเวลา	ratio scale	แบบสอบถาม
	ไฟฟ้า, น้ำประปา, โทรศัพท์ และระบบ ระบายน้ำ	- มี - ไม่มี	nominal scale	แบบสอบถาม/แบบ สังเกต
	สิทธิในการใช้ทางเข้า- ออก	- ได้ - ไม่ได้	nominal scale	แบบสอบถาม
	การเข้าถึง	- เดินเท้า - รถประจำทาง/รถสองแถว/ รถรับจ้าง - มอเตอร์ไซค์รับจ้าง - เรือ - อื่น ๆ	nominal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 ทักษะคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
องค์ประกอบของ ทัศนคติ				
- ด้านความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการ จัดรูปที่ดินเพื่อ พัฒนาเมือง	- การจัดรูปที่ดินเป็น วิธีการพัฒนาเมืองวิธี หนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ - การจัดรูปที่ดินเป็น การพัฒนาเมืองโดย ประชาชนในพื้นที่ สามารถแสดงความ คิดเห็นได้ในทุก ขั้นตอน - การจัดรูปที่ดินต้องมี เงื่อนไขเกี่ยวกับการปัน ส่วนที่ดิน คือที่ดินทุก แปลงที่เข้าร่วม โครงการต้องสละที่ดิน ของตน โดยเฉลี่ยตาม อัตราส่วนการถือครอง - ในการจัดทำโครงการ ต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อ ใช้ในการ สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการใน โครงการ และจัดหา ผลประโยชน์เพื่อนำมา เป็นค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินโครงการ	- ทราบ - ไม่ทราบ - ไม่แน่ใจ	nominal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 ทักษะคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ และยังแก้ปัญหาในพื้นที่ที่ขาดแคลนสาธารณูปโภคสาธารณูปการหรือที่ไม่ได้มาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทราบ - ไม่ทราบ - ไม่แน่ใจ 	nominal scale	แบบสอบถาม
<ul style="list-style-type: none"> - ด้านความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการที่ท่านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการ - การดำเนินโครงการจะต้องมีการป้อนส่วนที่ดินที่ท่านถือครองบางส่วน - ที่ดินที่ป้อนส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ - ที่ดินที่ได้รับการจัดรูปจะมีขนาดเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์มากขึ้น - ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม - ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง - ภายหลังจากการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น - มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในโครงการที่ได้มาตรฐาน - ที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดรูปจะมีมูลค่าสูงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย - ไม่แน่ใจ 	nominal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่หรือบริการขึ้นในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการทำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 ทศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาในการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ - การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน - ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย - การจัดรูปที่ดินลดผลกระทบในการดำเนินโครงการของรัฐได้ เนื่องจากท่านสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกขั้นตอนในการจัดทำโครงการ - การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย - ไม่แน่ใจ 	nominal scale	แบบสอบถาม
- ด้านความพร้อมจะกระทำในการจัดรูปที่ดิน	<ul style="list-style-type: none"> - หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ท่านต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ - การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ท่านต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ - ท่านมีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย - ไม่แน่ใจ 	nominal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 ผู้ดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
- ผู้ดำเนินโครงการ - ลักษณะของ ตัวแทนที่ ประชาชนต้องการ	- มีความเสียสละและทำงาน เพื่อส่วนรวม - สามารถถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร - มีความรู้ความชำนาญในเรื่อง ที่ดินจะเผยแพร่ หรือปฏิบัติ - มีความโปร่งใส และ ยุติธรรมในการดำเนินงาน - เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่	- เรียงลำดับ (จากมากไป น้อย)	ordinal scale	แบบสอบถาม
- ตัวแทนของ ประชาชนในการ ดำเนินโครงการ	- ได้รับการคัดเลือกจาก ประชาชนภายในพื้นที่ - หน่วยงานของรัฐ - หน่วยงานเอกชน - นักวิชาการ - องค์กรอิสระ - จากทุกภาคส่วนร่วมกัน	- เรียงลำดับ(จากมากไป น้อย)	ordinal scale	แบบสอบถาม
- รูปแบบของ องค์กรที่จะจัดตั้ง ขึ้น เพื่อดำเนิน โครงการ	- สมาคม - บริษัท - บริษัทพัฒนาเมือง - องค์กรมหาชน - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานรัฐที่ดำเนิน โครงการ	- เรียงลำดับ(จากมากไป น้อย)	ordinal scale	แบบสอบถาม
- สัดส่วนของ ประชาชนที่จะเข้า ร่วมในองค์กรที่ จัดตั้งขึ้น	- ครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ - 2 ใน 3 ของคณะกรรมการ - คณะกรรมการทั้งหมดควรรมา จากเจ้าของที่ดิน - คณะกรรมการทั้งหมดที่จัดตั้ง โดยรัฐ - คณะกรรมการทั้งหมดที่มา จากภาคเอกชน	- เรียงลำดับ(จากมากไป น้อย)	ordinal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของกรมที่ดินเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
- ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	- การให้ข้อมูล - การแสดงความคิดเห็น - การปรึกษาหารือ - การวางแผนร่วมกัน - การร่วมปฏิบัติ - การควบคุมติดตาม	- มาก - น้อย - ไม่มีเลย	ordinal scale	แบบสอบถาม
- ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน (ในการให้ข้อมูลแก่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	- เอกสารข้อเท็จจริง - จดหมายข่าว - รายงานการศึกษา - การจัดทำวิดิทัศน์ - การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร - การแถลงข่าว - เวทีนำเสนอข้อมูล - การสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง - การจัดสัมมนาวิชาการ - หอกระจายข่าวชุมชน - ทัศนศึกษา/การเยี่ยมชมโครงการ - การนำเสนอ - การชี้แจงให้ประชาชนในการประชุมของทางราชการ	- ใช่ - ไม่ใช่	nominal scale	แบบสอบถาม
- ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน (ในการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	- การสัมภาษณ์รายบุคคล - การสนทนากลุ่มย่อย - การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ - สายด่วนสายตรง - การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (ประชาพิจารณ์)	- ใช่ - ไม่ใช่	nominal scale	แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ

ตัวแปรเชิงซ้อน	ตัวแปรเชิงเดี่ยว	ค่าตัวแปร	มาตรา (scale)	เครื่องมือ
- ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน (ในการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือระหว่างภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	- เวทีสาธารณะ - การพบปะแบบไม่เป็นทางการ - การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน - การประชุมเชิงปฏิบัติการ - คณะที่ปรึกษา	- ใช่ - ไม่ใช่	nominal scale	แบบสอบถาม

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้การศึกษาจะถูกนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ กันขึ้นอยู่กับการเก็บและลักษณะของข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer) โดยมีการแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ตรวจสอบข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

การใช้สถิติในการวิจัยในงาน มีการแบ่งสถิติออกเป็น 2 ประเภท คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้จากแบบสอบถาม โดยการประมวลผลอย่างง่าย เป็นสัดส่วนร้อยละ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง หาข้อสรุปในการทดสอบสมมติฐาน และทฤษฎี

โดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ใช้สถิติแบบไม่ใช้พารามेटริก เพราะไม่สลับซับซ้อนมากนัก เลือกวิธี ไคสแควร์ (Chi-square Test : χ^2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ว่ามีความสัมพันธ์หรือค่ามีความแตกต่างจากความคาดคิดหรือไม่ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 นำผลที่ได้มาประมวล และวิเคราะห์ร่วมกับ แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล และ ข้อมูลโครงการของรัฐ เพื่อสรุปผลในการนำมาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาการพัฒนาโครงการของรัฐ

บทที่ 4

พื้นที่ศึกษา

4.1 ความเป็นมาและการขยายตัวของเมือง

4.1.1 ความเป็นมา

กรุงเทพมหานคร หรือ บางกอก เมืองหลวงของประเทศไทย ตั้งอยู่ตำแหน่งที่เส้นละติจูดที่ 13 องศา 45 ลิปดา เหนือ และ เส้นลองจิจูดที่ 100 องศา 28 ลิปดา ตะวันออก เริ่มก่อตั้งภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงครองราชย์ปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน เดือนห้า แรม 9 ค่ำ ปีชวด พ.ศ. 2325 พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังทางคู่งแม่น้ำเจ้าพระยาปากตะวันออก เนื่องจากเป็นชัยภูมิที่ดีกว่ากรุงธนบุรีเพราะมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแนวคูเมืองทางด้านตะวันตก และด้านใต้

อาณาเขตของกรุงเทพฯ ในขั้นแรกถือเอาแนวคูเมืองเดิมฝั่งตะวันออกของกรุงธนบุรี คือ แนวคลองหลอด ตั้งแต่ปากคลองตลาดจนออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณสะพานพระปิ่นเกล้า เป็นบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร บริเวณที่สร้างพระราชวังนั้นเดิมเป็นที่อยู่อาศัยของพระยาราชนครินทร์ และชาวจีน ซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปอยู่ที่สำเพ็ง ในการก่อสร้างพระราชวังโปรดเกล้าฯ ให้พระยารามธิบดี กับพระยาวิจิตรนาวิเป็นแม่กองคุมการก่อสร้าง ได้ตั้งพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อวันที่อาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ ย่ำรุ่งแล้ว 54 นาที (21 เมษายน 2325) พระราชวังแล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ. 2328 จึงได้จัดให้มีพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบแผน รวมทั้งงานฉลองพระนคร โดยพระราชทานนามพระนครใหม่ว่า

"กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์"

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยน คำว่า "บวรรัตนโกสินทร์" เป็น "อมรรัตนโกสินทร์" และในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีได้รวมจังหวัดธนบุรีเข้าไว้ด้วยกันกับกรุงเทพฯ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น "กรุงเทพมหานคร" เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515

4.1.2 การขยายตัวของเมือง

กรุงเทพมหานครเมื่อครั้งที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ของประเทศในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก หรือรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรีนั้น มีพื้นที่เมืองประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่อเผยแพร่ให้นำไปใช้โดยไม่แจ้งชื่อผู้จัดทำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2,589 ไร่ (4.14 ตารางกิโลเมตร) เท่านั้น สำหรับจำนวนประชากรไม่มีหลักฐานชัดเจน โดยประชาชนอาศัยอยู่ในเขตกำแพงเมืองและริมแม่น้ำลำคลองใกล้เคียงกับกำแพงเมือง นอกนั้นเป็นที่ลุ่มป่ากร้างว่างเปล่า ต่อมาในรัชสมัยพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือรัชกาลที่ 4 ประชากรในเขตกำแพงเมืองเพิ่มมากขึ้น จึงโปรดให้ขยายเมืองออกไปอีกชั้นหนึ่ง ด้วยการขุดคลองผดุงกรุงเกษมเป็นคูเมืองชั้นนอก มีป้อมปึกกาดั้งอยู่เป็นระยะ เปลี่ยนระบบการสัญจรทางน้ำมาเป็นทางบก โดยการสร้างถนนเจริญกรุง บำรุงเมือง ถนนสีลม ชุมชนได้ขยายมาทางทิศใต้ของเมือง มีการก่อสร้างอาคาร ร้านค้าตามแบบตะวันตก ซึ่งมีหลักฐานว่าในปี พ.ศ. 2443 นั้นพื้นที่เมืองมีประมาณ 8,330 ไร่ (13.32 ตารางกิโลเมตร) โดยมีประชากรประมาณ 600,000 คน และในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือรัชกาลที่ 5 ได้ทรงขยายเมืองออกไปทางทิศเหนือด้วยการสร้างพระราชวังดุสิต สวนและวังต่าง ๆ พระราชทานแก่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอหลายพระองค์ เช่น วังจันทร์เกษม สวนปารุสกวัน สวนจิตรลดา สวนอัมพร สวนสุนันทา ฯลฯ นอกจากนี้แล้วยังมีการสร้างถนน สะพาน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ขุดคลองเพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมการขนส่งผลผลิตและการเพาะปลูก ตลอดจนการก่อสร้างทางรถไฟ และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น การประปา ไพรณีย์ ฯลฯ (สำนักผังเมือง, 2548)

หลังจากที่กรุงเทพมหานครได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นอย่างมากในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นต้นมานั้น เมืองได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งด้านพื้นที่เมืองและประชากร ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครได้เพิ่มจากจำนวน 1 ล้านคนแรกเป็น 2 ล้านคนในเวลาประมาณ 10 ปี จาก 2 ล้านคนเป็น 3 ล้านคนในเวลา 8 ปี จาก 3 ล้านคนเป็น 4 ล้านคนในเวลาประมาณ 7 ปี และ 4 ล้านคนเป็น 5 ล้านคนในเวลาประมาณ 5 ปีเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่อัตราการเพิ่มสุทธิของจำนวนประชากรลดลง แสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของกรุงเทพมหานครอย่างรวดเร็วในส่วนหนึ่งเกิดจากการอพยพย้ายถิ่นของประชากร และสำหรับพื้นที่เมืองนั้นสามารถพิจารณาได้ 2 ประเด็น ได้แก่ พื้นที่ตามขอบเขตการปกครอง และพื้นที่ความเป็นเมือง (Built-up Area) ซึ่งในการศึกษาเรื่องการขยายตัวของเมืองนั้น พื้นที่ความเป็นเมือง (Built-up Area) จะแสดงให้เห็นความเป็นจริงของกิจกรรมเมืองที่เกิดขึ้นได้มากกว่าขอบเขตการปกครอง และจากการศึกษาของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร โดยตรวจสอบจากภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ. ต่าง ๆ พบว่าในปี พ.ศ. 2510 กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ชุมชน (Urbanized Area) ประมาณ 143.42 ตารางกิโลเมตร โดยเมืองได้ขยายตัวออกไปทางด้านทิศใต้ถึงสมุทรปราการ ทางด้านทิศเหนือไปถึงจังหวัดนนทบุรี ด้านตะวันตกอยู่บริเวณเขตธนบุรีและพื้นที่ติดต่อกับและทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ขยายตัวไปตามแนวถนนสุขุมวิท และจากการศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศในปีต่อมาในช่วง ๆ ได้แก่ ปี พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2543 ได้พบว่าพื้นที่ความเป็นเมืองได้ครอบคลุมจุดพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในบริเวณปริมณฑลและอยู่ในแนวทางด้านตะวันออกและด้านเหนือของศูนย์กลางเมืองเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งพื้นที่เขตตามนโยบายการพัฒนาเมืองตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2547 กรุงเทพมหานคร แบ่งกลุ่มเขตใหม่จาก 6 เป็น 12 กลุ่มเขต การจัดแบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อการบริหารจัดการเมืองที่เป็นระบบ ตามนโยบายพัฒนาเมืองตามพื้นที่ และแบ่งกลุ่มเพื่อการพัฒนาตามศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะของพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกรอบและแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที มีการประสานงานระหว่างเขตได้ดี ในการนี้กรุงเทพมหานครจึงได้แบ่งกลุ่มเขตตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น 12 กลุ่มเขต ตามโครงสร้างการพัฒนาเมืองที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร โดยรายละเอียดแต่ละกลุ่มเขตมีดังนี้ พื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะที่มีความหนาแน่นสูง (Compact City) ได้แก่ พื้นที่ในแนวถนนวงแหวนรัชดาภิเษกซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาในลักษณะที่มีความหนาแน่นสูง เนื่องจากมีความพร้อมด้านการให้บริการ โดยเฉพาะการขนส่งมวลชนระบบรางตามแผนแม่บทรางในระยะเร่งด่วน 6 ปี เป็นแหล่งงาน ย่านธุรกิจการค้าและบริการที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร พื้นที่ในกลุ่มของ (Compact City) สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของพื้นที่และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต

4.2.1 พื้นที่ กท 1 เรียกว่า กลุ่มรัตนโกสินทร์ เขตอนุรัักษ์เมืองเก่ากรุงรัตนโกสินทร์ ศูนย์กลางการบริหารราชการ (เขตคูสิต) ย่านธุรกิจพาณิชยกรรมเฉพาะ (สำเพ็ง พาหุรัด เขาวราช โป้เบ๊) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 เขต คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ และเขตคูสิต

4.2.2 พื้นที่ กท 2 เรียกว่า กลุ่มลุมพินี เขตศูนย์กลางธุรกิจการค้า บริการ และการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคประกอบด้วย 4 เขต คือ ปทุมวัน บางรัก สาทร และวัฒนา ซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารสำนักงาน ธุรกิจพาณิชยกรรมระดับชาติ ศูนย์รวมของโรงแรมและที่พักของนักท่องเที่ยว

4.2.3 พื้นที่ กท 3 เรียกว่า กลุ่มวิภาวดี เขตเศรษฐกิจใหม่ แหล่งจ้างงาน ย่านการค้าบริการ และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ประกอบด้วย 6 เขต คือ จตุจักร บางซื่อ พญาไท ดินแดง ห้วยขวาง และราชเทวี โดยเขตจตุจักรเป็นย่านธุรกิจใหม่กระจุกตัวตามแนวถนนวิภาวดี และถนนรัชดาภิเษก ในอนาคตเป็นที่ตั้งของศูนย์คมนาคม (ศูนย์พหลโยธิน) ขณะที่เขตราชเทวีจะมีการพัฒนาของศูนย์คมนาคม (ศูนย์มักกะสัน) และจุด Boarding Pass เข้าสู่สนามบินสุวรรณภูมิ เขตพญาไทเป็นย่านที่พักอาศัยหนาแน่นมาก และเป็นที่ตั้งของอาคารสำนักงาน เขตดินแดงเป็นย่านสถาบันราชการและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ส่วนเขตห้วยขวางเป็นเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และเป็นย่านสถาบันบันเทิง

4.2.4 พื้นที่ กท 4 เรียกว่า กลุ่มเจ้าพระยา เขตเศรษฐกิจใหม่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา รองรับการขยายตัวของวงแหวนอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตคลองเตย บางคอแหลม ยานนาวา พระโขนง และเขตบางนา โดยเขตคลองเตยจะมีการพัฒนาปรับปรุงบริเวณท่าเรือคลองเตยเป็นย่านสำนักงานพาณิชยกรรม และโรงแรมริมแม่น้ำ เขตบางคอแหลม ยานนาวา เป็นเขตเศรษฐกิจพระราม 3 ส่วนเขตพระโขนง บางนา จะเป็นพื้นที่ที่พัฒนาตามโครงการวงแหวนอุตสาหกรรม

4.2.5 พื้นที่ กท 5 เรียกว่า กลุ่มกรุงธนบุรี เขตอนุรักษ์เมืองเก่ากรุงธนบุรี แหล่งวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตคลองสาน เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด โดยกลุ่มเขตนี้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์การสถาปนากรุงธนบุรี มีวัด โบสถ์ มัสยิด ที่ทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม ยังคงวิถีชีวิตของชุมชนนานาชาติ (จีน ฝรั่งเศส แจก เขมร ลาว) และชนบประเพณีไทยดั้งเดิม

4.2.6 พื้นที่ กท 6 เรียกว่า กลุ่มตากสิน เขตเศรษฐกิจการจ้างงานใหม่ และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากรองรับศูนย์กลางคมนาคม (ศูนย์กลางตากสิน) ศูนย์ธุรกิจพาณิชยกรรม และศูนย์ราชการของกรุงเทพมหานครด้านตะวันตก ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตภาษีเจริญ เขตจอมทอง และเขตราษฎร์บูรณะ โดยเขตภาษีเจริญและเขตจอมทองอยู่ในเขตอิทธิพลของศูนย์กลางตากสิน และเขตราษฎร์บูรณะเป็นเขตส่งเสริมการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากที่มีสภาพแวดล้อมดีตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา

พื้นที่พัฒนาตามลักษณะเฉพาะ ได้แก่ พื้นที่นอกแนวถนนวงแหวนรัชดาภิเษก ซึ่งผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 2) กำหนดเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เขตอุตสาหกรรม เขตเกษตรกรรม โดยมีศูนย์กลางชุมชนเมืองและย่านการค้าและบริการระดับต่าง ๆ กระจายตัวเพื่อให้บริการประชาชนโดยทั่วไป พื้นที่ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของพื้นที่และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ดังนี้

4.2.7 พื้นที่ กท 7 เรียกว่า กลุ่มพระนครเหนือ เขตที่อยู่อาศัยรองรับการขยายตัวของเมืองด้านตะวันออกตอนเหนือ ประกอบด้วย 5 เขต คือ เขตบางเขน เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม และเขตลาดพร้าว ซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และการย้ายสนามบินดอนเมืองไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ จะทำให้บทบาทของเมืองเปลี่ยนไป ในกลุ่มนี้ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนดให้มีศูนย์กลางเมือง (ศูนย์กลางพานใหม่) เป็นแหล่งงานย่านการค้าและบริการเพื่อให้บริการประชาชน

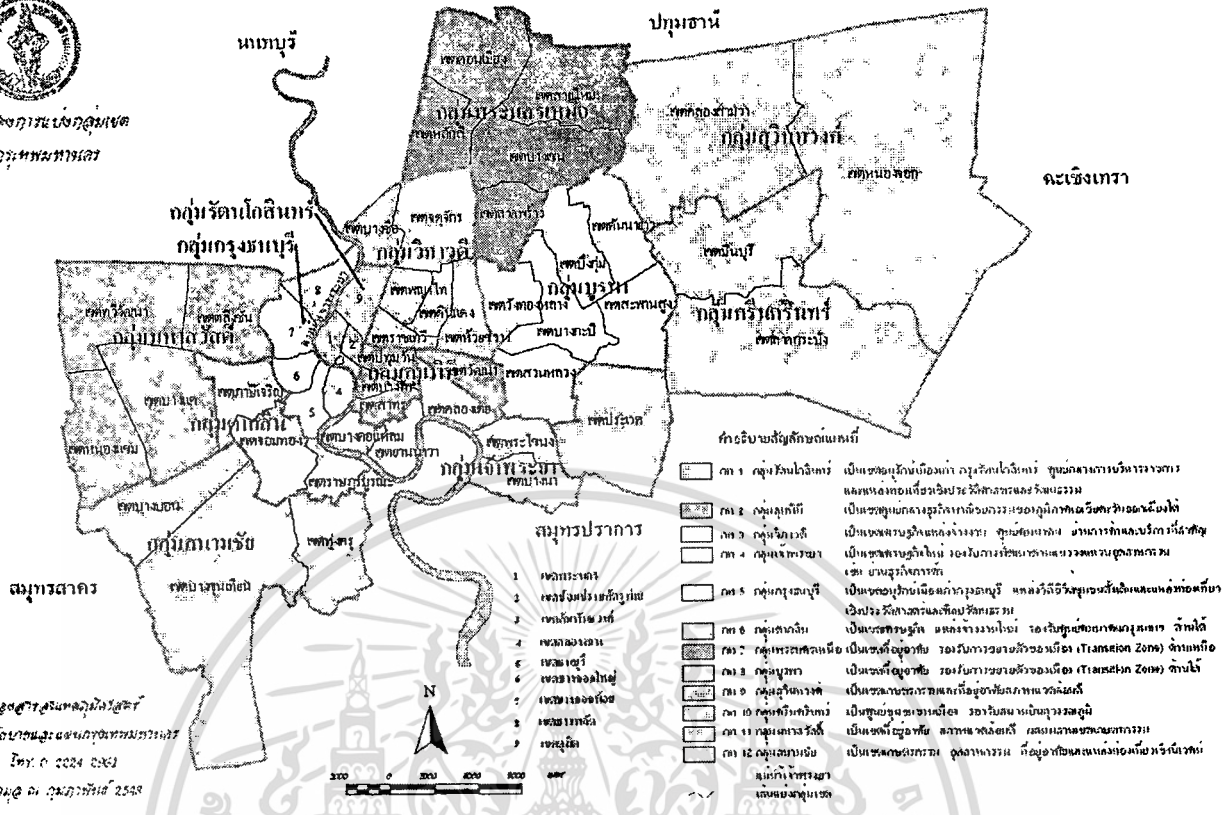
4.2.8 พื้นที่ กท 8 เรียกว่า กลุ่มนุรพา เขตที่อยู่อาศัยรองรับการขยายตัวของเมือง (Transition Zone) ด้านตะวันออกตอนใต้ ประกอบด้วย 6 เขต คือ เขตบางกะปิ เขตคันนายาว เขตวังทองหลาง เขตบึงกุ่ม เขตสะพานสูง และเขตสวนหลวง สภาพปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมือง

4.2.9 พื้นที่ กท. 9 เรียกว่า กลุ่มสุวินทวงศ์ เขตเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมดี ประกอบด้วย 2 เขต คือ เขตคลองสามวา และเขตหนองจอก สภาพปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และในอนาคตได้มีโครงการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมดี

4.2.10 พื้นที่ กท 10 เรียกว่า กลุ่มศรีนครินทร์ เขตศูนย์ชุมชนเมืองรองรับสนามบิน ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี และเขตประเวศ เป็นเขตพัฒนารองรับสนามบินสุวรรณภูมิ โดยการพัฒนาศูนย์ชุมชนลาดกระบังเป็นแหล่งงาน ย่านการค้าและบริการ เขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้า (ICD) และสถานีขนส่งสินค้าชานเมือง เป็น Logistic Center ส่วนเขตประเวศ และเขตมีนบุรีเป็นที่อยู่อาศัยรองรับแหล่งงาน

4.2.11 พื้นที่ กท 11 เรียกว่า กลุ่มมหาสวัสดิ์ เขตเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมผสมผสานพื้นที่เกษตรกรรม ประกอบด้วย 4 เขต คือ เขตทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน เขตบางแค และเขตหนองแขม เป็นการพัฒนามตามสภาพปัจจุบันและตามที่กำหนดโดยผังเมืองรวม

4.2.12 พื้นที่ กท 12 เรียกว่า กลุ่มสนามชัย เขตเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัยและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประกอบด้วย 3 เขต คือ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน และเขตทุ่งครุ โดยเขตบางขุนเทียนและเขตบางบอนเป็นเขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม เขตทุ่งครุเป็นเขตที่อยู่อาศัย และเกษตรกรรม พื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

รูปที่ 4.2 แผนที่แสดงการแบ่งกลุ่มเขตของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2548

4.3 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ และสภาพภูมิอากาศ

4.3.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศของกรุงเทพมหานครเป็นที่ราบลุ่ม มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1.50-2.00 เมตร โดยมีความลาดเอียงของระดับพื้นดินจากทิศเหนือจะค่อย ๆ ลาดเอียงสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ และเฉพาะลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจะอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1.50 เมตร ตั้งอยู่บนพื้นที่ซึ่งในทางภูมิศาสตร์เรียกว่า บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งเกิดจากตะกอนน้ำพา (Alluvium) โดยเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย (The Lower General Plain of Thailand) เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและพืชประเภทต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิของกรุงเทพมหานครนั้นมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น โดยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งก่อให้เกิดฤดูกาลที่แตกต่างกัน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน	ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน
ฤดูฝน	ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม

อุณหภูมิทั้ง 3 ฤดูจะแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยจากการวัด ณ. สถานีตรวจอากาศ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จะอยู่ที่ 29.2 องศาเซลเซียส โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 38 องศาเซลเซียส และต่ำสุดเท่ากับ 19.2 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ของกรุงเทพมหานครจะมีค่าสูงเกือบตลอดปี เนื่องจากกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ใกล้อ่าวไทย ซึ่งมีไอน้ำพัดเข้าถึงสม่ำเสมอ ซึ่งจากการวัด ณ. ปี พ.ศ. 2545 เช่นกัน ความชื้นสัมพัทธ์ของกรุงเทพมหานครจะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 73 ทิศนวิสัยของกรุงเทพมหานครเมื่อเวลา 07.00 น. จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.6 – 8.0 กิโลเมตรปริมาตรฝน ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝน ณ. สถานีตรวจอากาศกรุงเทพมหานคร ณ. ปี พ.ศ. 2545 คือ 1,878.3 มิลลิเมตร และมีค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ฝนตกปีละ 146 วัน

4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

4.4.1 ทรัพยากรแหล่งน้ำผิวดิน

กรุงเทพมหานครอุดมไปด้วยน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในกลุ่มน้ำเจ้าพระยา กลุ่มน้ำต่าง ๆ ตลอดจนลำคลองที่แยกสาขาไปจากแม่น้ำจำนวนมาก แต่ปัจจุบันเริ่มมีความไม่สมดุลของความต้องการใช้น้ำ และปริมาณน้ำที่เก็บเกิดปัญหาด้านการระบายน้ำ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วมขัง อันเกิดจากขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดีของแหล่งน้ำใต้ดิน

ชั้นน้ำใต้ดินบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสามารถแบ่งได้เป็น 8 ชั้นตลอดความลึก 550 เมตร โดยการใช้ส่วนใหญ่สูบจากชั้นใต้ดิน สถิติการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2525 พบว่า กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงมีการสูบน้ำบาดาลมาใช้ตลอดทั้งปีประมาณ 1.4 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งการสูบน้ำใต้ดินที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การรุกรานของน้ำเค็ม การลดลงของปริมาณน้ำใต้ดิน การเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำใต้ดิน และผลกระทบที่สำคัญ คือ แผ่นดินทรุดตัวซึ่งจากการศึกษาวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2521 พบว่ากรุงเทพมหานครมีการทรุดตัวมากด้านทิศตะวันออกของเมือง ได้แก่บริเวณลาดพร้าว

หัวหมาก พระโขนง บางนา ในอัตราการทรุดตัวปีละมากกว่า 10 เซนติเมตร บริเวณตอนกลางของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองมีอัตราทรุดตัวปีละ 5-10 เซนติเมตร และด้านตะวันตกจะมีอัตราการทรุดตัวน้อยกว่า 5 เซนติเมตร โดยบริเวณต่ำสุดของพื้นดินกรุงเทพมหานครคือ บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งจากการสำรวจของกรมแผนที่ทหารเมื่อปี พ.ศ. 2525 พบว่าหมุดหลักฐานของบริเวณดังกล่าวอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เซนติเมตร แต่หลังจากมีมาตรการควบคุมการสูบน้ำบาดาลในปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา ระดับน้ำบาดาลของกรุงเทพมหานครในบริเวณต่าง ๆ ได้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้อัตราการทรุดตัวของพื้นดินลดลง โดยผลการศึกษารวบรวมครั้งล่าสุดของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเมื่อปี พ.ศ. 2544 รายงานว่าสถานการณ์โดยรวมของแผ่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานครดีขึ้น กล่าวคือ อัตราการทรุดตัวอยู่ที่ประมาณปีละ 1 เซนติเมตร ยกเว้นเขตดอนเมืองที่มีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 3-5 เซนติเมตรต่อปี และเขตหนองจอกมีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 2-3 เซนติเมตรต่อปี ส่วนปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาครมีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 2-5 เซนติเมตรต่อปี โดยสถิติการใช้น้ำบาดาลของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวน 568 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

4.4.2 ทรัพยากรดิน

จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดินของผู้เชี่ยวชาญระบุว่าชนิดของดินในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ดินเหนียวกรุงเทพ (Bangkok Clays) ซึ่งพบอยู่ตามบริเวณที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แม่งลอง บางปะกง และสาขาอื่น ๆ ของแม่น้ำเจ้าพระยาเหมาะในการปลูกข้าวนาดำ หากยกท้องร่องสูงก็จะใช้ทำสวนผักสวนผลไม้ได้ดี นับเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร

4.4.3 ทรัพยากรพืชพันธุ์ไม้

กรุงเทพมหานครนั้นตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งอยู่ห่างจากปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวไทยประมาณ 30 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณชานเมืองจะเป็นพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าว มีการปลูกผัก ผลไม้ และทำสวนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ด้านในและสำหรับด้านใต้นั้นเป็นพื้นที่ป่าชายเลน เหมาะแก่การทำประมงชายฝั่งประเภทเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา

4.5 การปกครอง

การบริหารนครกรุงเทพมหานครในรูปแบบ “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และเทศบาลนครหลวงตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 และ 25 ได้ดำเนินมา 1 ปีก็สิ้นสุด และได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 จัดรูปการปกครองใหม่เป็น “กรุงเทพมหานคร” โดยรวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวง และสุขาภิบาลในเขตนครหลวง (ประกอบด้วย สุขาภิบาลมีนบุรี สุขาภิบาลหนองจอก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุขาภิบาลบางแค สุขาภิบาลลาดกระบัง สุขาภิบาลราชบุรีบูรณะ สุขาภิบาลบางกะปิ สุขาภิบาล
 หนองแขม และสุขาภิบาลอนุสาวรีย์) มาเป็น “กรุงเทพมหานคร” และได้จัดระเบียบบริหารราชการ
 กรุงเทพมหานครใหม่ เป็นลักษณะผสมระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วน
 ท้องถิ่น แต่ให้มีฐานะเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นข้าราชการการเมือง แต่งตั้ง
 โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบด้วยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 นี้เอง ทำให้เกิดองค์การ
 บริหารใหม่ขึ้นองค์การหนึ่งเรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” ชื่อขององค์การบริหารนี้เป็นชื่อที่พ้องกับ
 ชื่อของนครหลวงของประเทศ และถือเป็นการสิ้นสุดของยุคการปกครองท้องถิ่นนครหลวงใน
 ระบบที่เรียกว่า “เทศบาล” ตั้งแต่นั้นมา

ในปี พ.ศ. 2518 ได้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 และประกาศใช้
 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 แทน อย่างไรก็ตาม ภารกิจดี
 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 นี้ ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้
 เกิดความเหมาะสมรวมทั้งหมดถึง 5 ครั้ง และโดยรูปแบบการปกครองกฎหมายระเบียบบริหาร
 ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 นี้ ทำให้กรุงเทพมหานครต้องมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีรองผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานคร 4 คน มีสภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกมาจากการเลือกตั้ง 41 คน
 ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาอยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี ซึ่งกรุงเทพมหานครได้จัดให้มีการ
 เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 10
 สิงหาคม 2518 แต่การเลือกตั้งครั้งนั้นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและคณะมิได้อยู่ในตำแหน่งจน
 ครบวาระ 4 ปี ทั้งนี้เพราะได้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ
 จนไม่สามารถที่จะประสานกันได้ จึงทำให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานคร
 ที่มาจากการเลือกตั้งต้องพ้นจากตำแหน่ง โดยคำสั่งของนายกรัฐมนตรี (นายธานินทร์ กรัยวิเชียร)
 ตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2519 เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2520 และมี
 ผลทำให้กรุงเทพมหานครเข้าสู่ยุคแห่งการมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการแต่งตั้งอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาวันที่ 18 กรกฎาคม 2528 สภาผู้แทนราษฎรก็ได้ลงมติรับหลักการเป็นเอกฉันท์ให้
 ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดย
 พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภา
 กรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตภายใน 90 วัน ซึ่งวันเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครกำหนดในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528 สำหรับสมาชิกสภาเขตให้มี
 การเลือกตั้งในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2528 ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่กฎหมายกำหนดให้มีสมาชิกสภา
 เขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 ประชากร

4.6.1 จำนวนประชากร

ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานครมีประชากร 5,844,607 คน เป็นชาย 2,822,171 คน เป็นหญิง 3,022,436 คน สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับร้อยละ 93 กล่าวคือในจำนวนประชากรเพศหญิง 100 คน มีจำนวนประชากรเพศชาย 93 คน จำนวนบ้านทั้งหมด 2,020,019 หลังคาเรือน มีจำนวนคนโดยเฉลี่ย 2.89 คนต่อหลังคาเรือน เมื่อพิจารณาประชากรรายเขตพบว่าเขตที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ เขตบางแคมี 183,809 คน ส่วนเขตที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ เขตสัมพันธวงศ์ มีประชากรเท่ากับ 35,547 คน

4.6.2 ความหนาแน่นประชากร

โดยเฉลี่ยประมาณ 3,726 คนต่อตารางกิโลเมตร หรือ 5.9 คนต่อไร่ ส่วนใหญ่ความหนาแน่นมากอยู่ในเขตเมืองชั้นใน ซึ่งเป็นเขตที่มีพื้นที่น้อย แต่มีจำนวนประชากรมากและยังเป็นย่านการค้าและธุรกิจ เขตที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยจะอยู่ในเขตชานเมือง ได้แก่ เขตหนองจอก โดยเฉลี่ยประมาณ 465 คนต่อตารางกิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครหลายเขตมีการเพิ่มถึงจุดสูงสุดแล้ว และมีแนวโน้มลดจำนวนลง ส่งผลให้ความหนาแน่นของประชากรในเขตต่าง ๆ เหล่านี้ลดลงไปด้วย โดยเฉพาะเขตเมืองชั้นใน

4.6.3 อัตราการเพิ่มประชากร

ช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 มีประชากรเพิ่มขึ้น 62,448 คน หรือมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 1.080 ส่วนใหญ่เขตชานเมืองมีอัตราการเพิ่มประชากรมาก เขตคลองสามวา มีอัตราการเพิ่มประชากรมากที่สุด คือ ร้อยละ 7.241 เขตที่มีอัตราการเพิ่มประชากรในทางลบสูงสุด ได้แก่ เขตพระนคร ร้อยละ -2.707 ประชากรส่วนใหญ่ในเขตเมืองชั้นในมีอัตราการเพิ่มในทางลบ เขตชั้นในที่มีอัตราการเพิ่มทางลบ กล่าวคือ มีประชากรน้อยกว่าสถิติในปี พ.ศ. 2545 ทุกแขวงมีจำนวนถึง 14 เขต คือ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตราชเทวี เขตบางพลัด เขตบางกอกใหญ่ เขตสาทร เขตยานนาวา เขตบางคอแหลม เขตบางซื่อ เขตคลองสาน เขตธนบุรี เขตดินแดง และเขตคลองเตย เขตที่มีอัตราการเพิ่มประชากรทางบวกทุกแขวงมี 2 เขต คือ เขตจตุจักรและเขตพญาไท เขตต่อเมืองส่วนใหญ่มีอัตราการเพิ่มประชากรในทางบวก ส่วนเขตชานเมืองมีอัตราการเพิ่มประชากรทางบวกในทุกเขตทุกแขวง

4.6.4 การเกิด การตาย

กรุงเทพมหานครมีจำนวนเด็กเกิดทั้งหมด 110,119 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายเท่ากับ 57,018 คน เพศหญิง 53,101 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 0.704 หากพิจารณาจำนวนเด็กเกิดตามกลุ่มพื้นที่เขต พบว่าในเขตเมืองชั้นในมีเด็กเกิดมากที่สุดเท่ากับ 76,280 คน โดยอยู่ในเขตราชเทวีมากที่สุด จำนวน 17,664 คน คนตายมีทั้งหมด 21,786 คน เพศชายมีอัตราการตายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวนการตายเท่ากับ 12,495 คน เพศหญิง 9,291 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 2.875 คน เขตที่มีจำนวนการตายมากที่สุดอยู่ในเขตธนบุรี คือ จำนวน 822 คน สาเหตุการตายของประชากรในประเทศไทยปี พ.ศ. 2545 เป็นลำดับหนึ่ง คือ ตายด้วยโรคมะเร็ง รองลงมาคือ อุบัติเหตุ การเป็นพิษ และโรคเกี่ยวกับสมองและหลอดเลือด ตามลำดับ

4.6.5 การย้ายถิ่น

ประชากรกรุงเทพมหานครมีการย้ายออกมากกว่าย้ายเข้า กล่าวคือ มีจำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวน 479,693 คน คิดเป็นอัตราการย้ายเข้าต่อพันคนเท่ากับ 82.07 จำนวนประชากรที่ย้ายออก 498,454 คน คิดเป็นอัตราการย้ายออกต่อพันคนเท่ากับ 85.28 จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิเท่ากับ -18,761 คน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มพื้นที่เขตพบว่า การย้ายถิ่นสุทธิของประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานครเกือบทุกเขต มีจำนวนผู้ย้ายออกมากกว่าจำนวนผู้ย้ายเข้า ยกเว้นเขตยานนาวาและเขตจตุจักรที่มีจำนวนผู้ย้ายเข้ามากกว่าผู้ย้ายออก เมื่อพิจารณาการย้ายถิ่นในกลุ่มพื้นที่เขตอื่น ๆ ทุกกลุ่มพบว่าส่วนใหญ่จำนวนผู้ย้ายเข้ามีมากกว่าจำนวนผู้ย้ายออก ยกเว้นเขตคันนายาว เขตสายไหม เขตภาษีเจริญ และเขตราชพฤกษ์บวรณะ ที่มีจำนวนผู้ย้ายออกมากกว่าจำนวนผู้ย้ายเข้าเล็กน้อย พอสรุปได้ว่า การที่ประชากรกรุงเทพมหานครมิได้มีจำนวนลดลง แม้ว่าประชากรจะมีการย้ายออกมาก สาเหตุประการหนึ่ง คือ มีประชากรจำนวนหนึ่งเคลื่อนย้ายระหว่างเขตการปกครองภายในกรุงเทพมหานคร คือย้ายจากเขตเมืองชั้นในไปอยู่ยังเขตต่อเนื่อง โดยเฉพาะเขตชานเมืองมีการย้ายถิ่นสุทธิในอัตราที่สูงกว่าเขตอื่น ๆ

4.6.6 โครงสร้างประชากร

ประชากรวัยเด็กอายุ 0-14 ปี มี 1,113,525 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ประชากรเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เพศชายเท่ากับ 570,195 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ส่วนเพศหญิงมี 543,330 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ประชากรวัยทำงานหรือช่วงอายุระหว่าง 15-59 ปี มี 3,804,183 คน คิดเป็นร้อยละ 65.1 เป็นเพศชายเท่ากับ 1,803,561 คน หรือร้อยละ 30.9 เป็นเพศหญิง 2,000,622 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนประชากรวัยสูงอายุ 60-75 ปีขึ้นไป มี 524,000 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 เป็นเพศชาย 222,801 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ส่วนเพศหญิงมี 301,199 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

4.7 เศรษฐกิจและสังคม

4.7.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานครในสาขาการผลิตหลัก 3 สาขา ได้แก่ สาขาปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่า กรุงเทพมหานครมีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในสาขาทุติยภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ประกอบด้วย คมนาคมและการสื่อสาร, การค้าปลีก, การธนาคาร, ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย บริหารราชการและการป้องกันประเทศ การบริการ) สาขารองลงมาคือ ทุติยภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมก่อสร้าง และไฟฟ้า ประปา) สำหรับสาขาปฐมภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ ได้แก่ กสิกรรม ปศุสัตว์ ประมง เหมืองแร่และขอยหิน มีสัดส่วนน้อยที่สุดไม่ถึงร้อยละ 1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานครและเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมจำแนกตามสาขาการผลิตย่อยจะเห็นว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของ กรุงเทพมหานครมีภาคอุตสาหกรรมเป็นแกนนำ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 และมีอัตราการขยายตัวต่อเนื่องตลอดมา

4.7.2 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2537 กรุงเทพมหานครมีอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 13.08 และไม่มีการผลิตใดมีอัตราการขยายตัวติดลบเลย โดยมีการเติบโตเฉลี่ยต่อปีสูงสุดคือ ร้อยละ 36.91 ในสาขาการธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในช่วงปี 2537-2541 เริ่มติดลบ คือ เฉลี่ยปี ละ 2.26 โดยสาขาการผลิตที่หดตัวมากที่สุดคือ สาขาการธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ และอีกสาขาหนึ่งที่ติดลบมากคือ สาขาการค้าส่งค้าปลีก

4.7.3 โครงสร้างการจ้างงาน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมากรุงเทพมหานครมีจำนวนผู้มีงานทำในสาขาที่สำคัญ 3 สาขา คือ พาณิชยกรรม บริการ และอุตสาหกรรม รวมกันถึงกว่าร้อยละ 80 และเมื่อดูสัดส่วนของผู้มีงานทำของกรุงเทพมหานครเทียบกับสัดส่วนผู้มีงานทำในภาคมหานคร พบว่ากรุงเทพมหานครยังคงเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญของภาคมหานคร ผู้มีงานทำในภาคมหานครเป็นผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานครทั้งร้อยละ 67.52 ในปี พ.ศ. 2537 และร้อยละ 66.13 ในปี พ.ศ. 2542

4.7.4 การจ้างงานและจำนวนผู้มีงานทำ

ในปี พ.ศ. 2542 มีสถานประกอบการทั้งประเทศ 362,683 แห่ง โดยเป็นสถานประกอบการที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลถึงร้อยละ 54 โดยอยู่ในกรุงเทพมหานครประมาณร้อยละ 46 และอีกร้อยละ 8 กระจายอยู่ตามจังหวัดในปริมณฑล และมีจำนวนการจ้างงานในปี พ.ศ. 2542 ประมาณ 8,134,644 คน และลดลงในปี พ.ศ. 2543 เหลือ 7,807,367 คน ซึ่งเนื่องมาจากการเลิกกิจกรรมของสถานประกอบการจำนวนหนึ่งในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ

4.7.5 รายได้ครัวเรือนและบุคคล

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2543 สำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่ากรุงเทพมหานครมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ย 3.03 คนต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 26,909 บาท หรือรายได้เฉลี่ยต่อคน 8,154 บาท ในส่วนค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ 20,448 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 6,284 บาทต่อคน โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับร้อยละ 76 ในขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ย 3.02 คนต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน 25,242 บาท หรือรายได้เฉลี่ยต่อคน 7,794 บาท ในส่วนค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ 19,852 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน 6,046 บาท โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับร้อยละ 77.6 ที่มาของรายได้ตามสัดส่วนครัวเรือนพบว่ากรุงเทพมหานครมีสัดส่วนครัวเรือนทำงานเป็นเสมือน พนักงาน พนักงานขายและให้บริการมากที่สุด คือ ร้อยละ 29.2 รองลงมาครัวเรือนดำเนินธุรกิจของตนเองร้อยละ 24.4 ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร ร้อยละ 18.5 ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตร้อยละ 15.5 ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจร้อยละ 9.9 ทำการเกษตรมีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.1 คนงานเกษตรร้อยละ 0.4 คนงานทั่วไปร้อยละ 1.9 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนจำแนกตามอาชีพพบว่า ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหารมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 12,853 บาทต่อคนต่อเดือน รองลงมาไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจมีรายได้เฉลี่ย 8,809 บาทต่อคนต่อเดือน เสมียน พนักงาน พนักงานขาย และให้บริการ มีรายได้เฉลี่ย 6,301 บาทต่อคนต่อเดือน ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตรายได้เฉลี่ย 5,193 บาทต่อคนต่อเดือน ในขณะที่ทำการเกษตรรายได้เฉลี่ยต่ำสุด 1,566 บาทต่อคนต่อเดือน คนงานเกษตรรายได้เฉลี่ย 2,851 บาทต่อคนต่อเดือน คนงานทั่วไปรายได้เฉลี่ย 4,135 บาทต่อคนต่อเดือน และประชากรมีแนวโน้มในการมีงานทำมากขึ้น

4.7.6 ระดับการศึกษา

จากสำมะโนประชากร พ.ศ. 2523 พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 ระดับการศึกษาของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปของกรุงเทพมหานคร พบว่าใน พ.ศ. 2543 มีประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป 5,913,700 คน มีประชากรที่มีการศึกษา 5,582,700 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 94.40 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ขณะที่ประชากรไม่มีการศึกษามี 306,300 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.18 สำหรับ

เอกสารนี้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการใช้งานเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษาของประชากรที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ พบว่าระดับประถมศึกษาามี 2,055,800 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.76 ซึ่งมากที่สุด รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,196,900 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.24 ขณะที่ระดับปริญญาตรีและมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 15.53 และร้อยละ 15.09 ตามลำดับ

4.7.7 การนับถือศาสนา

การนับถือศาสนาของประชากรกรุงเทพมหานครจากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543 พบว่าประชากรนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด เป็นสัดส่วนร้อยละ 94.50 รองลงมาศาสนาอิสลาม มีสัดส่วนร้อยละ 4.34 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.02 เมื่อเปรียบเทียบกับสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543 พบว่าจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ประชากรนับถือศาสนาคริสต์เพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.79 รองลงมาศาสนาอิสลามเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.75 และศาสนาพุทธเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.81 ขณะที่ศาสนาฮินดูมีการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 89.30

4.8 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

4.8.1 ระบบสาธารณูปโภค

4.8.1.1 การให้บริการน้ำประปา การบริการน้ำประปาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการโดยการประปานครหลวง ซึ่งมีขอบเขตการให้บริการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี รวมพื้นที่ให้บริการ 3 จังหวัด พื้นที่ให้บริการประมาณ 3,192 ตารางกิโลเมตร และจากการศึกษาสถิติของการประปานครหลวง ณ. ปี พ.ศ. 2544 พบว่าการประปานครหลวงสามารถให้บริการน้ำประปาในพื้นที่ประมาณ 1,280 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมีปริมาณการผลิต 1,482 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณการจำหน่ายน้ำประปาประมาณ 930 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีผู้รับบริการ 1.44 ล้านราย สำหรับพื้นที่บริการประปาในเขตกรุงเทพมหานครนั้นครอบคลุมพื้นที่ 900.7 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 57 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ได้รับบริการแล้ว คงเหลือพื้นที่ชานเมืองในเขตมีนบุรี เขตคลองสามวา เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง และพื้นที่ด้านใต้ของเขตบางขุนเทียนที่ยังไม่ได้รับการให้บริการ ทั้งนี้เนื่องจากการประปานครหลวงเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาเบาบาง และกระจัดกระจายและเป็นพื้นที่เกษตรกรรม การวางระบบท่อจ่ายน้ำมีต้นทุนในการดำเนินการสูง และในพื้นที่บริการ 900.7 ตารางกิโลเมตรดังกล่าวมีปริมาณการจำหน่ายน้ำประปาในพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 743.65 ล้านลูกบาศก์เมตร มีผู้ใช้น้ำ 1.085 ล้านราย และปริมาณน้ำใช้เฉลี่ย 57 ลูกบาศก์เมตรต่อรายต่อเดือน

4.8.1.2 การให้บริการไฟฟ้า การบริการกระแสไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานครอยู่

ภายใต้การดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งมีขอบเขตให้บริการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมุทรปราการ และนนทบุรี สามารถให้บริการกระแสไฟฟ้าได้ครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด 3,192 ตารางกิโลเมตร โดยจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ 11,665 เมกะวัตต์ มีประชากรผู้ใช้บริการในปี พ.ศ. 2544 จำนวน 7.64 ล้านราย และจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 2.23 ล้านราย สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นในปี พ.ศ. 2544 มีผู้ใช้ไฟฟ้าจำนวน 1.77 ล้านราย โดยผู้ใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่คือบ้านพักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 78.9 ของผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด แต่หากพิจารณาจากจำนวนหน่วยการใช้ปรากฏว่าผู้ประกอบการขนาดต่าง ๆ เป็นผู้ใช้กระแสไฟฟ้าส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 70.77 ของหน่วยจำหน่ายทั้งหมด

4.8.1.3 การบริการโทรศัพท์ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการด้านโทรศัพท์แก่ประชาชน โดยแบ่งพื้นที่บริการเป็นเขตนครหลวงและภูมิภาค ในพื้นที่นครหลวงครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ นอกจากนี้ยังให้สัมปทาน บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด จำนวน 2.6 ล้านหมายเลข ทำให้ปัจจุบันพื้นที่เขตนครหลวงมีเลขหมายโทรศัพท์ทั้งหมด 4.41 ล้านเลขหมาย โดยเปิดให้บริการแล้ว 3.47 ล้านเลขหมาย แบ่งเป็นโทรศัพท์ธรรมดา 3.39 ล้านเลขหมาย และโทรศัพท์สาธารณะ 79,590 เลขหมาย มีเลขหมายว่าง 947,943 เลขหมาย นอกจากระบบโทรศัพท์พื้นฐานแล้วในปัจจุบันมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งมีประมาณ 7 ล้านเลขหมายในเขตนครหลวง มีระบบโทรศัพท์ติดตามตัว (Paging Service) โทรศัพท์พื้นฐานติดตามตัว (PCT) การบริการสื่อสารข้อมูล (Data Net) การสื่อสารด้วยดาวเทียม ฯลฯ เพื่อรองรับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ

4.8.2 ระบบสาธารณูปการ

4.8.2.1 การให้บริการด้านการศึกษา การบริการด้านการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าในปีการศึกษา 2544 มีจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 1,634 แห่ง จำนวนนักเรียน นิสิต และนักศึกษาทั้งสิ้น 2,075,326 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มเขตเมืองชั้นใน ตะวันออก มีจำนวน 687,808 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.54 ของจำนวนนักเรียน นิสิต และนักศึกษาทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร

- ระดับประถมศึกษา เขตรัศมีการให้บริการ 1 กิโลเมตร พบว่าในเขตชั้นในการให้บริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถให้บริการได้ทั่วถึง และค่อนข้างหนาแน่น ขณะที่พื้นที่เขตต่อเมืองบางบริเวณและเขตชานเมืองยังมีพื้นที่อยู่นอกเขตรัศมีการให้บริการ

- ระดับมัธยมศึกษา เขตรัศมีการให้บริการ 1.5 กิโลเมตร พบว่าในเขตเมืองชั้นในการให้บริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถให้บริการได้ทั่วถึง และค่อนข้างหนาแน่น ขณะที่พื้นที่เขตต่อเมืองบางบริเวณและเขตชานเมืองยังมีพื้นที่อยู่นอกเขตรัศมีการให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8.2.2 การให้บริการด้านสาธารณสุข การบริการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยบริการขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบริการระดับล่างสุดของระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขและสถานีอนามัย การบริการขั้นทุติยภูมิ ได้แก่ โรงพยาบาลซึ่งมีแพทย์ประจำและมีเตียงผู้ป่วยและการบริการขั้นชำนาญเฉพาะ ซึ่งได้แก่ สถานพยาบาลและสถานบำบัดโรคเฉพาะทาง โดยในปี พ.ศ. 2541 มีจำนวนศูนย์บริการสาธารณสุขและสถานีอนามัยจำนวน 144 แห่ง โรงพยาบาลจำนวน 173 แห่ง (โรงพยาบาลของรัฐ 42 แห่ง และโรงพยาบาลเอกชน 131 แห่ง) นอกจากนี้ยังมีคลินิกเอกชนอยู่ประมาณ 3,000 แห่ง จำนวนเตียงผู้ป่วย 34,164 เตียง จำนวนแพทย์ 7,608 คน

4.8.2.3 สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อนันทนาการ ที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2545 จากข้อมูลสำนักสถิติการสังคมและสำนักงานเขตต่าง ๆ ประกอบกับการใช้แผนที่สารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนและขนาดพื้นที่ของที่โล่งประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่เป็นในแต่ละเขต ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานครมีส่วนสาธารณะทั้งสิ้น 49 แห่ง

4.9 การคมนาคมขนส่ง

4.9.1 ระบบการคมนาคมขนส่งทางบก

ระบบคมนาคมขนส่งของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นระบบที่ใช้ทางบกเป็นหลัก โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งตามเส้นทางถนน เนื่องจากเข้าถึงชุมชนได้สะดวกกว่าระบบอื่น และเป็นการเดินทางโดยพียงยานพาหนะส่วนบุคคล ซึ่งอัตราส่วนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมีถึงร้อยละ 53 ในขณะที่สัดส่วนการใช้รถขนส่งมวลชนมีเพียงร้อยละ 47

4.9.1.1 โครงข่ายถนนและทางด่วน

โครงข่ายถนนและทางด่วนในกรุงเทพมหานครเป็นโครงข่ายหลักที่สำคัญของการคมนาคมขนส่ง โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีถนนสายสำคัญประมาณ 4,700 กิโลเมตร มีถนนสายหลักที่เป็นเส้นทางเข้า-ออกเมืองในทิศทางต่าง ๆ ดังนี้

ด้านทิศเหนือ	ได้แก่	ถนนวิภาวดีรังสิต ถนนพหลโยธิน ถนนประชาชื่น ถนนงามวงศ์วาน และถนนรามอินทรา
ด้านทิศตะวันออก	ได้แก่	ถนนสุขุมวิท ถนนเพชรบุรี ถนนพระราม 9 ถนนพระรามที่ 4 ถนนศรีนครินทร์ และถนนอ่อนนุช
ด้านทิศตะวันตก	ได้แก่	ถนนเพชรเกษม ถนนบรมราชชนนี ถนนจรัญสนิทวงศ์ ถนนพุทธมณฑล ถนนวงแหวนรอบนอก
ด้านทิศใต้	ได้แก่	ถนนพระรามที่ 2 ถนนพระรามที่ 3 ถนนตากสิน และถนนเอกชัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9.1.2 โครงข่ายระบบขนส่งมวลชน

กรุงเทพมหานครมีการบริการขนส่งมวลชนทางบก 4 ประเภท ได้แก่

4.9.1.2.1 รถโดยสารประจำทาง

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร หรือ ขสมก. คือ หน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการบริการเดินรถโดยสารประจำทางในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งสำหรับกรุงเทพมหานครนั้น ปัจจุบันมีรถโดยสารธรรมดา 158 เส้นทาง(สาย) รวม 4,093 คัน และรถโดยสารปรับอากาศ 47 เส้นทาง(สาย) รวม 2,806 คัน

4.9.1.2.2 รถไฟชานเมือง

ปัจจุบันมีประชากรส่วนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในเขตชานเมืองและจังหวัดปริมณฑลเดินทางเข้ามาทำงานหรือศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวนมาก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจัดให้บริการรถไฟชานเมืองขึ้น เพื่อขนส่งผู้โดยสารดังกล่าวข้างต้นให้เข้ามาในกรุงเทพมหานครได้สะดวกรวดเร็วขึ้น เป็นเส้นทางสั้น ๆ ที่มีความถี่ในการให้บริการสูงในช่วงเวลาเร่งด่วนในช่วงเช้าและเย็น เช่น

สายเหนือ	หัวลำโพง-บางซื่อ-คอนเมือง- อยุธยา-บ้านภาชี
สายตะวันออก	หัวลำโพง-มักกะสัน-ฉะเชิงเทรา-ศรีราชา
สายตะวันตก	หัวลำโพง-บางซื่อ-นครปฐม
สายใต้	แม่กลอง/วงเวียนใหญ่-มหาชัย

การเดินรถไฟชานเมืองดังกล่าว แม้จะช่วยขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากก็ตาม แต่ส่งผลกระทบต่อบริเวณจุดตัดกับถนนในเมืองที่มีปริมาณการจราจรหนาแน่นสูง ในช่วงเวลาเร่งด่วน

4.9.1.2.3 รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (BTS)

กรุงเทพมหานครมีระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายแรกในปลายปี พ.ศ. 2542 เป็นระบบรถไฟฟ้าแบบยกระดับให้บริการโดย บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานเป็นเวลา 30 ปี มี 2 เส้นทาง คือ สายสุขุมวิท (จากสถานีอ่อนนุช-สถานีหมอชิต) ระยะทางรวม 16.8 กิโลเมตร และสายสีลม (จากสถานีสนามกีฬาแห่งชาติ-สถานีสะพานตากสิน) มีระยะทาง 6.3 กิโลเมตร รวมเส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในปัจจุบัน 23.1 กิโลเมตร และในอนาคตจะมีการต่อขยายเส้นทางให้บริการออกไปยังเขตชานเมืองเพิ่มขึ้น เช่น โครงการต่อขยายช่วงอ่อนนุช-สำโรง โครงการต่อขยายช่วงสะพานตากสิน-ศูนย์คมนาคมกรุงเทพมหานครด้านใต้ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9.1.2.4 รถไฟฟ้าใต้ดิน

การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (MRTA) คือหน่วยงานรับผิดชอบจัดการเดินรถและให้บริการ ซึ่งได้เปิดเดินรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนใต้ดินสายแรกในปลายปี พ.ศ. 2547 คือ สายเฉลิมรัชมงคลจากหัวลำโพง-บางซื่อ ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มี 18 สถานี ซึ่งในอนาคตมีแผนงาน-โครงการจะเปิดให้บริการในอีกหลายเส้นทาง เช่น ส่วนต่อขยายจากหัวลำโพง-บางหว้า-บางแค เป็นต้น

4.9.2 ระบบการคมนาคมขนส่งทางน้ำ

โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางน้ำของกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.3 ของโครงข่ายการเดินทางทั้งหมด โดยมี 4 ประเภทที่สำคัญ ได้แก่

4.9.2.1 การเดินเรือโดยสารประจำทางในแม่น้ำเจ้าพระยา

ดำเนินการโดย บริษัท เรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด เพียงบริษัทเดียว มีเส้นทางจากท่าบ้านนนท์ฯ จังหวัดนนทบุรี-ท่าเรือบึงกิ้ง ในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีระยะทางประมาณ 35 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที ให้บริการตั้งแต่ 05.50 – 20.20 น. โดยค่าบริการมีเรือ 3 ประเภท ได้แก่

เรือด่วนธรรมดา	เส้นทางระหว่างท่าบ้านนนทบุรี-ท่าวัดราชสิงขร มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสาร 31 ท่า
เรือด่วนธงสีแดง	เส้นทางระหว่างท่าบ้านนนทบุรี-ท่าสาทร มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสาร 12 ท่า
เรือด่วนธงเหลือง	เส้นทางระหว่างท่าบ้านนนทบุรี-ท่าวัดราชสิงขร มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสาร 10 ท่า

4.9.2.2 การเดินเรือยนต์โดยสารข้ามฟากแม่น้ำเจ้าพระยา

บริษัท สุภัทรา จำกัด เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ดำเนินการเดินเรือข้ามฟาก 8 ท่า และมีผู้ประกอบการรายย่อย ๆ อีกหลายราย ซึ่งจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2545 โดยกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พบว่าจำนวนท่าเรือข้ามฟากในแม่น้ำเจ้าพระยาจากช่วงจังหวัดนนทบุรี-จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนทั้งหมด 33 ท่า โดยยึดฝั่งพระนครเป็นหลัก

4.9.2.3 การเดินเรือโดยสารประจำทางในคลอง

การเดินเรือโดยสารประจำทางในคลองนั้นปัจจุบันมี 2 คลอง คือ คลองแสนแสบ และคลองพระโขนง โดยกองการขนส่ง สำนักจราจรและขนส่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2537 ซึ่งปัจจุบันมีผู้โดยสารประจำทางในคลองแสนแสบประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันละ 39,687 คน และผู้โดยสารเรือประจำคลองพระโขนงในวันราชการ มีผู้โดยสารประมาณวันละ 1,934 คน และในวันหยุดราชการ มีผู้โดยสารประมาณวันละ 1,510 คน

4.9.2.4 การเดินเรือยนต์เพลลาใบจักรยาว

ในปัจจุบันมีการเดินเรือยนต์เพลลาใบจักรยาวเพื่อเสริมเส้นทางเดินเรือโดยสารในแม่น้ำเจ้าพระยา (สายหลัก) เชื่อมตามคลองต่าง ๆ บริเวณจังหวัดนนทบุรี-กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 เส้นทาง ซึ่งจากการสำรวจโดยกรมเจ้าท่า เมื่อเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2545 พบว่ามีผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเรือยนต์เพลลาใบจักรยาวเฉลี่ยประมาณวันละ 16,180 คน โดยท่าเรือที่มีผู้โดยสารมากที่สุด คือท่าเรือสาธุประดิษฐ์-ท่าเรือพระประแดง มีผู้โดยสารรวมประมาณวันละ 2,296 คน

4.9.3 ระบบการคมนาคมขนส่งทางอากาศ

ท่าอากาศยานดอนเมืองเป็นหนึ่งในสนามบินนานาชาติของประเทศไทย สามารถให้บริการผู้เดินทางได้จำนวน 35 ล้านคนต่อปี ขนส่งสินค้าได้ 0.09 ล้านตันต่อปี ให้บริการเที่ยวบินได้สูงสุด 60 เที่ยวบินต่อชั่วโมง และจากการที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้โดยสารเฉลี่ยประมาณ 2 ล้านคนต่อปี ส่งผลให้ในอนาคตท่าอากาศยานดอนเมืองจะไม่สามารถรองรับผู้โดยสารได้ ซึ่งปัจจุบันได้มีการก่อสร้างสนามบินแห่งที่ 2 แล้ว คือ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 25 กิโลเมตร มีขนาดใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองประมาณ 6 เท่า และคาดว่าจะสามารถเปิดใช้ได้ภายในปลายปี พ.ศ. 2549 นี้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4.10 แผนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและขนส่งในกรุงเทพมหานคร

ในกรุงเทพมหานครได้มีการวางแผนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและขนส่ง ซึ่งได้มีหน่วยงานด้านสาธารณูปโภคได้กำหนดแผนงานก่อสร้างถนนสายต่าง ๆ ประกอบไปด้วยแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549 แผนพัฒนาการขนส่งมวลชนระบบราง และโครงการทางพิเศษ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดโครงการดังนี้

4.10.1 โครงการก่อสร้างถนนตามแผนแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549

โครงการก่อสร้างถนนในกรุงเทพมหานครตามแผนแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549 มีทั้งหมด 25 สาย ซึ่งแยกตามขนาดความกว้างของเขตทางได้ 7 ขนาด ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.1 และรูปที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 โครงการก่อสร้างถนนตามแผนแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ผังเมืองรวม
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549

ลำดับ	ชื่อโครงการตัดถนน	ระยะทางประมาณ (กิโลเมตร)	หน่วยงาน เจ้าของโครงการ	หมายเหตุ
	1. ถนนแบบ ก. ขนาดเขตทาง 12 เมตร จำนวน 2 สาย ดังนี้			
1.1	ถนนเลียบริมทางรถไฟสายใต้ (สะพานพระราม 7 – ศาลาชา)	20.80	การรถไฟ + กทม.	-
1.2	ถนนเลียบริมทางรถไฟสายใต้ (ถนนจรัญสนิทวงศ์ – ซุม ทางคลังชั้น)	4.12	การรถไฟ + กทม.	-
	2. ถนนแบบ ข. ขนาดเขตทาง 20 เมตร จำนวน 2 สาย ดังนี้			
2.1	ถนนเลียบริมคลองเปรมประชากร (ฝั่งตะวันตก)	15.63	กทม.	-
2.2	ถนนสารสิน - ถนนรัชดาภิเษก	0.45	กทม.	-
	3. ถนนแบบ ค. ขนาดเขตทาง 30 เมตร จำนวน 6 สาย ดังนี้			
3.1	ถนนรามอินทรา – พหลโยธิน - รัตนโกสินทร์สมโภช	2.20	กทม.	-
3.2	ถนนเลียบริมคลองบางเขน ฝั่งใต้ (ถนนวิภาวดีรังสิต – พหลโยธิน)	-	กทม.	-
3.3	ถนนรามอินทรา – ร่มเกล้า 1 (ถนนพัฒนาชนบท)	13.20	กทม.	-
3.4	ถนนสาทรประดิษฐ์ – พระรามที่ 3	4.27	กทม.	-
3.5	ถนนอุดมสุข - ถนนกาญจนาภิเษก	4.50	กทม.	-
3.6	ถนนพุทธบูชา - ถนนกาญจนาภิเษก	4.88	กทม.	-
	4. ถนนแบบ ง. ขนาดเขตทาง 35 เมตร จำนวน 3 สาย ดังนี้			
4.1	ถนนพระรามที่ 2 - บางค้อ	9.46	กทม.	-
4.2	ถนนพระรามที่ 2 - พัฒนาการ	10.80	กรมโยธาธิการ และผังเมือง	-
4.3	ถนนพระรามที่ 2 - ถนนสุขสวัสดิ์	13.22	กรมโยธาธิการ และผังเมือง	-
	5. ถนนแบบ จ. ขนาดเขตทาง 40 เมตร จำนวน 3 สาย ดังนี้			
5.1	ถนนพหลโยธิน - ถนนรัตนโกสินทร์สมโภช	7.62	กทม.	-
5.2	ถนนรามอินทรา - ถนนนิมิตใหม่	12.45	กทม.	-
5.3	ถนนพัฒนาการ – สวนหลวง ร.9	2.68	กทม.	-
	6. ถนนแบบ ฉ. ขนาดเขตทาง 50 เมตร จำนวน 3 สาย ดังนี้			
6.1	ถนนรัชดาภิเษก - รามอินทรา	20.90	กรมทางหลวง	-
6.2	ถนนพุทธมณฑลสาย 1	22.13	กทม.	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโครงการตัดถนน	ระยะทางประมาณ (กิโลเมตร)	หน่วยงาน เจ้าของโครงการ	หมายเหตุ
6.3	โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ทาง ยกระดับเชิงลาด	7.55	กรมโยธาธิการ และผังเมือง	-
	7. ถนนแบบ ช. ขนาดเขตทาง 60 เมตร จำนวน 6 สาย ดังนี้			-
7.1	ถนนรัตนโกสินทร์สมโภช - นิมิตใหม่	15.30	กทม.	-
7.2	ถนนนวมินทร์ - อุดมสุข	23.56	กทม.	-
7.3	ถนนกรุงเทพกรีฑา - ถนนร่วมเกล้า	16.16	กทม.	-
7.4	ถนนพราณอก - ถนนพุทธมณฑลสาย 4	20.94	กทม.	-
7.5	ถนนกรุงเทพ - ชลบุรีสายใหม่ - ทำอากาศยานสุวรรณ ภูมิ	620	กรมทางหลวง	-
7.6	ถนนลาดกระบัง - ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ	1.77	กทม.	-

ที่มา : สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10.2 โครงการก่อสร้างทางพิเศษ ตามแผนการดำเนินโครงการทางพิเศษในช่วงแผนพัฒนาระบบถนนและทางด่วน 6 ปี (พ.ศ. 2547 – 2552)

การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้กำหนดแผนการดำเนินโครงการทางพิเศษในช่วงแผนพัฒนาระบบถนนและทางด่วนระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2547 – 2552) เพื่อช่วยลดปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตลอดจนทำให้ระบบทางด่วนเป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 โครงการก่อสร้างทางพิเศษตามแผนดำเนินโครงการทางพิเศษ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ลำดับ	ชื่อโครงการตัดถนน	ระยะทางประมาณ (กิโลเมตร)	หน่วยงานเจ้าของโครงการ	หมายเหตุ
1	โครงการทางพิเศษสายรามอินทรา - วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร	9.50	กทพ.	-
2	โครงการก่อสร้างทางยกระดับด้านทิศใต้สามมบินสุวรรณภูมิเชื่อมทางพิเศษบูรพาวิถี	-	กทพ.	-
3	โครงการทางด่วนสายศรีนครินทร์ - บางนา - สมุทรปราการ	13.80	กทพ.	-
4	โครงการทางพิเศษสายศรีรัช - วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร	17	กทพ.	-
5	โครงการทางพิเศษสายศรีรัช - ดาวคะนอง	6.10	กทพ.	-
6	โครงการทางพิเศษสุวรรณภูมิ	22.50	กทพ.	-

ที่มา : <http://www.eta.co.th/th/projects/index.php?ID=27>

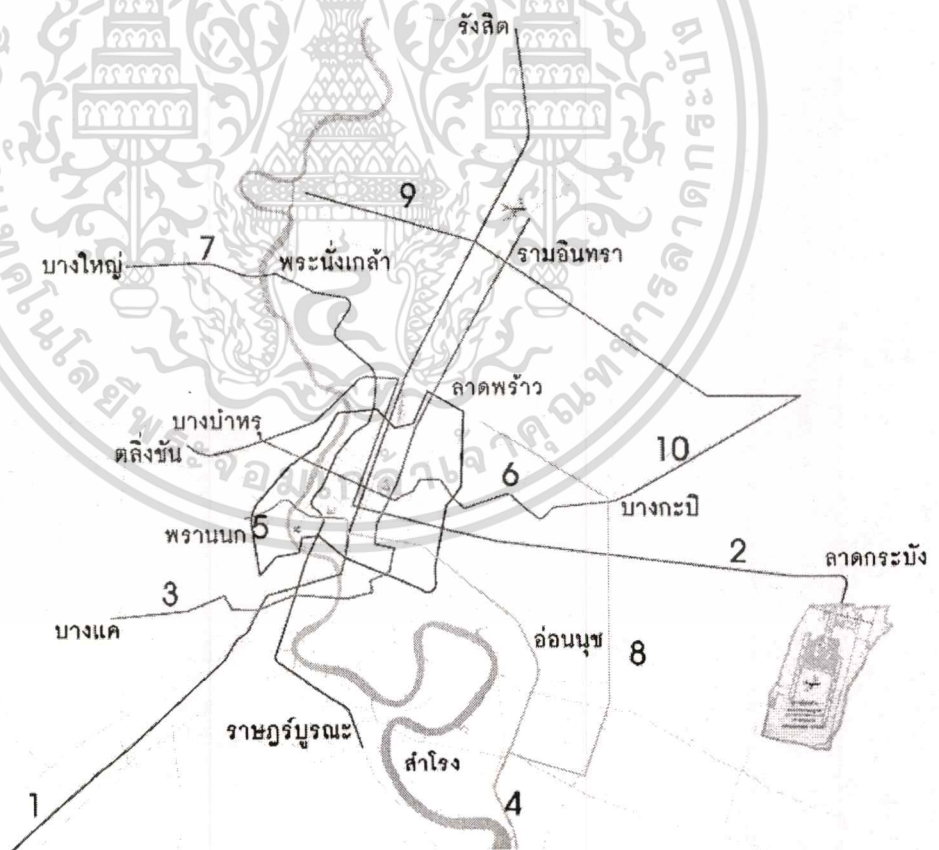
4.10.3 โครงการก่อสร้างทางรถไฟ ตามแผนพัฒนาการขนส่งมวลชนระบบราง

สืบเนื่องมาจากการประชุมคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (คจร.) ครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมีมติเห็นชอบในโครงข่ายการขนส่งมวลชนระบบรางในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเร่งด่วนระยะที่ 1 ระยะทางรวม 291 กิโลเมตร ได้เห็นชอบในงบประมาณของแต่ละโครงการรวม 7 เส้นทาง ต่อมาในปี 2548 เพื่อให้มีการให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วกรุงเทพมหานคร และเชื่อมโยงกันได้อย่างทั่วถึง ช่วยให้การกระจายการพัฒนาออกไปสู่ชุมชนชานเมือง จึงได้วางแผนพัฒนาโครงข่ายระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนถึง 10 เส้นทาง โดยมีระยะทางรวมกว่า 300 กิโลเมตร มีรายละเอียดแต่ละเส้นทางดังนี้

ตารางที่ 4.3 โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าตามแผนพัฒนาการขนส่งมวลชนระบบราง

ลำดับ	ชื่อโครงการตัดถนน	ระยะทางประมาณ (กิโลเมตร)	หน่วยงาน เจ้าของโครงการ	หมายเหตุ
1	สายสีแดงเข้ม แนวเหนือ - ใต้ (รังสิต - มหาชัย)	65	รฟท.	-
2	สายสีแดงอ่อน แนวตะวันออก - ตะวันตก (ตลิ่งชัน - สุวรรณภูมิ)	50	รฟท.	-
3	สายสีเขียวเข้ม (สะพานใหม่ - บางหว้า)	17	กทม.	-
4	สายสีเขียวอ่อน (พารานก - สมุทรปราการ)	24	กทม.	-
5	สายสีน้ำเงิน (วงแหวนรอบอิน และช่วงท่าพระ - บางแค)	27	รฟม.	-
6	สายสีส้ม (บางกะปิ - บางบำหรุ)	24	รฟม.	-
7	สายสีม่วง (บางใหญ่ - ราษฎร์บูรณะ)	43	รฟม.	-
8	สายสีเหลือง (ลาดพร้าว - ศรีนครินทร์ - สำโรง)	32	-	อยู่ระหว่างศึกษา
9	สายสีชมพู (แคราย - สุวินทวงศ์)	33	-	อยู่ระหว่างศึกษา
10	สายสีน้ำตาล (บางกะปิ - มีนบุรี)	9.5	-	อยู่ระหว่างศึกษา

ที่มา : <http://www.otp.go.th/RailwayFuture/index.htm>

รูปที่ 4.4 แผนที่แสดงเส้นทางก่อสร้างรถไฟฟ้าและส่วนต่อขยายทั้ง 10 เส้นทาง

ที่มา : <http://www.otp.go.th/RailwayFuture/index.htm>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามแผนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ข้างต้น ได้มีการวางแผนโครงการก่อสร้างในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งในรูปแบบของโครงการมีทั้งการก่อสร้างในแนวราบ ทางยกระดับ และการก่อสร้างใต้ดิน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในกรุงเทพมหานครเพื่อเชื่อมต่อการเดินทางกับพื้นที่ใกล้เคียง และบรรเทาการจราจร

จากแผนการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมสายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น บางโครงการมีความจำเป็นต้องมีการเวนคืนที่ดินของประชาชน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมาในการเวนคืนที่ดินของรัฐนั้น มักก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนตามที่ได้ทบทวนไว้แล้วในเรื่องแนวคิดของการพัฒนาเมือง การได้มาซึ่งที่ดินของรัฐเพื่อพัฒนานั้นมีหลาย ๆ วิธีที่จะได้มาซึ่งที่ดินของรัฐ เช่น การเตรียมพื้นที่เพื่อการพัฒนาเมืองในอนาคต การจัดสรรที่ดิน การประสานประโยชน์ทางที่ดิน การรวมตัวของเจ้าของที่ดินในการพัฒนาพื้นที่โดยการตัดถนน การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และการเวนคืนที่ดิน แต่วิธีต่าง ๆ เหล่านี้นั้นก็ไม่สามารถกระทำได้นอกจากรัฐไม่ได้เตรียมการล่วงหน้าในการจัดเตรียมหรือจัดหาที่ดินไว้ หรือบางวิธีในการพัฒนาได้ถูกล้มเลิกไป ทำให้ต้องเลือกใช้การเวนคืนที่ดิน ซึ่งตามหลักการแล้วการเวนคืนที่ดินของรัฐนั้นจะถูกเลือกใช้เฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลย ทำให้ประชาชนเจ้าของที่ดินที่อยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการต้องเป็นผู้รับผลกระทบ ดังที่มีผู้ที่วิจัยในเรื่องนี้หลาย ๆ ท่านได้ศึกษาไว้ เช่น เทิดทูน ภาสะจิตติ, 2539 ได้พบว่าการพิจารณาค่าทดแทน โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คณะต่าง ๆ ที่รัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นนั้น มีแนวทางและหลักเกณฑ์การกำหนดค่าทดแทนแตกต่างกันออกไป และยังไม่เหมาะสม ประกอบกับหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าทดแทนในกฎหมายเวนคืนบางประการยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นผลให้การพิจารณาค่าทดแทนเงินค่าทดแทนไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนเป็นไปในแนวทางเดียวกันและไม่เป็นธรรม ส่วนทวิพร รุ่งรัชชอดิศัย, 2546 ได้พบว่ามีโครงการก่อสร้าง รัฐไม่ได้แจ้งให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบทราบโดยตรงทันที ขณะที่เวนคืนเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน เช่น เงินค่าทดแทนที่รัฐจ่ายให้ไม่เพียงพอในการหาที่อยู่อาศัยใหม่ และระยะเวลาในการย้ายทรัพย์สินออก หรือสถานประกอบการใหม่ที่ใกล้เคียงกับที่เดิม ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ การขาดรายได้หลังจากถูกเวนคืนและย้ายออกจากทรัพย์สินแล้ว รัฐไม่เคยติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ ซึ่งผู้ถูกเวนคืนส่วนใหญ่มีสภาพชีวิตที่ด้อยกว่าเดิมก่อนถูกเวนคืน นอกจากการเวนคืนเพื่อก่อสร้างโครงข่ายคมนาคมแล้วในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคอื่น ๆ ก็ส่งผลกระทบต่อประชาชนเช่นกัน โดยที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ เหล่านั้นไม่เคยเสนอทางเลือกให้กับประชาชน เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาโครงการเลย จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการได้มาซึ่งที่ดินในการพัฒนาของรัฐที่เลือกวิธีการเวนคืนที่ดินนั้น แท้ที่จริงแล้วยังมีวิธีการอีกวิธีหนึ่งซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองที่น่าสนใจคือ การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือ สามารถใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมาย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดรูปที่ดินเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมแทนการเวนคืนได้ ดังนั้นหากมีการใช้การจัดรูปที่ดินในการพัฒนาแล้ว เจ้าของที่ดินเดิมก็ยังคงกรรมสิทธิ์ในแต่ละเจ้าของเดิมได้ ซึ่งต่างจากการเวนคืนที่เจ้าของที่ดินบางรายต้องย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ใช้ได้กับกรณีที่งบประมาณของรัฐมีจำกัด ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการเวนคืนที่ดิน และยังเป็น การลดความยุ่งยากในการเวนคืนที่ดิน และนอกจากนั้นการจัดรูปที่ดินยังสามารถใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น ในพื้นที่ที่ขาดแคลนสาธารณูปโภค การปรับปรุงขยายถนน พื้นที่ปิดล้อมไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ พื้นที่เสี่ยงภัยต่าง ๆ และการพัฒนาเมืองใหม่ ซึ่งจะเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในหลาย ๆ ประเทศ เช่น เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และประเทศอื่น ๆ ต่างก็ประสบความสำเร็จที่ใช้แนวทางการพัฒนานี้ พบว่าเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนมากกว่าวิธีการอื่น ๆ เนื่องจากสามารถลดปัญหาที่มักจะเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในหลาย ๆ ประเทศ ดังนั้นหากหน่วยงานของรัฐตระหนักถึงผลกระทบจากการพัฒนาโครงการของตนแล้วนั้น การเลือกวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม ประหยัด ปลอดภัย มีความสอดคล้องกับการพัฒนาตามผังเมืองรวม ก็จะสามารถลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และหน่วยงานของรัฐก็จะลดความขัดแย้งเกิดความสะดวกในการพัฒนาโครงการ ซึ่งรัฐและประชาชนต่างก็ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่

ดังนั้นจึงได้กำหนดกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากแผนการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวในช่วงต้นแล้วนั้น และในการเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเลือกพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในกรุงเทพมหานคร แต่เลือกที่จะศึกษาทั้งกรุงเทพมหานคร โดยได้สุ่มหากลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนและวิธีการในการสุ่ม เนื่องจากโครงการไม่ว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ใดในกรุงเทพมหานคร และไม่ว่าโครงการที่เกิดขึ้นจะเล็กหรือใหญ่ ต่างก็ส่งผลกระทบต่อประชาชนสูงกว่าโครงการที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ เพราะกรุงเทพมหานครมีผู้อยู่อาศัยอย่างหนาแน่น เป็นศูนย์รวมการค้าการลงทุน แหล่งงาน สถานที่ราชการ และศูนย์กลางคมนาคมและขนส่ง ประกอบกับในการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาไม่ได้เฉพาะเจาะจงลงไปในการเลือกพื้นที่ที่อยู่ในแนวการก่อสร้างโครงการ เนื่องจาก ณ ขณะที่ทำการศึกษาแล้วยังไม่มีความชัดเจนของแผนงานและแนวเส้นทางที่ชัดเจนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการ

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้างโครงข่ายคมนาคมและขนส่งโดยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง พื้นที่ศึกษา กรุงเทพมหานคร รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายและวิธีการในการพัฒนา โดยประชาชนไม่สามารถนำเสนอแนวทางที่ต้องการต่อวิธีการพัฒนา ซึ่งถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนจะทำให้โครงการมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของตน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างโครงการเป็นเจ้าของพื้นที่ จากปัญหาดังกล่าวนำมาซึ่งความเดือดร้อนต่อประชาชนเจ้าของพื้นที่ และประชาชนกับรัฐก็เกิดความขัดแย้งในการร่วมกันจัดการ โดยหน่วยงานของรัฐก็จัดให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยไม่ได้สอบถามความต้องการและรูปแบบที่เหมาะสมกับประชาชนในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาโครงการก็เต็มไปด้วยความยุ่งยาก และสิ้นเปลืองงบประมาณ ตลอดจนถึงผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โครงการ

ในการวิเคราะห์ผลข้อมูล ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยได้แบ่งประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง
- 5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน
- 5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง

เพศ จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชาย 220 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 52.4 และเพศหญิง 200 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 47.6 จากตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	220	52.4
หญิง	200	47.6
รวม	420	100.0

เอกสารที่มีลิขสิทธิ์: ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549 อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุ จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 21 – 40 ปี จำนวน 185 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 60 ปี จำนวน 179 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.6 โดยกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุน้อยที่สุดคือช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.6 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 20 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.8 จากตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	11	2.6
21 – 40 ปี	185	44.0
41 – 60 ปี	179	42.6
61 ปีขึ้นไป	25	6.0
ไม่ตอบ	20	4.8
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

สถานภาพการสมรส จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมาก ได้แก่ กลุ่มที่แต่งงานแล้วจำนวน 258 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 61.4 และรองลงมาได้แก่กลุ่มที่ยังโสดจำนวน 141 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 33.6 และกลุ่มที่ย่าหรือแยกกันอยู่จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 5 จากตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	141	33.6
แต่งงานแล้ว	258	61.4
หย่าหรือแยกกันอยู่	21	5.0
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

การศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 205 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 48.8 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และรองลงมาได้แก่ระดับอาชีวศึกษา (ปวช.,ปวส.) จำนวน 85 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 20.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำสุดคือ กลุ่มไม่เคยศึกษา มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.50 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 จากตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยศึกษา	2	0.5
ระดับประถมหรือต่ำกว่า	12	2.9
มัธยมต้น	26	6.2
มัธยมปลาย	49	11.7
อาชีวศึกษา (ปวช.,ปวส.)	85	20.2
ปริญญาตรี	205	48.8
สูงกว่าปริญญาตรี	40	9.5
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

อาชีพ จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 119 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาได้แก่กลุ่มเจ้าของกิจการจำนวน 89 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนตัวอย่างน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มข้าราชการบำนาญจำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.9 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.50 จากตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	52	12.4
พนักงานบริษัทเอกชน	119	28.3
เจ้าของกิจการ	89	21.2
รับจ้างทั่วไป	55	13.1
นักเรียน/นักศึกษา	25	6.0
ข้าราชการบำนาญ	12	2.9
แม่บ้าน	50	11.9
ไม่มีงานทำ	16	3.8
ไม่ตอบ	2	0.5
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

รายได้ จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นกลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 126 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 69 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.4 และกลุ่มผู้ตอบที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 16 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.8 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 100 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 23.8 จากตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	16	3.8
5,001 – 10,000 บาท	64	15.2
10,001 – 15,000 บาท	45	10.7
15,001 – 20,000 บาท	69	16.4
20,000 บาทขึ้นไป	126	30.0
ไม่ตอบ	100	23.8
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีลักษณะสิ่งปลูกสร้างในรูปแบบทาวน์เฮ้าส์ จำนวน 281 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะสิ่งปลูกสร้างในรูปแบบบ้านเดี่ยว จำนวน 101 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 24 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างในรูปแบบบ้านไม้ จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.5 จากตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง	จำนวน	ร้อยละ
อาคารพาณิชย์	16	3.8
ทาวน์เฮ้าส์	281	66.9
บ้านแฝด	8	1.9
บ้านเดี่ยว	101	24.0
บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้	12	2.9
บ้านไม้	2	0.5
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

กรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นกลุ่มที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 217 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือกลุ่มที่กรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างเป็นของพ่อแม่ จำนวน 80 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 19 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มที่ถือกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างโดยการเช่าจากวัด จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบ จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.70 จากตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 แสดงกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

กรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้าง	จำนวน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	217	51.7
เป็นของพ่อแม่	80	19.0
เป็นของญาติ/พี่น้อง	45	10.7
เช่าจากรัฐ	3	0.7
เช่าจากเอกชน	32	7.6
เช่าจากวัด	1	0.2
เช่าซื้อ	39	9.3
ไม่ตอบ	3	0.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

เนื้อที่ดิน จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นกลุ่มที่มีเนื้อที่ดินน้อยกว่า 25 ตารางวา จำนวน 195 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีเนื้อที่ดิน 25 – 50 ตารางวา จำนวน 88 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีเนื้อที่ดิน 101 ตารางวาขึ้นไป จำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.4 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 70 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.7 จากตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 แสดงเนื้อที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

เนื้อที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ตรว.	195	46.4
25 – 50 ตรว.	88	21.0
51 – 75 ตรว.	37	8.8
76 – 100 ตรว.	24	5.7
101 ตรว.ขึ้นไป	6	1.4
ไม่ตอบ	70	16.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้ประโยชน์อาคาร จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือกลุ่มที่ใช้ประโยชน์อาคารเพื่ออยู่อาศัย จำนวน 393 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 93.6 รองลงมาคือกลุ่มที่ใช้ประโยชน์อาคารเพื่ออยู่อาศัยและร้านค้า จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ตอบแบบสอบถามคือกลุ่มที่ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นร้านอาหาร จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 จากตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 แสดงการใช้ประโยชน์อาคารของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

การใช้ประโยชน์อาคาร	จำนวน	ร้อยละ
อยู่อาศัย	393	93.6
อยู่อาศัยกับร้านค้า	9	2.1
อยู่อาศัยกับสำนักงาน	7	1.7
ร้านค้า	3	0.7
สำนักงาน	6	1.4
ร้านอาหาร	1	0.2
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

ระยะเวลาการถือครอง จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 149 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาคือกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครอง 11 – 20 ปี จำนวน 125 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.8 กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครอง 31 ปี ขึ้นไป จำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.8 ซึ่งมีผู้ไม่ตอบจำนวน 84 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 20 จากตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 แสดงระยะเวลาการถือครองของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลาการถือครอง	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 ปี	149	35.5
11 – 20 ปี	125	29.8
21 – 30 ปี	55	13.1
31 ปีขึ้นไป	7	1.7
ไม่ตอบ	84	20
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

การเข้าถึงบริการสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และระบบระบายน้ำ จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากสามารถเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทต่าง ๆ ได้ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทไฟฟ้า ซึ่งได้ตอบว่ามีจำนวน 418 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.5 โดยไม่มีการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทไฟฟ้าจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 การเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทน้ำประปา ซึ่งได้ตอบว่ามีจำนวน 418 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.5 โดยไม่มีการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทน้ำประปา จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 การเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทโทรศัพท์ ซึ่งได้ตอบว่ามีจำนวน 413 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 98.3 โดยไม่มีการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทโทรศัพท์จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.2 และไม่ตอบจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.50 และการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทระบบระบายน้ำ ซึ่งได้ตอบว่ามีจำนวน 401 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 98.1 โดยไม่มีการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทระบบระบายน้ำ จำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.6 และไม่ตอบจำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 แสดงการเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภท ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และระบบระบายน้ำของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ไฟฟ้า	จำนวน	ร้อยละ
มี	418	99.5
ไม่มี	1	0.2
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0
น้ำประปา	จำนวน	ร้อยละ
มี	418	99.5
ไม่มี	1	0.2
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0
โทรศัพท์	จำนวน	ร้อยละ
มี	413	98.3
ไม่มี	5	1.2
ไม่ตอบ	2	0.5
รวม	420	100.0
ระบบระบายน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
มี	401	95.5
ไม่มี	11	2.6
ไม่ตอบ	8	1.9
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

สิทธิในการใช้ทางเข้า-ออก จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีสิทธิในการใช้ทางเข้า-ออกได้ จำนวน 419 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.8 และมีผู้ไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 จากตารางที่ 5.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.13 แสดงสถิติในการใช้ทางเข้า-ออกของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถิติในการใช้ทาง	จำนวน	ร้อยละ
ได้	419	99.8
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

การเข้าถึง จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 420 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าถึงโดยวิธีการต่าง ๆ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อการเข้าถึงโดยรถยนต์ส่วนบุคคลซึ่งตอบว่าใช่จำนวน 378 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 90 และตอบว่าไม่ใช่จำนวน 41 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 9.8 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 การเข้าถึงโดยรถประจำทางซึ่งตอบว่าใช่จำนวน 158 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 37.6 และตอบว่าไม่ใช่จำนวน 261 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 62.1 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 การเข้าถึงโดยรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างซึ่งตอบว่าใช่จำนวน 268 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 63.8 และตอบว่าไม่ใช่จำนวน 151 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 36 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 และการเข้าถึงโดยเรือซึ่งตอบว่าใช่จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 และตอบว่าไม่ใช่จำนวน 418 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.5 และไม่ตอบจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.20 กล่าวโดยสรุปคือ กลุ่มตัวอย่างสะดวกในการเข้าถึงโดยรถยนต์ส่วนบุคคล และโดยรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง จากตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 แสดงการเข้าถึงโดยวิธีการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

รถยนต์ส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	378	90
ไม่ใช่	41	9.8
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0
รถประจำทาง	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	158	37.6
ไม่ใช่	261	62.1
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0
รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	268	63.8
ไม่ใช่	151	36.0
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0
เรือ	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	1	0.2
ไม่ใช่	418	99.5
ไม่ตอบ	1	0.2
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

จากผลการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างถึงข้อมูลลักษณะพื้นฐาน จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีช่วงอายุ 21 – 40 ปี สถานภาพของผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่แต่งงานแล้ว ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ระดับรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีรูปแบบเป็นทาวน์เฮ้าส์ และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ดินที่ถือครองมีเนื้อที่ดินน้อยกว่า 25 ตารางวา การใช้ประโยชน์อาคารเพื่ออยู่อาศัย มีระยะเวลาการถือครองน้อยกว่า 10 ปี ส่วนมากสามารถเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทไฟฟ้า น้ำประปา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทรศัพท์ และระบบระบายน้ำได้ มีสิทธิในการใช้ทางเข้า-ออกได้ ส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ จากตารางที่ 5.1 – 5.14

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน โดยการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน ซึ่งได้แบ่งการวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

5.2.1.1 การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

5.2.1.2 ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภค สาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

5.2.2 ด้านความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

5.2.2.1 ที่ดินที่ปันส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภค สาธารณูปการในโครงการ

5.2.2.2 ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม

5.2.2.3 ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

5.2.2.4 ภายหลังจากจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น

5.2.2.5 การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้

5.2.2.6 การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน

5.2.2.7 ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

5.2.2.8 การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ

5.2.3 ด้านความพร้อมที่จะกระทำในการจัดรูปที่ดิน

5.2.3.1 หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน

5.2.3.2 การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

5.2.3.3 มีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
5.2.4 ด้านผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

5.2.1.1 การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

สถานภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 8.727$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.146 จากตารางที่ 5.15

พบว่า มีผู้ที่ทราบในกลุ่มคนโสด และในกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว ร้อยละ 67.6 และ 71 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มคนโสด และในกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว ร้อยละ 15.1 และ 21 ตามลำดับ และผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มคนโสด และในกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว ร้อยละ 17.3 และ 8.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ กลุ่มคนโสด และกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้วต่างก็ทราบว่า การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือในกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้วมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนโสด

ตารางที่ 5.15 แสดงสถานภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง

สถานภาพ (% Row)	การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง			รวม
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	
กลุ่มคนโสด	94 67.6%	21 15.1%	24 17.3%	139 33.8%
กลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว	193 71.0%	57 21.0%	22 8.1%	272 66.2%
รวม	287 69.8%	78 19.0%	46 11.2%	411 100.0%

$$\chi^2 = 8.727$$

$$\text{Sig.} = 0.013$$

$$C = 0.146$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 15.56

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 16.473$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.142 จากตารางที่ 5.16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า มีผู้ที่ทราบในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 42.1, 70.2 และ 73.9 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 39.5, 17.6 และ 16.6 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 18.4, 12.2 และ 9.5 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ต่างก็ทราบว่าการจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

และเป็นที่น่าสนใจกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.16 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง

ระดับการศึกษา (% Row)	การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง			
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	16 42.1%	15 39.5%	7 18.4%	38 9.3%
ระดับการศึกษาปานกลาง	92 70.2%	23 17.6%	16 12.2%	131 32.0%
ระดับการศึกษาสูง	178 73.9%	40 16.6%	23 9.5%	241 58.8%
รวม	286 69.8%	78 19.0%	46 11.2%	411 100.0%

$$\chi^2 = 16.473$$

$$\text{Sig.} = 0.002$$

$$C = 0.142$$

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้้น้อยที่สุด คือ 4.26

ความสัมพันธ์ในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 6.347$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.124 จากตารางที่ 5.17

พบว่า มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 74.1 และ 62.9 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 17 และ 21.9 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และในกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 8.9 และ 15.2 ตามลำดับ

เปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ ทั้งกลุ่มที่สะดวกในการเข้าถึง และในกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึงต่างก็ทราบว่าการจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

และเป็นที่น่าสนใจกว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือในกลุ่มคนที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง

ตารางที่ 5.17 แสดงความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง

ความสะดวกในการเข้าถึง (% Row)	การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง			
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	รวม
สะดวกในการเข้าถึง	192 74.1%	44 17.0%	23 8.9%	259 63.2%
ไม่สะดวกในการเข้าถึง	95 62.9%	33 21.9%	23 15.2%	151 36.8%
รวม	287 70.0%	77 18.8%	46 11.2%	410 100.0%

$$\chi^2 = 6.347$$

$$\text{Sig.} = 0.042$$

$$C = 0.124$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้้น้อยที่สุด คือ 16.94

5.2.1.2 ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภค สาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

สถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภค สาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 8.647$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.146 จากตารางที่ 5.18

พบว่า มีผู้ที่ทราบในกลุ่มคนทำงาน และในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 50 และ 35 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มคนทำงาน และในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 38 และ 44 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่ม คือ ในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่ทราบว่าการทำงานโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ซึ่งมีความแตกต่างกับในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบ

ตารางที่ 5.18 แสดงสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

สถานภาพการทำงาน (% Row)	การจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ			
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	รวม
กลุ่มคนทำงาน	154 50%	117 38.0%	37 12.0%	308 75.5%
กลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน	35 35.0%	44 44.0%	21 21.0%	100 24.5%
รวม	189 46.3%	161 39.5%	58 14.2%	408 100.0%

$$\chi^2 = 8.647$$

$$\text{Sig.} = 0.013$$

$$C = 0.146$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 14.22

ระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภค สาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 15.814$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.158 จากตารางที่ 5.19

พบว่า มีผู้ที่ทราบในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำ กลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 36.7, 50 และ 58.1 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ กลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 39.2, 36.6 และ 35.5 ตามลำดับ และผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ กลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้ปานกลาง และในกลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 24.1, 13.4 และ 6.5 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการทำงานโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ และในกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับรายได้สูงทั้งสองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะทราบต่อกรณีดังกล่าว โดยมีจำนวนผู้ที่ทราบในทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 5.19 แสดงระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้อความเข้าใจต่อกรณีที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

ระดับรายได้ (% Row)	การจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ			
	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ	รวม
รายได้ต่ำ	29 36.7%	31 39.2%	19 24.1%	79 25.1%
รายได้ปานกลาง	56 50.0%	41 36.6%	15 13.4%	112 35.6%
รายได้สูง	72 58.1%	44 35.5%	8 6.5%	124 39.4%
รวม	157 49.8%	116 36.8%	42 13.3%	315 100.0%

$$\chi^2 = 15.814$$

$$\text{Sig.} = 0.003$$

$$C = 0.158$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้้น้อยที่สุด คือ 10.53

5.2.2 ด้านความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

5.2.2.1 ที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภค

สาธารณูปการในโครงการ

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่นำที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภค สาธารณูปการในโครงการ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 14.939$ พบว่าอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.136 จากตารางที่ 5.20

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 44.7, 60.2 และ 72.5 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ละ 15.8, 14.8 และ 10 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 39.5, 25 และ 17.5 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ต่างก็เห็นด้วยที่จะนำที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ

และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำค่อนข้างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากได้รับการศึกษาให้มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นก็จะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงขึ้นตาม

ตารางที่ 5.20 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่จะนำที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ

ระดับการศึกษา (% Row)	ที่ดินที่ป็นส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำ สาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	17 44.7%	6 15.8%	15 39.5%	38 9.4%
ระดับการศึกษาปานกลาง	77 60.2%	19 14.8%	32 25.0%	128 31.5%
ระดับการศึกษาสูง	174 72.5%	24 10.0%	42 17.5%	240 59.1%
รวม	268 66.0%	49 12.1%	89 21.9%	406 100.0%

$$\chi^2 = 14.939$$

$$\text{Sig.} = 0.005$$

$$C = 0.136$$

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 4.59

5.2.2.2 ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปที่ดินอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่เคยอยู่เดิม เมื่อทดสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$\chi^2 = 11.344$ พบว่า อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.118 จากตารางที่ 5.21

พบว่า มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 29.7, 48.8 และ 47.5 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 21.6, 24 และ 29.2 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 48.6, 27.1 และ 23.3 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกความแตกต่างออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจหากที่ดินที่ได้รับการจัดรูปแล้วไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม มีความแตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับรายได้สูงซึ่งต่างก็เห็นด้วยหากในการจัดรูปที่ดินแล้วไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ได้อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่เดิม

และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลางเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับรายได้สูง

ตารางที่ 5.21 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม

ระดับการศึกษา (% Row)	ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	11 29.7%	8 21.6%	18 48.6%	37 9.1%
ระดับการศึกษาปานกลาง	63 48.8%	31 24.0%	35 27.1%	129 31.8%
ระดับการศึกษาสูง	114 47.5%	70 29.2%	56 23.3%	240 59.1%
รวม	188 46.3%	109 26.8%	109 26.8%	406 100.0%

$$\chi^2 = 11.344$$

$$\text{Sig.} = 0.023$$

$$C = 0.118$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้มากที่สุด คือ 9.93

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2.3 ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 10.638$ พบว่า อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.162 จากตารางที่ 5.22

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 47.9 และ 32.8 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 33.8 และ 39.1 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 18.3 และ 28.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าในกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มเพศชายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มเพศหญิงที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

ตารางที่ 5.22 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

เพศ (% Row)	ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง			รวม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
เพศชาย	102 47.9%	72 33.8%	39 18.3%	213 52.6%
เพศหญิง	63 32.8%	75 39.1%	54 28.1%	192 47.4%
รวม	165 40.7%	147 36.3%	93 23.0%	405 100.0%

$$\chi^2 = 10.638$$

$$\text{Sig.} = 0.005$$

$$C = 0.162$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 44.09

สถานภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 12.177$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.173 จากตารางที่ 5.23

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มคนโสด และกลุ่มคนที่มีการอุปการแล้ว ร้อยละ 30.1 และ 46.1 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มคนโสด และกลุ่มคนที่มีการอุปการแล้ว ร้อยละ 47.1 และ 30.9 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มคนโสด และกลุ่มคนที่มีการอุปการแล้ว ร้อยละ 22.8 และ 23 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มคนโสดส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยหากอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้วซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

มีแนวโน้มความแตกต่างในทั้งสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มคนโสดมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในสัดส่วนที่สูงกว่าในกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้วที่เห็นด้วย

ตารางที่ 5.23 แสดงสถานภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

สถานภาพ (% Row)	ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
กลุ่มคนโสด	41 30.1%	64 47.1%	31 22.8%	136 33.6%
กลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว	124 46.1%	83 30.9%	62 23.0%	269 66.4%
รวม	165 40.7%	147 36.3%	93 23.0%	405 100.0%

$$\chi^2 = 12.177$$

$$\text{Sig.} = 0.002$$

$$C = 0.173$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้ต่ำกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ต่ำที่สุด คือ 31.23

ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 6.606$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.128 จากตารางที่ 5.24

พบว่า มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 37.5 และ 49.1 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 39.9 และ 26.8 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 22.5 และ 24.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

มีแนวโน้มที่ความแตกต่างในทั้งสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้าน

แถวเห็นด้วยสูงกว่ากลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.24 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะ
ต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง (% Row)	ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ลักษณะบ้านแถว	110 37.5%	117 39.9%	66 22.5%	293 72.3%
ลักษณะบ้านเดี่ยว	55 49.1%	30 26.8%	27 24.1%	112 66.4%
รวม	165 40.7%	147 36.3%	93 23.0%	405 100.0%

$$\chi^2 = 6.606$$

$$\text{Sig.} = 0.037$$

$$C = 0.128$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 25.72

ระยะเวลาการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะ
ต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 11.184$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดย
มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.131 จากตารางที่ 5.25

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มี
ระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ
40.7, 45.1 และ 48.3 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10
ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 - 20 ปี และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปี
ขึ้นไป ร้อยละ 37.2, 40.2 และ 20 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครอง
ที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือ
ครองที่ดิน 21 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 22.1, 14.8 และ 31.7 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีความเห็นในทางเดียวกัน คือ ใน
กลุ่มที่ถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่ถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และกลุ่มที่ถือครองที่ดิน 21 ปี
ขึ้นไป ต่างก็เห็นด้วยที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

และเป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งสามกลุ่มมีแนวโน้มความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดย
กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่สูงขึ้นก็จะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงขึ้น

ตารางที่ 5.25 แสดงระยะเวลาถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ว่าในบางกรณีอาจจะ
ต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

ระยะเวลาถือครองที่ดิน (% Row)	ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
น้อยกว่า 10 ปี	59 40.7%	54 37.2%	32 22.1%	145 44.3%
11 – 20 ปี	55 45.1%	49 40.2%	18 14.8%	122 37.3%
21 ปีขึ้นไป	29 48.3%	12 20.0%	19 31.7%	60 18.3%
รวม	143 43.7%	115 35.2%	69 21.1%	327 100.0%

$$\chi^2 = 11.184$$

$$\text{Sig.} = 0.025$$

$$C = 0.131$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้ต่ำกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ต่ำที่สุด คือ 12.66

5.2.2.4 ภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 6.382$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.125 จากตารางที่ 5.26

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 82.4 และ 73.3 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 2.3 และ 1.5 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 15.3 และ 25.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มเพศชาย และในกลุ่มเพศหญิงต่างก็เห็นด้วยว่าภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น โดยในกลุ่มเพศชายมีแนวโน้มผู้ที่จะเห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิง

ตารางที่ 5.26 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น

เพศ (% Row)	ภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
เพศชาย	178 82.4%	5 2.3%	33 15.3%	216 52.6%
เพศหญิง	143 73.3%	3 1.5%	49 25.1%	195 47.4%
รวม	321 78.1%	8 1.9%	82 20.0%	411 100.0%

$$\chi^2 = 6.382$$

$$\text{Sig.} = 0.041$$

$$C = 0.125$$

2 Cells (33.3%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 3.80

หมายเหตุ : ในการศึกษาที่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวนน้อยมาก ค่าความถี่ที่คาดไว้ (Expected frequencies) จึงมีค่าต่ำกว่า 5 จำนวนหลาย Cells จะมีผลทำให้ค่า Significance ของการทดสอบไม่ใช่ค่าที่แท้จริง เป็นเพียงค่าโดยประมาณ ฉะนั้นผลที่ได้จึงเป็นค่าโดยประมาณ (โดยสมมติว่ามีจำนวนความถี่ที่คาดไว้มีค่าสูงกว่า 5 มากพอ)

5.2.2.5 การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้

สถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่า การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 8.884$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.148 จากตารางที่ 5.27

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 47.5 และ 36.3 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 5.6 และ 13.7 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 46.9 และ 50 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ แต่ในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจต่อกรณีดังกล่าว

เป็นที่น่าสังเกตว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานมีความไม่แน่ใจ และในกลุ่มคนทำงานสัดส่วนผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าผู้ที่ไม่แน่ใจ ซึ่งภายในกลุ่มเดียวกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.27 แสดงสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้

สถานภาพการทำงาน (% Row)	การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
กลุ่มคนทำงาน	144 47.5%	17 5.6%	142 46.9%	303 74.8%
กลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน	37 36.3%	14 13.7%	51 50.0%	102 25.2%
รวม	181 44.7%	31 7.7%	193 47.7%	405 100.0%

$$\chi^2 = 8.884$$

$$\text{Sig.} = 0.012$$

$$C = 0.148$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้มีน้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้มีน้อยที่สุด คือ 7.81

5.2.2.6 การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่า การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 24.183$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.172 จากตารางที่ 5.28

พบว่า มีผู้เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 27.8, 62.6 และ 67.8 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 13.9, 8.4 และ 3.7 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 58.3, 29 และ 28.5 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน แตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงนั้นส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีผู้เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางเพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.28 แสดงระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน

ระดับการศึกษา (% Row)	การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	10 27.8%	5 13.9%	21 58.3%	36 8.8%
ระดับการศึกษานานกลาง	82 62.6%	11 8.4%	38 29.0%	131 32.0%
ระดับการศึกษาสูง	164 67.8%	9 3.7%	69 28.5%	242 59.2%
รวม	256 62.6%	25 6.1%	128 31.3%	409 100.0%

$\chi^2 = 24.183$ Sig. = 0.000 C = 0.172

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 2.20

5.2.2.7 ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 7.239$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.133 จากตารางที่ 5.29

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 75.5 และ 63.3 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 8.3 และ 12.2 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 16.2 และ 24.5 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มเพศชายและในกลุ่มเพศหญิงส่วนใหญ่ต่างก็เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย มีแนวโน้มว่าในกลุ่มเพศชายที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิงที่เห็นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.29 แสดงเพศมีความสัมพันธ์กับกับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

เพศ (% Row)	ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
เพศชาย	163 75.5%	18 8.3%	35 16.2%	216 52.4%
เพศหญิง	124 63.3%	24 12.2%	48 24.5%	196 47.6%
รวม	287 69.7%	42 10.2%	83 20.1%	412 100.0%

$$\chi^2 = 7.239$$

$$\text{Sig.} = 0.027$$

$$C = 0.133$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 19.98

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรณีที่ว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 13.685$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.129 จากตารางที่ 5.30

พบว่า มีผู้เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 50, 70 และ 72.8 ตามลำดับ มีผู้ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 10.5, 13.8 และ 7.8 ตามลำดับ และมีผู้ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 39.5, 16.2 และ 19.3 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ต่างก็เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงขึ้นตาม ซึ่งมีความแตกต่างในผู้ที่เห็นด้วยค่อนข้างมากกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ตารางที่ 5.30 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

ระดับการศึกษา (% Row)	ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้อง จ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ ก็จะได้รับการชดเชย			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	19 50.0%	4 10.5%	15 39.5%	38 9.2%
ระดับการศึกษานานกลาง	91 70.0%	18 13.8%	21 16.2%	130 31.6%
ระดับการศึกษาสูง	177 72.8%	19 7.8%	47 19.3%	243 59.1%
รวม	287 69.8%	41 10.0%	83 20.2%	411 100.0%

$$\chi^2 = 13.685$$

$$\text{Sig.} = 0.008$$

$$C = 0.129$$

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้้น้อยที่สุด คือ 3.79

ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 10.039$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.156 จากตารางที่ 5.31

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 70.8 และ 66.7 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 7.4 และ 17.5 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีลักษณะสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว ร้อยละ 21.8 และ 15.8 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

มีแนวโน้มความแตกต่างในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวจะมีผู้เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 5.31 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง (% Row)	ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ลักษณะบ้านแถว	211 70.8%	22 7.4%	65 21.8%	298 72.3%
ลักษณะบ้านเดี่ยว	76 66.7%	20 17.5%	18 15.8%	114 27.7%
รวม	287 69.7%	42 10.2%	93 20.1%	412 100.0%

$$\chi^2 = 10.039$$

$$\text{Sig.} = 0.007$$

$$C = 0.156$$

0 Cells (0.0%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 11.62

ขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 14.780$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.147 จากตารางที่ 5.32

พบว่า มีผู้เห็นด้วยในกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง 26 – 50 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 51 – 75 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 76 ตารางวาขึ้นไป ร้อยละ 72.1, 71.3, 67.6 และ 69 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถือครอง 26 – 50 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 51 – 75 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 76 ตารางวาขึ้นไป ร้อยละ 4.7, 14.9, 18.9 และ 13.8 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง 26 – 50 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 51 – 75 ตารางวา กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินถือครอง 76 ตารางวาขึ้นไป ร้อยละ 23.2, 13.8, 13.5 และ 17.2 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสี่กลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 25 ตารางวา กลุ่มที่มีเนื้อที่ 26 – 50 ตารางวา กลุ่มที่มีเนื้อที่ 51 – 75 ตารางวา และกลุ่มที่มีเนื้อที่ 76 ตารางวาขึ้นไปต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

และเป็นที่น่าสนใจว่าในกลุ่มที่มีแนวโน้มที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุดคือ กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา และกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง 51 – 75 ตารางวา เป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.32 แสดงขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดิน หากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และ หากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

ขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง (% Row)	ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้อง จ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ ก็จะได้รับการชดเชย			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
น้อยกว่า 25 ตารางวา	137 72.1%	9 4.7%	44 23.2%	190 55.4%
26 – 50 ตารางวา	62 71.3%	13 14.9%	12 13.8%	87 25.4%
51 – 75 ตารางวา	25 67.6%	7 18.9%	5 13.5%	37 10.8%
76 ตารางวาขึ้นไป	20 69.0%	4 13.8%	5 17.2%	29 8.5%
รวม	244 71.1%	33 9.6%	66 19.2%	343 100.0%

$$\chi^2 = 14.780$$

$$\text{Sig.} = 0.022$$

$$C = 0.147$$

2 Cells (16.7%) ค่าความถี่ที่คาดไว้ น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ น้อยที่สุด คือ 2.79

5.2.2.8 การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 13.959$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.146 จากตารางที่ 5.33

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.1, 61.5 และ 53.2 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9.7, 0.8 และ 9.7 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครอง

ที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.1, 37.7 และ 37.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 -20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี มีแนวโน้มผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในทุกกลุ่ม และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่แน่ใจมีสัดส่วนเท่ากัน

ตารางที่ 5.33 แสดงระยะเวลาถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาถือครองที่ดิน (% Row)	การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมและโปร่งใสใน ทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ			รวม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
น้อยกว่า 10 ปี	65 45.1%	14 9.7%	65 45.1%	144 43.9%
11 – 20 ปี	75 61.5%	1 0.8%	46 37.7%	122 37.2%
21 ขึ้นไป	33 53.2%	6 9.7%	23 37.1%	62 18.9%
รวม	173 52.7%	21 6.4%	134 40.9%	328 100.0%

$$\chi^2 = 13.959$$

$$\text{Sig.} = 0.007$$

$$C = 0.146$$

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้้น้อยที่สุด คือ 3.97

5.2.3 ด้านความพร้อมที่จะกระทำในการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

5.2.3.1 หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่าหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน เมื่อทดสอบ $\chi^2 =$ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14.784 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.134 จากตารางที่ 5.34

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 43.2, 73.3 และ 70.7 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 8.1, 6.9 และ 4.5 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 48.6, 19.8 และ 24.8 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่แล้ว ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน ซึ่งมีความคิดเห็นต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีแนวโน้มในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยสูงสุด และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจต่อกรณีดังกล่าว

ตารางที่ 5.34 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่าหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน

ระดับการศึกษา (% Row)	หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	16 43.2%	3 8.1%	18 48.6%	37 9.0%
ระดับการศึกษาปานกลาง	96 73.3%	9 6.9%	26 19.8%	131 32.0%
ระดับการศึกษาสูง	171 70.7%	11 4.5%	60 24.8%	242 59.0%
รวม	283 69.0%	23 5.6%	104 25.4%	410 100.0%

$$\chi^2 = 14.784$$

$$\text{Sig.} = 0.005$$

$$C = 0.134$$

1 Cells (11.1%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยที่สุด คือ 2.08

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3.2 การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำต่อการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 21.092$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.161 จากตารางที่ 5.35

พบว่า มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 67.6, 90 และ 92.1 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 5.4, 2.3 และ 0.8 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 27, 7.7 และ 7 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสามกลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ต่างก็เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ ตามลำดับ และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.35 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

ระดับการศึกษา (% Row)	การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
ระดับการศึกษาต่ำ	25 67.6%	2 5.4%	10 27.0%	37 9.0%
ระดับการศึกษานกลาง	117 90.0%	3 2.3%	10 7.7%	130 31.8%
ระดับการศึกษาสูง	223 92.1%	2 0.8%	17 7.0%	242 59.2%
รวม	365 89.2%	7 1.7%	37 9.0%	409 100.0%

$$\chi^2 = 21.092$$

$$\text{Sig.} = 0.000$$

$$C = 0.161$$

4 Cells (44.4%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 0.63

หมายเหตุ : ในการศึกษาที่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวนน้อยมาก ค่าความถี่ที่คาดไว้ (Expected frequencies) จึงมีค่าต่ำกว่า 5 จำนวนหลาย Cells จะมีผลทำให้ค่า Significance ของการทดสอบไม่ใช่ค่าที่แท้จริง เป็นเพียงค่าโดยประมาณ ฉะนั้นผลที่ได้จึงเป็นค่าโดยประมาณ (โดยสมมติว่ามีจำนวนความถี่ที่คาดไว้มีค่าสูงกว่า 5 มากพอ)

ความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 8.614$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.145 จากตารางที่ 5.36

พบว่า มีผู้ที่ทราบในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 92.7 และ 83.3 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่ทราบในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 1.2 และ 2.7 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง ร้อยละ 6.2 และ 14 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และในกลุ่มที่ไม่มีความสะดวกในการเข้าถึงต่างก็เห็นด้วยว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าวสูงกว่าในกลุ่มที่ไม่มีความสะดวกในการเข้าถึง

ตารางที่ 5.36 แสดงความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

ความสะดวกในการเข้าถึง (% Row)	การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	รวม
สะดวกในการเข้าถึง	240 92.7%	3 1.2%	16 6.2%	259 63.3%
ไม่สะดวกในการเข้าถึง	125 83.3%	4 2.7%	21 14.0%	150 36.7%
รวม	365 89.2%	7 1.7%	37 9.0%	409 100.0%

$$\chi^2 = 8.614 \quad \text{Sig.} = 0.013 \quad C = 0.145$$

2 Cells (33.3%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 2.57

หมายเหตุ : ในการศึกษาที่มีผู้ที่ไม่ทราบมีจำนวนน้อยมาก ค่าความถี่ที่คาดไว้ (Expected frequencies) จึงมีค่าต่ำกว่า 5 จำนวนหลาย Cells จะมีผลทำให้ค่า Significance ของการทดสอบไม่ใช่ค่าที่แท้จริง เป็นเพียงค่าโดยประมาณ ฉะนั้นผลที่ได้จึงเป็นค่าโดยประมาณ (โดยสมมติว่ามีจำนวนความถี่ที่คาดไว้มีค่าสูงกว่า 5 มากพอ)

5.2.3.3 มีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน เมื่อทดสอบ $\chi^2 = 27.430$ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.184 จากตารางที่ 5.37

พบว่า มีผู้ที่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 35.1, 69.5 และ 75.6 ตามลำดับ มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 10.8, 2.3 และ 2.5 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ร้อยละ 54.1, 28.1 และ 21.9 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วเห็นว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่ต่างก็เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

มีแนวโน้มความแตกต่างกันในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

ตารางที่ 5.37 แสดงระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

ระดับการศึกษา (% Row)	มีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน			รวม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
ระดับการศึกษาต่ำ	13 35.1%	4 10.8%	20 54.1%	37 9.1%
ระดับการศึกษานกลาง	89 69.5%	3 2.3%	36 28.1%	128 31.4%
ระดับการศึกษาสูง	183 75.6%	6 2.5%	53 21.9%	242 59.5%
รวม	285 70.0%	13 3.2%	109 26.8%	407 100.0%

$$\chi^2 = 27.430$$

$$\text{Sig.} = 0.000$$

$$C = 0.184$$

2 Cells (22.2%) ค่าความถี่ที่คาดไว้น้อยกว่า 5 โดยค่าความถี่ที่คาดไว้ที่น้อยที่สุด คือ 1.18

หมายเหตุ : ในการศึกษามีผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวนน้อยมาก ค่าความถี่ที่คาดไว้ (Expected frequencies) จึงมีค่าต่ำกว่า 5 จำนวนหลาย Cells จะมีผลทำให้ค่า Significance ของการทดสอบไม่ใช่ค่าที่แท้จริง เป็นเพียงค่าโดยประมาณ ฉะนั้นผลที่ได้จึงเป็นค่าโดยประมาณ (โดยสมมติว่ามีจำนวนความถี่ที่คาดไว้มีค่าสูงกว่า 5 มากพอ)

5.2.4 ด้านผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

คุณลักษณะของตัวแทน ในการดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดินที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ ตัวแทนมีคุณลักษณะตามที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มาดำเนินงาน โดยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามจำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า คุณลักษณะของตัวแทนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด คือ ตัวแทนที่มีคุณลักษณะที่มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ จำนวน 171 ตัวอย่าง ร้อยละ 40.7 รองลงมาตัวแทนที่มีคุณลักษณะที่มีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวม จำนวน 91 ตัวอย่าง ร้อยละ 21.7 ตัวแทนที่มีคุณลักษณะที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่ตนจะเผยแพร่ หรือจะปฏิบัติ จำนวน 46 ตัวอย่าง ร้อยละ 11 ตัวแทนที่มีคุณลักษณะเป็นที่คุ้นเคยของคนในพื้นที่ จำนวน 26 ตัวอย่าง ร้อยละ 6.2 และตัวแทนที่มีคุณลักษณะสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร จำนวน 23 ตัวอย่าง ร้อยละ 5.5 นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ระบุคุณลักษณะที่ต้องการ จำนวน 63 ตัวอย่าง ร้อยละ 15 จากตารางที่ 5.38

ตารางที่ 5.38 แสดงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของตัวแทนที่ต้องการเลือกให้มาดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะของตัวแทน	จำนวน	ร้อยละ
มีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวม	91	21.7
สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร	23	5.5
มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่ตนจะเผยแพร่ หรือจะปฏิบัติ	46	11.0
มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ	171	40.7
เป็นที่รู้จักหรือคุ้นเคยของคนในพื้นที่	26	6.2
ไม่ระบุลักษณะที่ต้องการ	63	15.0
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

ลักษณะของคณะทำงาน ที่จะมาดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน ต้องมีการจัดตั้งกลุ่มคนขึ้นมาเป็นคณะทำงานในการดำเนินโครงการ มีกลุ่มคนที่จะเป็นตัวแทนในการดำเนินโครงการจากหลากหลายภาคส่วน ซึ่งจากวิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ลักษณะของคณะทำงานที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเลือกมากที่สุด คือ ลักษณะคณะทำงานที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่ จำนวน 165 ตัวอย่าง ร้อยละ 39.3 รองลงมาคือลักษณะของคณะทำงานที่มาจากทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินโครงการ จำนวน 125 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.8 ลักษณะของคณะทำงานที่มาจากนักวิชาการ หรือองค์กรอิสระ จำนวน 43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่าง ร้อยละ 11 ลักษณะของคณะทำงานที่มาจากหน่วยงานของรัฐ จำนวน 36 ตัวอย่าง ร้อยละ 8.6 และลักษณะของคณะทำงานที่มาจากหน่วยงานของเอกชน จำนวน 3 ตัวอย่าง ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามไม่ระบุความต้องการในลักษณะของคณะทำงานที่ต้องการเลือก จำนวน 45 ตัวอย่าง ร้อยละ 10.7 จากตารางที่ 5.39

ตารางที่ 5.39 แสดงความคิดเห็นต่อลักษณะของคณะทำงานที่ไว้วางใจให้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะของคณะทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่	165	39.3
หน่วยงานของรัฐ	36	8.6
หน่วยงานของเอกชน	3	0.7
นักวิชาการ หรือองค์กรอิสระ	43	11.0
จากทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินโครงการ	125	29.8
ไม่ระบุลักษณะที่ต้องการ	45	10.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

รูปแบบองค์กร ที่ต้องการให้จัดตั้งมาดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน ซึ่งจากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า รูปแบบองค์กรที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด คือ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ จำนวน 177 ตัวอย่าง ร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ จัดตั้งในรูปแบบบริษัทพัฒนาเมือง จำนวน 83 ตัวอย่าง ร้อยละ 19.8 องค์กรมหาชน จำนวน 75 ตัวอย่าง ร้อยละ 17.9 สมาคม จำนวน 31 ตัวอย่าง ร้อยละ 7.4 และในรูปแบบบริษัท จำนวน 9 ตัวอย่าง ร้อยละ 2.1 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามไม่ระบุรูปแบบขององค์กรที่ต้องการ จำนวน 45 ตัวอย่าง ร้อยละ 10.7 จากตารางที่ 5.40

ตารางที่ 5.40 แสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบองค์กรที่ต้องการให้มาดำเนิน โครงการจัดรูปที่ดินของ
กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

รูปแบบองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
สมาคม	31	7.4
บริษัท	9	2.1
บรรษัทพัฒนาเมือง	83	19.8
องค์การมหาชน	75	17.9
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ	177	42.1
ไม่ระบุลักษณะที่ต้องการ	45	10.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

สัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะทำงาน ในการดำเนินโครงการการจัดรูปที่ดิน ซึ่งได้วิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า สัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะทำงาน มีสัดส่วนที่ต้องการมากที่สุด คือ หนึ่งหนึ่งของคณะทำงาน จำนวน 123 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.3 รองลงมาคือ คณะทำงานทั้งหมดควรมาจากเจ้าของที่ดิน จำนวน 106 ตัวอย่าง ร้อยละ 25.2 สัดส่วน 2 ใน 3 ของคณะทำงาน จำนวน 88 ตัวอย่าง ร้อยละ 21 คณะทำงานทั้งหมดที่จัดตั้งโดยรัฐ จำนวน 49 ตัวอย่าง ร้อยละ 11.7 และ คณะทำงานทั้งหมดที่มาจากภาคเอกชน จำนวน 8 ตัวอย่าง ร้อยละ 1.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามไม่ระบุลักษณะที่ต้องการ จำนวน 46 ตัวอย่าง ร้อยละ 11 จากตารางที่ 5.41

ตารางที่ 5.41 แสดงความคิดเห็นต่อสัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะทำงาน ในการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สัดส่วนการเข้าร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ครึ่งหนึ่งของคณะทำงาน	123	29.3
2 ใน 3 ของคณะทำงาน	88	21.0
คณะทำงานทั้งหมดควรมาจากเจ้าของที่ดิน	106	25.2
คณะทำงานทั้งหมดที่จัดตั้งโดยรัฐ	49	11.7
คณะทำงานทั้งหมดที่มาจากภาคเอกชน	8	1.9
ไม่ระบุลักษณะที่ต้องการ	46	11.0
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ โดยได้แบ่งการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.1.1 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการหากมีโอกาสส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 166 ตัวอย่าง ร้อยละ 39.5 รองลงมามีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 125 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.8 และมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงไม่มีเลย จำนวน 101 ตัวอย่าง ร้อยละ 24 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน 28 ตัวอย่าง ร้อยละ 6.7 จากตารางที่ 5.42

ตารางที่ 5.42 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ
หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	125	29.8
ปานกลาง	166	39.5
น้อยถึง ไม่มีเลย	101	24.0
ไม่ตอบ	28	6.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.1.2 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานของรัฐ
หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ระดับการ
มีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ
หากมีโอกาซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 169 ตัวอย่าง ร้อยละ 40.2
รองลงมามีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 113 ตัวอย่าง ร้อยละ 26.9 และมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึง
ไม่มีเลย จำนวน 111 ตัวอย่าง ร้อยละ 26.4 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน
27 ตัวอย่าง ร้อยละ 6.4 จากตารางที่ 5.43

ตารางที่ 5.43 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงาน
ของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	113	26.9
ปานกลาง	169	40.2
น้อยถึง ไม่มีเลย	111	26.4
ไม่ตอบ	27	6.4
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.1.3 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่
หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง
พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่หน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการหากมีโอกาสซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 159 ตัวอย่าง ร้อยละ 37.9 รองลงมามีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 128 ตัวอย่าง ร้อยละ 30.5 และมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงไม่มีเลย จำนวน 105 ตัวอย่าง ร้อยละ 25 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน 28 ตัวอย่าง ร้อยละ 6.7 จากตารางที่ 5.44

ตารางที่ 5.44 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่
 แก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	128	30.5
ปานกลาง	159	37.9
น้อยถึงไม่มีเลย	105	25.0
ไม่ตอบ	28	6.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.1.4 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่และ
 หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง
 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่และ
 หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการหากมีโอกาสซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปาน
 กลาง จำนวน 147 ตัวอย่าง ร้อยละ 35 รองลงมามีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงไม่มีเลย จำนวน 125
 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.8 และมีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 120 ตัวอย่าง ร้อยละ 28.6 ตามลำดับ
 นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน 28 ตัวอย่าง ร้อยละ 6.7 จากตารางที่ 5.45

ตารางที่ 5.45 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่และหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	120	28.6
ปานกลาง	147	35.0
น้อยถึงไม่มีเลย	125	29.8
ไม่ตอบ	28	6.7
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.1.5 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการร่วมปฏิบัติตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการหากมีโอกาสซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 184 ตัวอย่าง ร้อยละ 43.8 รองลงมามีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 106 ตัวอย่าง ร้อยละ 25.2 และมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงไม่มีเลย จำนวน 99 ตัวอย่าง ร้อยละ 23.6 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน 31 ตัวอย่าง ร้อยละ 7.4 จากตารางที่ 5.46

ตารางที่ 5.46 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมปฏิบัติตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	106	25.2
ปานกลาง	184	43.8
น้อยถึงไม่มีเลย	99	23.6
ไม่ตอบ	31	7.4
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.1.6 โอกาสในการมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการควบคุมติดตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการหากมีโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 170 ตัวอย่าง ร้อยละ 40.5 รองลงมา มีส่วนร่วมในระดับมาก และมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงไม่มีเลย จำนวน 110 ตัวอย่าง ร้อยละ 26.2 เท่ากัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบ จำนวน 30 ตัวอย่าง ร้อยละ 7.1 จากตารางที่ 5.47

ตารางที่ 5.47 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมติดตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มาก	110	26.2
ปานกลาง	170	40.5
น้อยถึงไม่มีเลย	110	26.2
ไม่ตอบ	30	7.1
รวม	420	100.0

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.2.1 โอกาสในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่องทางผ่านสื่อ ต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ เอกสารข้อเท็จจริง จำนวน 217 ตัวอย่าง ร้อยละ 51.4 รองลงมา คือ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 188 ตัวอย่าง ร้อยละ 44.8 การชี้แจงในการประชุมของทางราชการ จำนวน 163 ตัวอย่าง ร้อยละ 38.8 การสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง จำนวน 141 ตัวอย่าง ร้อยละ 33.6 การแถลงข่าว จำนวน 135 ร้อยละ 32.1 จดหมายข่าว จำนวน 129 ตัวอย่าง ร้อยละ 30.7 หอกระจายข่าวชุมชน จำนวน 113 ตัวอย่าง ร้อยละ 26.9 ทักษะศึกษา/การเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 107 ตัวอย่าง ร้อยละ 25.5 การนำเสนอ จำนวน 103 ตัวอย่าง ร้อยละ 24.5 เวทีนำเสนอ ข้อมูล จำนวน 100 ตัวอย่าง ร้อยละ 23.8 การจัดสัมมนาวิชาการ จำนวน 93 ตัวอย่าง ร้อยละ 22.1 รายงานการศึกษา จำนวน 81 ตัวอย่าง ร้อยละ 19.3 และการจัดทำวิดิทัศน์ จำนวน 61 ตัวอย่าง ร้อยละ 14.5 ตามลำดับ จากตารางที่ 5.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.48 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สื่อต่าง ๆ	ช่องทางที่ต้องการเลือก	
	จำนวน	ร้อยละ
เอกสารข้อเท็จจริง	217	51.4
จดหมายข่าว	129	30.7
รายงานการศึกษา	81	19.3
การจัดทำวิดิทัศน์	61	14.5
การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	188	44.8
การแถลงข่าว	135	32.1
เวทินำเสนอข้อมูล	100	23.8
การสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง	141	33.6
การจัดสัมมนาวิชาการ	93	22.1
หอกระจายข่าวชุมชน	113	26.9
ทัศนศึกษา / การเยี่ยมชม โครงการ	107	25.5
การนำเสนอ	103	24.5
การชี้แจงในการประชุมของทางราชการ	163	38.8

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.2.2 โอกาสในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่องทางผ่านสื่อ ต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (การประชุม วิจารณ์) จำนวน 314 ตัวอย่าง ร้อยละ 74.8 รองลงมาคือ การสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 142 ตัวอย่าง ร้อยละ 33.8 การสัมภาษณ์รายบุคคล จำนวน 125 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.8 การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์และสายด่วนสายตรง มีจำนวนเท่ากันคือกลุ่มละ 107 ตัวอย่าง ร้อยละ 25.5 ตามลำดับ จากตารางที่ 5.49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.49 แสดงโอกาสในการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

วิธีการต่าง ๆ	ช่องทางที่ต้องการเลือก	
	จำนวน	ร้อยละ
การสัมภาษณ์รายบุคคล	125	29.8
การสนทนากลุ่มย่อย	142	33.8
การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์	107	25.5
สายด่วนสายตรง	107	25.5
การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (ประชาพิจารณ์)	314	74.8

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

5.3.2.3 โอกาสในการร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่องทางผ่านสื่อ ต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน จำนวน 288 ตัวอย่าง ร้อยละ 68.6 รองลงมาคือ เวทีสาธารณะ จำนวน 193 ตัวอย่าง ร้อยละ 46 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 171 ตัวอย่าง ร้อยละ 40.7 การพบปะแบบไม่เป็นทางการ จำนวน 119 ตัวอย่าง ร้อยละ 28.3 และคณะที่ปรึกษา จำนวน 63 ตัวอย่าง ร้อยละ 15.8 ตามลำดับจากตารางที่ 5.50

ตารางที่ 5.50 แสดงโอกาสในการร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

วิธีการต่าง ๆ	ช่องทางที่ต้องการเลือก	
	จำนวน	ร้อยละ
เวทีสาธารณะ	193	46.0
การพบปะแบบไม่เป็นทางการ	119	28.3
การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน	288	68.6
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	171	40.7
คณะที่ปรึกษา	63	15.8

ที่มา : ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม พฤษภาคม-มิถุนายน 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นทำให้ทราบถึงคุณลักษณะพื้นฐานของประชากรกลุ่มตัวอย่างของพื้นที่ศึกษา ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในด้านต่าง ๆ ต่อวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง โดยได้ศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจต่อวิธีการการจัดรูปที่ดิน ความคิดเห็นต่อการจัดรูปที่ดิน และความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดิน อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและขนส่งโดยวิธีการจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการพัฒนาเมือง และได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ โดยได้ศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วม และช่องทางผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ ทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อลดความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการของรัฐในอนาคต โดยเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชน เพราะว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีการพัฒนาโครงการเป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมจากการพัฒนา

บทที่ 6

สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

ผลจากการพัฒนาประเทศส่งผลให้ต้องมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือ การพัฒนาสาธารณูปโภคประเภท ถนน เนื่องจากถนนมีความสำคัญในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างยิ่ง ในการเดินทางเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การขนส่งสินค้า การท่องเที่ยว ฯลฯ

ดังนั้นปัจจุบันได้มีแผนพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมและขนส่ง ทั้งในแนวราบ ทางยกระดับ และได้ดิน ในการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมและขนส่งส่วนหนึ่งต้องมีการเวนคืนที่ดิน ส่งผลกระทบต่อเจ้าของที่ดินทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการไม่มีแนวทางเลือกในการพัฒนาให้กับประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างโครงการได้เลือก ซึ่งหนึ่งในวิธีการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางนั้นคือ การพัฒนาโดยวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ เป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อทราบถึงประเด็นต่าง ๆ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดรูปที่ดิน ความคิดเห็นต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน และความพร้อมที่จะกระทำต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน นอกจากนี้ในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่ผ่านมาก่อให้เกิดความขัดแย้งกับคนในพื้นที่อยู่บ่อยครั้ง จึงได้มีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนถึงระดับการมีส่วนร่วม และช่องทางผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างโครงการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และตระหนักถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ของการพัฒนาโครงการในพื้นที่ของตน

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการก่อสร้างของรัฐ และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินโครงการในอนาคต ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 420 ตัวอย่าง พบว่า คุณลักษณะส่วนใหญ่ของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีช่วงอายุ 21 – 40 ปี สถานภาพของผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่แต่งงานแล้ว ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ระดับรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีรูปแบบเป็นทาวน์เฮ้าส์ และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ดินที่ถือครองมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 25 ตาราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การสงวนลิขสิทธิ์ในการใช้งานเอกสารนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วา การใช้ประโยชน์อาคารเพื่ออยู่อาศัย มีระยะเวลาการถือครองน้อยกว่า 10 ปี ส่วนมากสามารถเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคประเภทไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และระบบระบายน้ำได้ มีสิทธิในการใช้ทางเข้า-ออกได้ โดยส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์

6.2 ทศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน

ทศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินนั้น ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520 อังใน ธวัชชัย พาณิชยาภรณ์, 2539 ได้เสนอว่า ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากแหล่งทศนคติต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย ซึ่งส่วนหนึ่งได้จาก

1.) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2.) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จะทำให้เกิดทศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ผู้อื่นได้ เช่นเด็กที่ได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่เคยได้รับทราบมา และ Wibur Schramm, 1964 ได้ให้เหตุผลว่า การเลือกสนใจนั้นคนเราย่อมเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามที่น้อยที่สุด และได้รับประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด นั้น หมายถึง ผู้ดู ผู้อ่าน หรือผู้ฟัง จะเลือกรับสื่อที่ตัวเองมีความสะดวกที่สุด การใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการรับสื่อมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน เช่น ความพร้อม ความสะดวก ค่าใช้จ่ายที่จะใช้ในการซื้อสื่อ เวลาที่รับสื่อ ซึ่งย่อมมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลและบทบาท

3.) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นพ่อแม่แสดงท่าที่ไม่ชอบสิ่งใด เด็กก็จะเลียนแบบไม่ชอบในสิ่งนั้นด้วย

4.) ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ทศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้น เนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้ จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้เกิดทศนคติบางอย่างขึ้นได้

อาจจะสรุปได้ว่า การเกิดทศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่โดยการจัดรูปที่ดินนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ ทำให้ทราบได้ว่าในการเกิดทศนคติต่อสิ่งใดนั้น เกี่ยวข้อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคคลนั้น ๆ ตลอดจนประสบการณ์ ระดับความรู้ที่แตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจก็แตกต่างกัน ความคิดเห็น หรือความพร้อมก็แตกต่างกันในการตีความต่อสิ่งที่เป็นสิ่งเร้า ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดทศนคติในทางบวก หรือทศนคติในทางลบต่อสิ่งนั้นก็ได้อีก จะทำให้ยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ได้ ทศนคติของเราไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสมอไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหากในความคิดของเรานั้นอาจจะยอมรับแล้ว แต่เราก็อาจจะไม่ยอมปฏิบัติตามก็ได้

6.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

6.2.1.1 การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ คือ สถานภาพ ระดับการศึกษา และความสะดวกในการเข้าถึง มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ

สถานภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ พบว่า สถานภาพของทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ กลุ่มคนโสด และกลุ่มคนที่มิครอบครัวแล้วต่างก็ทราบว่า การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ในกลุ่มคนที่มิครอบครัวแล้วมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนโสด

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ พบว่า ระดับการศึกษาของทั้งสามกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงต่างก็ทราบว่า การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำค่อนข้างมาก

ความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า การจัดรูปที่ดินซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ ทั้งกลุ่มที่สะดวกในการเข้าถึง และในกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึงต่างก็ทราบว่า การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่ มีแนวโน้มความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง

กล่าวโดยสรุป คือ ในกลุ่มคนที่มิครอบครัวแล้วมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนโสดเพียงเล็กน้อย ส่วนกลุ่มคนที่มิระดับการศึกษาสูงมีผู้ที่ทราบสูงกว่าในกลุ่มคนที่มิระดับการศึกษาต่ำค่อนข้างมาก และกลุ่มคนที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้ที่ทราบสูงกว่ากลุ่มคนที่ไม่สะดวกในการเข้าถึงเพียงเล็กน้อย

6.2.1.2 ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่า ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ คือ สถานภาพการทำงาน และระดับรายได้ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ พบว่า สถานภาพการทำงานมีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่ม คือ ในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่ ทราบว่าการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ซึ่งมีความแตกต่างกับในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบ

ระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่ว่าในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ พบว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการทำงานโครงการต้องมีพื้นที่สงวน และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ และในกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับรายได้สูงทั้งสองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะทราบต่อกรณีดังกล่าว โดยมีจำนวนผู้ที่ทราบในทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

กล่าวโดยสรุป คือ ในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่ทราบ ซึ่งแตกต่างกับในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบ และกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำส่วนใหญ่ไม่ทราบ ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับรายได้สูงซึ่งส่วนใหญ่จะทราบต่อกรณีดังกล่าว โดยมีจำนวนผู้ที่ทราบในทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

6.2.2 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

6.2.2.1 นำที่ดินที่ปันส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่จะนำที่ดินที่ปันส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ คือ ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็น

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่จะนำที่ดินที่ปันส่วน เพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ พบว่า ระดับการศึกษาของทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษากว่าปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงต่างก็เห็นด้วยที่จะนำที่ดินที่ปันส่วน เพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำค่อนข้างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากได้รับการศึกษาให้มึระดับการศึกษาที่สูงขึ้นก็จะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงขึ้นตาม

กล่าวโดยสรุป คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2.2 ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม คือ ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็น

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม พบว่า มีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกความแตกต่างได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจหากที่ดินที่ได้รับการจัดรูปแล้วไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม มีความแตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับรายได้สูง ซึ่งต่างก็เห็นด้วยหากได้รับการจัดรูปที่ดินแล้ว ไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ได้อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่เดิม และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลางเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับรายได้สูง

กล่าวโดยสรุป คือ มีความแตกต่างแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลาง และกลุ่มที่มีรายได้สูง และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับรายได้ปานกลางเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยมากที่สุด

6.2.2.3 ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง คือ เพศ สถานภาพ ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง และระยะเวลาการถือครองที่ดิน มีผลต่อความคิดเห็น

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง พบว่า ในกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มเพศชายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มเพศหญิงที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว

สถานภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือในกลุ่มคนโสดส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยหากอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มคนที่มีการสมรสแล้วซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว มีแนวโน้มความแตกต่างในทั้งสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มคนโสดมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในสัดส่วนที่สูงกว่าในกลุ่มคนที่มีการสมรสแล้วที่เห็นด้วย

ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งแตกต่างจาก

กลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว มีแนวโน้มความแตกต่างในทั้งสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวเห็นด้วยสูงกว่ากลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย

ระยะเวลาการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง พบว่า ทั้งสามกลุ่มมีความเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่ถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่ถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และกลุ่มที่ถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ต่างก็เห็นด้วยที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งสามกลุ่มมีแนวโน้มความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยกลุ่มที่มีระยะเวลาถือครองที่สูงขึ้นก็จะมีผู้เห็นด้วยสูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป คือ เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มเพศชายส่วนใหญ่เห็นด้วย และในกลุ่มเพศหญิงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย สถานภาพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มคนโสดส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แต่ในกลุ่มคนที่มีการครอบครัวแล้วส่วนใหญ่เห็นด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มคนโสดมีสัดส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มคนที่มีการครอบครัวแล้วที่เห็นด้วย ลักษณะสิ่งปลูกสร้างที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย และในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วย มีแนวโน้มในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวที่มีผู้เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย และระยะเวลาการถือครองที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ต่างก็เห็นด้วยที่อาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาถือครองที่สูงขึ้นก็จะมีผู้เห็นด้วยสูงขึ้น

6.2.2.4 ภายหลังจากจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าภายหลังจากจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น คือ เพศ มีผลต่อความคิดเห็น

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าภายหลังจากจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มเพศชาย และในกลุ่มเพศหญิงต่างก็เห็นด้วยว่าภายหลังจากจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น โดยกลุ่มเพศชายมีแนวโน้มผู้ที่จะเห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิง

กล่าวโดยสรุป คือ เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิงต่างก็เห็นด้วย โดยกลุ่มเพศชายมีแนวโน้มผู้ที่จะเห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิง

6.2.2.5 ในการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ คือ สถานภาพการทำงาน มีผลต่อความคิดเห็น

สถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้ แต่ในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจต่อกรณีดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มคนทำงานที่มีผู้เห็นด้วยสูงกว่าผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มเดียวกันเพียงเล็กน้อย

กล่าวโดยสรุป คือ สถานภาพการทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มคนทำงานส่วนใหญ่เห็นด้วย และในกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มคนทำงานที่มีผู้เห็นด้วยสูงกว่าผู้ที่ไม่แน่ใจในกลุ่มเดียวกันเพียงเล็กน้อย

6.2.2.6 ในการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน คือ ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็น

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่าการจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน แตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงนั้นส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีผู้เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลางเพียง

กล่าวโดยสรุป คือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็น คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ แตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่มีผู้เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลางเพียงเล็กน้อย

6.2.2.7 ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย คือ เพศ ระดับการศึกษา ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง และขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง มีผลต่อความคิดเห็น

เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย

พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือในกลุ่มเพศชายและในกลุ่มเพศหญิงส่วนใหญ่ ต่างก็เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย มีแนวโน้มว่าในกลุ่มเพศชายที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิงที่เห็นด้วย

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย พบว่า มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงต่างก็เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงขึ้นตาม ซึ่งมีความแตกต่างค่อนข้างมากกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ลักษณะสิ่งปลูกสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย พบว่า ทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย มีแนวโน้มความแตกต่างในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวเพียงเล็กน้อย

ขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย พบว่า ทั้งสี่กลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 25 ตารางวา กลุ่มที่มีเนื้อที่ 26 – 50 ตารางวา กลุ่มที่มีเนื้อที่ 51 – 75 ตารางวา และกลุ่มที่มีเนื้อที่ 76 ตารางวาขึ้นไปต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย และเป็นที่น่าสนใจว่าในกลุ่มที่มีแนวโน้มที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา และกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง 51 – 75 ตารางวา เป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยน้อยที่สุด

กล่าวโดยสรุป คือ เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ทั้งกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิงต่างก็เห็นด้วย โดยกลุ่มเพศชายมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มเพศหญิง ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ลักษณะสิ่งปลูกสร้างที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่

แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถว และกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยวต่างก็เห็นด้วย โดยกลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านแถวมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่ากลุ่มที่มีสิ่งปลูกสร้างลักษณะบ้านเดี่ยว และขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองต่างกันแต่มีความคิดเห็นทางเดียวกัน คือ ต่างก็เห็นด้วย โดยกลุ่มมีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครองน้อยกว่า 25 ตารางวา มีผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด และในกลุ่มที่มีขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง 51 – 75 ตารางวา เป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยน้อยที่สุด

6.2.2.8 การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ คือ ระยะเวลาการถือครองที่ดิน มีผลต่อความคิดเห็น

ระยะเวลาการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ พบว่า ทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาถือครองที่ดิน 21 ปีขึ้นไป ต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี มีแนวโน้มผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในทุกกลุ่ม และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี มีผู้ที่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่แน่ใจมีสัดส่วนเท่ากัน

กล่าวโดยสรุป คือ ระยะเวลาการถือครองที่ดินที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ทั้งสามกลุ่มต่างก็เห็นด้วย โดยในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดิน 11 – 20 ปี มีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในทุกกลุ่ม และในกลุ่มที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินน้อยกว่า 10 ปี มีผู้ที่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่แน่ใจมีสัดส่วนเท่ากัน

6.2.3 ด้านความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

6.2.3.1 หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน คือ ระดับการศึกษา มีผลต่อความพร้อมที่จะกระทำ

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการหากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน พบว่า มีความคิดเห็น

แตกต่างกันซึ่งสามารถแยกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนการเวนคืนที่ดิน ซึ่งมีความคิดเห็นต่างกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางและกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยสูงสุด และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจต่อกรณีดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป คือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจ แตกต่างกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงต่างก็เห็นด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่เห็นด้วยสูงสุด

6.2.3.2 การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ คือ ระดับการศึกษา และความสะดวกในการเข้าถึง มีผลต่อความพร้อมที่จะกระทำ

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ พบว่าทั้งสามกลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ต่างก็เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ตามลำดับ และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำมีผู้ที่เห็นด้วยแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงค่อนข้างมาก

ความสะดวกในการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึง และในกลุ่มที่ไม่มีความสะดวกในการเข้าถึงต่างก็เห็นด้วยว่าการจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ มีแนวโน้มในกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่ไม่มีความสะดวกในการเข้าถึง

กล่าวโดยสรุป คือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ เห็นด้วย โดยที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ตามลำดับ โดยที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าค่อนข้างมากกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษา

ต่ำ และความสะดวกในการเข้าถึงที่แตกต่างกันต่างก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน คือ ต่างก็เห็นด้วย โดยกลุ่มที่มีความสะดวกในการเข้าถึงมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่ไม่สะดวกในการเข้าถึง

6.2.3.2 มีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน คือ ระดับการศึกษา มีผลต่อความพร้อมที่จะกระทำ

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะกระทำว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่ต่างก็เห็นด้วยต่อกรณีดังกล่าว มีแนวโน้มว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่ามีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน

กล่าวโดยสรุป คือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ แตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงที่ต่างก็เห็นด้วย โดยมีแนวโน้มในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีผู้ที่เห็นด้วยสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับการศึกษานานกลาง และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ

ซึ่งจากการศึกษาของ ว่าที่ ร.ท.อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ, 2540 ได้ศึกษาการดำเนินนโยบายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนโดยตรงไม่ให้ความร่วมมือ และลักษณะของการถือครองที่ดินที่มีขนาดเล็กและวิถีชีวิตที่ไม่ต้องการย้ายที่ตั้งที่ดิน

และ รัชดาพร อัมราลิขิต, 2541 ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง กรณีศึกษาทัศนคติของเจ้าของที่ดินในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการพัฒนาเมืองด้วยวิธีการจัดรูปที่ดิน กล่าวคือ หากแปลงใดไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่คิดถนน ไม่มีบริการสาธารณูปโภค เจ้าของที่ดินกลุ่มนี้จะมีความสนใจต่อการพัฒนาสูง

นอกจากนั้น วรานนท์ สุขรองแพ่ง, 2544 ได้ศึกษากรุงเทพมหานครกับการพัฒนาเมือง ศึกษากรณี การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง พบว่า การที่จะให้โครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองประสบความสำเร็จได้นั้น ณ ปัจจุบันคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดความพร้อม และขาดปัจจัยต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงการ

ตารางที่ 6.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ด้านความรู้ความเข้าใจ									
การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่ง	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-
ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคสาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ	-	-	-	✓	✓	-	-	-	-
ด้านความคิดเห็น									
การนำที่ดินที่ปันส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ในโครงการ	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
ในบางครั้งแปลงที่ดินได้รับการจัดรูปที่ดินอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่เคยอยู่เดิม	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	-
ภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น	-	-	-	-	-	✓	-	-	-
การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยการเวนคืน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย	-	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓
ในการจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรม และ โปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ	-	-	-	-	-	-	-	✓	-
ด้านความพร้อมที่จะกระทำ									
หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-
มีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ 1=สถานภาพ 2=ระดับการศึกษา 3=ความสะดวกในการเข้าถึง 4=สถานภาพการทำงาน 5=ระดับรายได้ 6=เพศ 7=ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง 8=ระยะเวลาการถือครองที่ดิน 9=ขนาดเนื้อที่ดินที่ถือครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.4 ด้านผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง ถึงความคิดเห็นต่อผู้ดำเนินโครงการที่ต้องการ เพื่อมาดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง

6.2.4.1 คุณลักษณะของตัวแทน

คุณลักษณะของตัวแทนที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด เพื่อมาดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง คือ ตัวแทนที่มีลักษณะที่มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ

6.2.4.2 ลักษณะของคณะกรรมการ

ลักษณะของคณะกรรมการที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเลือกมากที่สุด เพื่อมาดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง คือ ลักษณะของคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่

6.2.4.3 รูปแบบองค์กร

รูปแบบองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีรูปแบบองค์กรที่ต้องการมากที่สุด เพื่อมาดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง คือ จัดตั้งในรูปแบบของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

6.2.4.4 สัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะกรรมการ

สัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะกรรมการที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด เพื่อมาดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง คือ มีประชาชนในพื้นที่ครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ

กล่าวโดยสรุป คือ ความคิดเห็นต่อผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 ตัวอย่าง พบว่า ต้องการตัวแทนที่มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่ และต้องการให้มีการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานรัฐ มีประชาชนในพื้นที่ครึ่งหนึ่งเข้าร่วมในคณะกรรมการ

ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของรัชดาพร อัมราลิขิต, 2541 ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง กรณีศึกษาทัศนคติของเจ้าของที่ดินในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เจ้าของที่ดินส่วนใหญ่เห็นว่าควรได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดินทุกแปลง ก่อนจึงดำเนินการ และเจ้าของที่ดินต้องการให้ผู้เข้ามาดำเนินโครงการเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนั้นในแนวคิดและหลักการของการจัดรูปที่ดินในเมือง ได้เสนอว่า หลักการสำคัญของการจัดรูปที่ดิน คือ เจ้าของที่ดินทุกแปลงจะต้องเห็นชอบกับโครงการ และเจ้าของที่ดินทุกแปลงยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินในบริเวณโครงการ (กรมการปกครอง, 2531)

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของสำนักงานเพื่อการพัฒนาเมือง โดยผู้ดูแลเห็นชอบและเห็นชอบดำเนินการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในเยอรมันผู้ดำเนินโครงการโดยมีภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการและมีการออกเป็นกฎหมายใช้บังคับในพื้นที่ที่มีโครงการ ในญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน มีผู้ดำเนินการในหลายรูปแบบคือเอกชนก็สามารถดำเนินโครงการเอง หรือรัฐเป็นผู้ดำเนินการ หรือรัฐและเอกชนร่วมมือกัน และมีการกฎหมายใช้บังคับในบางประเทศ (สำนักงานจัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่, 2547)

6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ

6.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง ถึงโอกาสในการมีส่วนร่วม หากมีโอกาสในขั้นตอนต่าง ๆ จะสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับใด

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่แก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

- หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่แก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

และหากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

กล่าวโดยสรุป คือ ระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ หากมีโอกาสนั้น ค้นพบว่า ในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2535 ได้อธิบายว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทจะมีความสัมพันธ์กับระดับการให้ความช่วยเหลือของรัฐแก่ประชาชนในชนบท กล่าวคือ

1.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในระดับสูง หรือประชาชนมีความพร้อมมาก ระดับการช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้จะมีน้อยมาก คือรัฐให้เพียงคำปรึกษาแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเป็นคำปรึกษาแนะนำทางวิชาการเท่านั้น

2.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีความพร้อมในระดับปานกลาง ระดับความช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้ก็อยู่ในระดับปานกลางด้วย คือ เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนบางส่วน

3.) หากประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่ำ โดยประชาชนไม่มีความพร้อมหรือมีความพร้อมน้อยมาก ระดับการช่วยเหลือของรัฐที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มนั้นก็จะมีมาก คือรัฐต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาคลุกคลีกับประชาชนในชนบท มีการกระตุ้นเร่งเร้า และให้ความช่วยเหลือส่งเสริมทุกวิถีทางอย่างครบวงจร

ส่วนนรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547 ได้กล่าวว่า การที่จะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมาก กรณีของคนที่มีบุตร หากพิจารณาว่าในการตัดสินใจเกี่ยวกับบุตร บิดามารดาควรทำอะไรให้บุตรเต็ม 100% หรือไม่ สำหรับบิดา-มารดาที่รักบุตรมากเกินไป อาจให้บุตรมีส่วนร่วมเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่บางท่านอาจให้บุตรมีส่วนร่วมด้วยเพียง 20-25% หรือยึดเอาตัวบิดา-มารดาเป็นใหญ่ หรือบางท่านยอมให้บุตรมีส่วนร่วมตัดสินใจครั้งหนึ่งและตนตัดสินใจร่วมด้วยอีกครั้งหนึ่ง และนำเหตุผลมาพิจารณาร่วมกันก็มี การมีส่วนร่วมจึงขึ้นอยู่กับวัยของบุตร และลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมจึงเป็นไปได้หลายกรณี

และปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2546 ได้เสนอว่า การพัฒนาประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา แม้ว่าในภาพรวมจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลให้เห็นเป็นรูปธรรมหลายประการ ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความสะดวก เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และด้านสาธารณสุขการต่าง ๆ เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาความยากจน ดังนั้นกระบวนการพัฒนาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กระบวนการที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และในทุกขั้นตอนตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ การวางแผน การทำกิจกรรม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาที่มีความเหมาะสมมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.2 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง ถึงโอกาสในการมีส่วนร่วม หากมีโอกาสเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในช่องทางใด

- หากมีโอกาสในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ เอกสารข้อเท็จจริง

- หากมีโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (การประชุมพิจารณา)

และหากมีโอกาสในการร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามต้องการมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน

กล่าวโดยสรุป คือ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างหากมีโอกาสในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เอกสารข้อเท็จจริง และหากมีโอกาสในการร่วมรับฟังความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (การประชุมพิจารณา) และหากมีโอกาสในการร่วมปรึกษาหารือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน

จากแนวคิดของ Cohen Uphoff, 1979 พบว่า ช่องทาง หรือวิธีการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยหลายรูปแบบกว้าง ๆ เช่น แบบทางการ หรือไม่เป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม โดยการเลือกผู้เข้าร่วม หรือการเข้าร่วมประชุมออกเสียงในประเด็นต่าง ๆ การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อนฝูงชักชวนกันมาร่วมหรือถูกบังคับ เป็นต้น ซึ่งภูมิธรรม เวชยชัย, 2527 ได้อธิบายว่า การก่อรูปของกิจกรรมเกิดจากการกำหนดและผลักดันจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าสามารถระดมชาวบ้านส่วนใหญ่ให้เข้าร่วมได้ก็ตาม แต่การระดมความคิด และการคิดค้นวิธีการต่าง ๆ สามารถกระทำได้ภายในกรอบที่ทางราชการได้กำหนดมาแล้ว ทำให้ไม่สามารถกอบทบาทในการดึงกลุ่มคนยากจนให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่

และ อรรถชัย ก๊กผล อ่างใน พัทรี สิโรตส, 2546 ได้เสนอว่า ในอดีตสังคมไทยมีการพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในแง่ของหลักการ ประโยชน์และความจำเป็น หากแต่การดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือไม่นั้นเป็นเอกสิทธิ์ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการสอบถาม หรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐ สถานการณ์นี้เริ่มเปลี่ยนไปเมื่อมีการประกาศใช้

เอกสารแนบเอกสารที่ส่งมอบให้หรือการแจ้งให้ทราบก่อนดำเนินการใด ๆ เมื่อผู้ใดเห็นหรือมีข้อสงสัยประการใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2539 และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่สุด คือ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ซึ่งรับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ร่วมรับรู้ ร่วมให้ข้อมูล ร่วมกระทำการ ร่วมตรวจสอบ จนถึงร่วมตัดสินใจ

6.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินพัฒนาเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

6.4.1 ข้อเสนอแนะทางด้านทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดิน

การจัดรูปที่ดินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของภาครัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ก็ตามนั้น เมื่อได้ดำเนินการให้เกิดการปฏิบัติแล้วย่อมก่อให้เกิดผลกระทบ ถ้าหากประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโครงการ ไม่เชื่อมั่นในการดำเนินการ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาอันจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการทำงาน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนต่อการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง และทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับนวัตกรรม หรือวิธีการใหม่ที่เกิดขึ้น จึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษานั้นมีผลต่อการเกิดทัศนคติด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดินควรดำเนินการคือ

1. มีการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการและความสำคัญของการจัดรูปที่ดิน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอย่างง่าย ๆ
2. ชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสีย และความแตกต่างจากวิธีการเดิมกับวิธีการใหม่ที่แนะนำ
3. มีการประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่าย เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน
4. มีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นถึงความคืบหน้าของโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้น และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อวิธีการยิ่งขึ้น
5. จัดทำโครงการนำร่องให้สำเร็จโดยเร็ว เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสนใจ และทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการดำเนินการ และจะทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้โดยง่าย

6.4.2 ข้อเสนอแนะทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาโครงการของรัฐ

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนา ซึ่งประชาชนคือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องมีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วม จะได้เกิดความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้-เรียนรู้ การ

ปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ซึ่งนอกจากจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมแล้ว ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึก ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง จากผลของการศึกษาจึงได้สรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

1. ภาครัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งที่ผ่าน ๆ มารัฐยังไม่จริงจังในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ดังนั้นรัฐจึงควรเปิดช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในช่องทางต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติ และควรชี้ให้เห็นถึงประโยชน์จากการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งจากการพัฒนาโครงการของรัฐ

2. ประชาชนควรเสริมสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ของตนร่วมกัน เนื่องจากเป็นผู้ที่รู้ปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ของตน ตลอดจนความต้องการ และวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาสอดคล้องกับภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่น ที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน

3. นักพัฒนาควรทำงานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและมีความชัดเจน ชี้แนะแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมแก่ประชาชน เป็นตัวกลางในการประสานระหว่างภาครัฐและประชาชน

6.4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ที่สนใจสามารถศึกษาต่อในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

1.) ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ที่ศึกษาควรเลือกพื้นที่ศึกษาที่กำลังจะมีโครงการก่อสร้างเกิดขึ้นจริงในพื้นที่หรือมีโครงการเกิดขึ้นแล้วอยู่ระหว่างการดำเนินการ เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ต้องการจะเห็นภาพกว้างของทัศนคติประชาชนต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรเป็นการศึกษาแบบเจาะลึกลงไปเฉพาะในพื้นที่ที่กำลังจะมีโครงการเกิดขึ้น หรือโครงการเกิดขึ้นแล้วอยู่ระหว่างการดำเนินการ

2.) รูปแบบสิ่งปลูกสร้างที่ต้องการ หากต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเพื่อนำที่ดินมาใช้ในการพัฒนาโครงการ แล้วต้องมีการปลูกสร้างทดแทนหลังเดิม ในบริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการ

3.) ควรมีการศึกษาถึงสัดส่วนเนื้อที่ดินที่เหมาะสมในการปันส่วน เพื่อใช้เป็นสาธารณูปโภคสาธารณูปการของโครงการ

4.) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการพัฒนาโดยการจัดรูปที่ดิน และการพัฒนาโดยการเวนคืน เนื่องจากหากมีโครงการเกิดขึ้นจริงทำให้สามารถแสดงให้เห็นประชาชนในพื้นที่ที่เกิดโครงการก่อสร้างได้เห็นถึงความแตกต่างจากวิธีการในการพัฒนาทั้งสองรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.) แนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้รับรู้ต่อการพัฒนาเมืองโดยวิธีการจัดรูปที่ดิน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และประโยชน์ของการพัฒนาเมืองโดยวิธีการจัดรูปที่ดิน เนื่องจากในการศึกษาค้างนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบสนองสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ก่อนมีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่

6.) ในการบริหารโครงการในพื้นที่ที่มีการจัดรูปที่ดิน ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน และการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อดูความเป็นไปได้ในการลงทุน ว่ามีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. 2531. คู่มือคำแนะนำการวางแผนสาขาการพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม.

กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาเมือง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2547. การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่. กรุงเทพฯ : สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย.

กรรณิการ์ ชมดี. 2524. "การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี"

วิทยานิพนธ์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กระสุน บุญอำพล. 2546. "ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กษมพร นวลแสง. 2547. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ :

กรณีศึกษาชุมชนวัดบางอ้อยช้างและชุมชนวัดแดงประชาราษฎร์ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย. 2549. โครงการก่อสร้างทางพิเศษ ตามแผนการดำเนินโครงการทางพิเศษในช่วงแผนพัฒนาระบบถนนและทางด่วน 6 ปี (พ.ศ.2547-2552)

[Online]. Available : <http://www.eta.co.th/th/projects/index.php?ID=27>

จรัญญา วงษ์พรหม, บรรณาธิการ (ผู้รวบรวม). 2536. การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในสหกรณ์ร้านค้า. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จิรพรรณ กางนะจิตรา. 2545. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เจมส์ แอล เครตัน. ม.ป.ป. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน แปลโดย

วันชัย วัฒนศัพท์. 2543. กรุงเทพฯ : ชุดศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย

สถาบันพระปกเกล้า.

เจมส์ คัลด์ ปิ่นทอง. 2527. การบริหารการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสตรี.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ณรงค์ชัย เจริญรุจิทรัพย์. 2542. "การมีส่วนร่วมของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมง โดยชุมชน กรณีศึกษาอ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช"
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการประมง) สาขาการจัดการประมง บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ติน ปรัชญาพทธี. 2547. การบริหาร การพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทาง และปัญหา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. 2543. "แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย." จดหมาย ข่าวสถาบันพระปกเกล้า. 2 (8) : 8
- ทวิทอง หงส์วิวัฒน์, บรรณาธิการ (ผู้รวบรวม). 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.
กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากาการพิมพ์.
- ทวิพร รุ่งรัชชัฏอติศัย. 2546. "ทัศนคติของผู้ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อก่อสร้างโครงการของรัฐ" วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมและการบริหารการก่อสร้าง คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เทิดทูล ภาสะฐิติ. 2539. "การพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนการเวนคืนในคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์" วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทียมรัตน์ อินทรีย์. 2542. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการปรับปรุงพื้นที่ในเขตอนุรักษเมือง กรณีศึกษา : ชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมือง มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2547. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง.
เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นิเทศ ดินณะกุล. 2546. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประภาพร ศรีสถิตย์ธรรม. 2543. "การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดนครราชสีมา"
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทศนคติ การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ปารีชาติ วลัยเสถียร. 2546. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ผกาภรณ์ ยอดปลอบ. 2546. "แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโครงการระบบ
สาธารณูปโภคขนาดใหญ่ กรณีศึกษา โครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร
(BTS) บริเวณย่านชุมชนสะพานควาย" วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พงษ์ศักดิ์ ประทุมมาศ. 2545. "ทัศนคติของราษฎรท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้พื้นที่
ป่าเขาหลวง จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี"

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาการจัดการป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัชรีย์ สีโรรส และคณะ. 2546. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เพ็ญแข แสงแก้ว. 2540. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
คณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพสุดา ตริเดซี. 2546. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัด
กระบี่" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาประยุกต์) สาขาสังคมวิทยา
ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภูมิธรรม เวชยชัย. 2527. "บทบาทของอาสาสมัครเอกชนในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา : ศึกษากรณีการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวขององค์กรอนุเคราะห์เด็กเปรียบเทียบกับ
การสร้างกลุ่มธนาคารข้าวของการพัฒนาชุมชน" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
รัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิประเมินค่าทรัพย์สินไทย และ โรงเรียนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไทย 2547. "การจัดรูปที่ดิน
เพื่อพัฒนาพื้นที่ : มิติใหม่ของการพัฒนาประเทศ" กรุงเทพฯ : มูลนิธิประเมินค่าทรัพย์สิน
ไทย และ โรงเรียนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไทย. เอกสารอัดสำเนา.

รัชดาพร อัมราลิขิต. 2541. "การศึกษาแนวทางการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง กรณีศึกษา : ทัศน
คติของเจ้าของที่ดินในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม" วิทยานิพนธ์การวางแผนภาค
และเมืองมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ลัดดา กิติวิภาต. 2543. ทัศนคติของสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วรานนท์ สุขรองแพ่ง. 2544. "กรุงเทพมหานครกับการพัฒนาเมือง : ศึกษากรณีการจัดรูปที่ดิน เพื่อพัฒนาเมือง" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2535. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทขององค์กรในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ.เอ.พรีนติ้งเฮาส์.
- ไวรัช เจียมบรรจง. 2522. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด
- ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ. 2541. "การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล" วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สบสุข ลีละบุตร. 2543. "การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบุญ อัมพนพรัตน์. 2542. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสามหลัน จังหวัดสระบุรี" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาการจัดการป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สันติภาพ วรรณเพิ่มพูล. 2543. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรบ้านโสกโฆม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสามหลัน จังหวัดสระบุรี" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาการจัดการป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สานิตย์ บุญชู. 2527. "การพัฒนาชุมชน : การมีส่วนร่วมของประชาชน" กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. 2549. ข่าวจราจร, การขนส่งระบบรางในอนาคต. [Online]. Available : <http://www.otp.go.th/RailwayFuture/index.htm>.
- สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. 2548. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการผังเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร.
- สำนักผังเมือง. 2532. "การจัดรูปที่ดินในเมือง ครั้งที่ 1" กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. ม.ป.ป. การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

- สุดใจ บุญฤทธิ์. 2543. "การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม ตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุดธิดา เกษรราช. 2544. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภารัฐ แก้วรอด. 2545. "การศึกษาการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตยานนาวา" วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไสว อ้าทอง. 2546. "ทัศนคติของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาวนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อคิน รพีพัฒน์. 2525. สลัม ปัญหา และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ. 2540. "การดำเนินนโยบายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันตศักดิ์ รุณทอง. 2546. "ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ยม ตำบลสะเตียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่" วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัย เลาหวิเชียร, บรรณาธิการ (ผู้รวบรวม). 2528. การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- เอกศักดิ์ อิทธิสิฎฐ. 2544. "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์สาธารณะ : ศึกษากรณีรัฐวิสาหกิจการประปาส่วนภูมิภาค" วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอช อาตุ. 2544. "ทัศนคติเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่าและการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าของชุมชนรายรอบอุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. "Participation a Place in Rural Development : Seeking Clarify Though Specificity" **World Development** 8, March 1980. pp.213-218.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1977. **Rural Development Participation Ithaca**. New York : Cornell University.

Davis, Kingsley. 1969. Human Society. New York : The Memillan Company.

English, H.B. and English, A.C. 1985. **A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms**. New York : David Mckay Co.,Ltd.

Friedmann, John. 1993. **Empowerment : The Politics of Alternative Development**. Cambridge M.A. & Oxford UK : Blockwell.

Hapgood, D. 1969. **The Role of Popular Participation in Development**. Cambridge Massachusetts : MIT Press.

Hawley, Amos H. 1950. Human Ecology : A Theory of Community Structure. New York : Ronald Press Co.,

Hoselitz, Bert.F. 1967. **Sociological Aspects of Economic Growth**. Glencoe Illinois : The Press Press.

Lamphan, Robert. 1968. **Perspective on Economic Growth**. New York : Random House.

Lewis, W.Arthur. 1956. **The Theory of Economic Growth**. London : Allen and Unwin.

Moore, William E. 1974. **Social Change**. N.J. : Prentice-Hall.

Rogers, Everette M. 1983. **Diffusion of Innovation**. New York : The Free Press.

Schramm Wibur. 1964. **Mass Media and National Development : The Role of Information in The Development Countries**. Stamford California : Stamford University Press.

Scott, W. 1957. " Attitude Change Through Reward of Verbal Behavior" **Journal of Abnormal And Social Psychology**. 55(-) 71-75.

Teasdale, T.C. 1976. **Social Psychology**. Hong Kong : John Wiley & Sons, Inc.,

Triandis, H.C. 1971. **Attitude and Attitude Change**. New York : John Wiley & Sons, Inc.,

WHO/UNICEF. 1978. Report of the International Conference on Primary Health Care. New York : N.P. Press.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Yamane, T. 1973. **Statistics and Introduction Analysis.** (3rd ed.), New York : Harper & Row Publishers, Inc.,

Zimbrado, P. and Ebbesen, E.B. 1969. **Influencing Attitudes and Changing Behavior.**

London : Addison Wesley Publishing Co.,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
เรียน ท่านเจ้าของบ้าน

ข้าพเจ้านายชัยมงคล นิยมศรีสุขกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อสร้างโครงข่ายคมนาคมและขนส่งโดยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง : พื้นที่ศึกษากรุงเทพมหานคร”

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล, คุณลักษณะสิ่งปลูกสร้างและที่ดิน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ท่านมีอายุ ปี (โดยประมาณ)

3. สถานภาพทางการสมรส

โสด

แต่งงานแล้ว

แยกกันอยู่

หย่า

4. การศึกษาสูงสุดของท่าน

ไม่เคยศึกษา

ระดับประถมหรือต่ำกว่า

มัธยมต้น

มัธยมปลาย

อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส.)

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

เจ้าของกิจการ

รับจ้างทั่วไป

นักเรียน/นักศึกษา

แม่บ้าน

ไม่มีงานทำ

อื่น ๆ

6. รายได้ต่อเดือน.....บาท (โดยประมาณ)

7. บ้านของท่านมีลักษณะเป็น

อาคารพาณิชย์

ทาวน์เฮ้าส์

บ้านแฝด

บ้านเดี่ยว

บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้

บ้านไม้

บ้านไม่ถาวร

อื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน

☐ เป็นเจ้าของ	☐ เป็นของพ่อแม่	☐ เป็นของญาติ/พี่น้อง
☐ เช่าจากรัฐ	☐ เช่าจากเอกชน	☐ เช่าจากวัด
☐ เช่าซื้อ	☐ อื่น ๆ	

9. บ้านของท่านมีเนื้อที่ไร่.....งาน.....ตารางวา

10. การใช้ประโยชน์ในสิ่งปลูกสร้าง

☐ อยู่อาศัย	☐ ขายของชำ/ค้าขาย	☐ สำนักงาน/ห้างร้าน
☐ ร้านอาหาร	☐ อื่น ๆ	

11. ระยะเวลาในการถือครอง.....ปี (โดยประมาณ)

12. การเข้าถึงบริการสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า	☐ มี	☐ ไม่มี
น้ำประปา	☐ มี	☐ ไม่มี
โทรศัพท์	☐ มี	☐ ไม่มี
ระบบระบายน้ำ	☐ มี	☐ ไม่มี

13. สิทธิในการใช้ทางเข้า-ออก

☐ ได้	☐ ไม่ได้

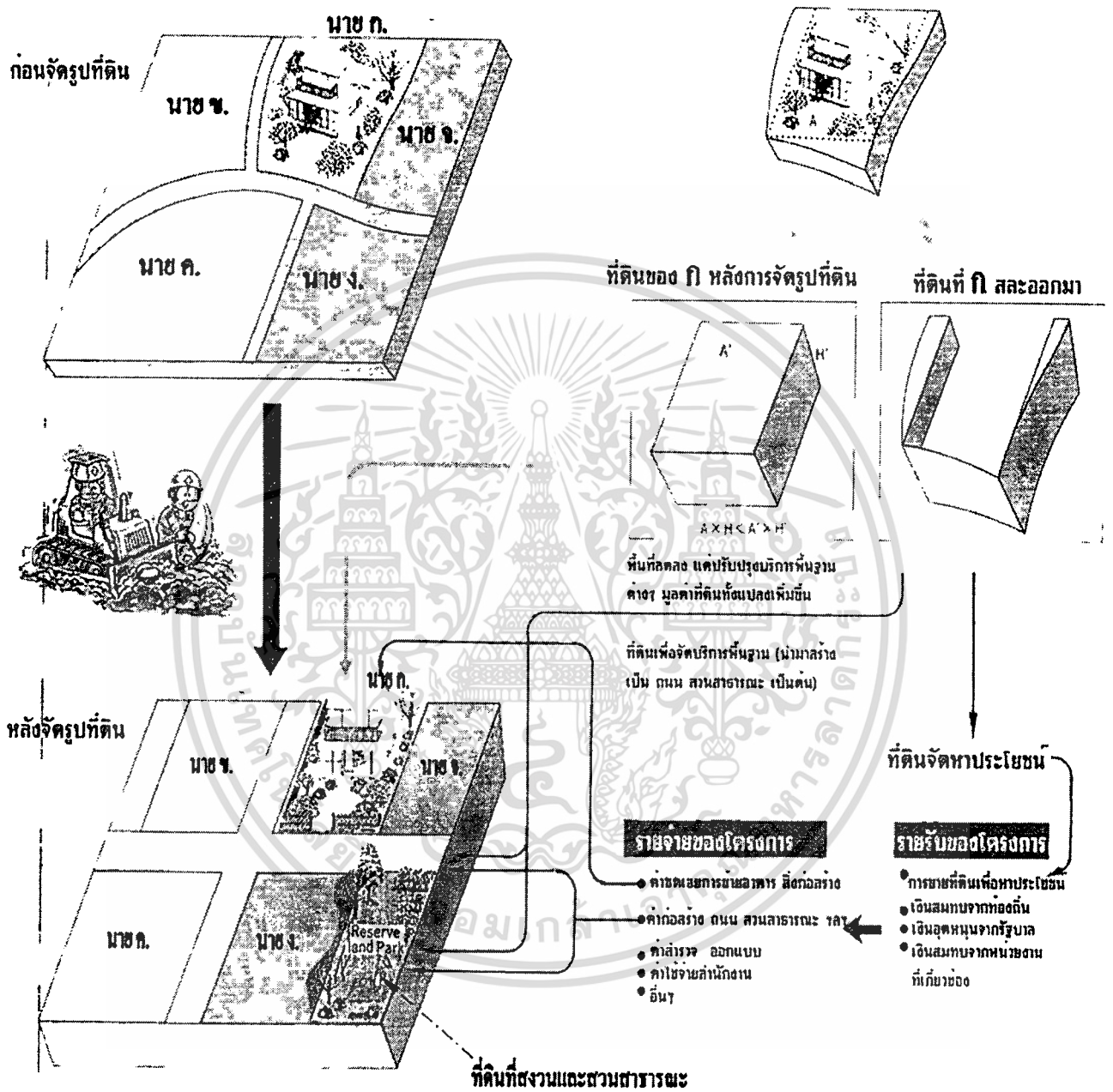
14. การเข้าถึงได้โดย

☐ รถยนต์ส่วนบุคคล	☐ รถประจำทาง/รถสองแถว/รถรับจ้าง	☐ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง
☐ เรือ	☐ อื่น ๆ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ทศนคติของประชาชนในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

กระบวนการจัดรูปที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านต้องการเลือก

- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ข้อที่	ข้อความ	ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่แน่ใจ
15.	การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่			
16.	การจัดรูปที่ดินเป็นการพัฒนาเมืองโดยประชาชนในพื้นที่ที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ในทุกขั้นตอน			
17.	การจัดรูปที่ดินต้องมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการปันส่วนที่ดิน คือที่ดินทุกแปลงที่เข้าร่วมโครงการต้องสละที่ดินของตนโดยเฉลี่ยตามอัตราส่วนการถือครอง			
18.	ในการจัดทำโครงการต้องมีพื้นที่สงวน เพื่อใช้ในการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการ และจัดหาผลประโยชน์เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ			
19.	ในการจัดรูปที่ดินต้องมีการจัดที่ดินแปลงใหม่ โดยมีขนาดและรูปร่างเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์มากกว่าเดิม และสภาพแวดล้อมดีกว่าเดิม แต่เจ้าของแปลงที่ดินยังคงได้อยู่ในบริเวณเดิม หรือใกล้เคียงที่ตั้งเดิม			
20.	การจัดรูปที่ดินจะไม่มีเวนคืนที่ดิน และไม่มีการซื้อขายที่ดินเพื่อบริหารจัดการโครงการ			
21.	วิธีการจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้			

- ด้านความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
22.	การจัดรูปที่ดินเป็นวิธีการที่ท่านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการ			
23.	การดำเนินโครงการจะต้องมีการปันส่วนที่ดินที่ท่านถือครอง โดยเฉลี่ยตามอัตราส่วนการถือครอง			
24.	ที่ดินที่ปันส่วนเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดทำสาธารณูปโภคสาธารณูปการในโครงการ			
25.	ที่ดินที่ได้รับการจัดรูปจะมีขนาดเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์มากขึ้น			
26.	ในบางครั้งแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดรูปอาจไม่ได้อยู่ในที่เดิม แต่ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่เคยอยู่เดิม			
27.	ในบางกรณีอาจจะต้องมีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง			
28.	ภายหลังการจัดทำโครงการสภาพแวดล้อมดีขึ้น			
29.	มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน			
30.	ที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดรูปจะมีมูลค่าสูงขึ้น			
31.	การจัดรูปที่ดินสามารถแก้ปัญหาการเวนคืนที่ดินของรัฐได้			
32.	การจัดรูปที่ดินจะเป็นวิธีการพัฒนาเมืองวิธีใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยกว่าวิธีการพัฒนาเมืองโดยวิธีการเวนคืน			

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ด้านความรู้ดีหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
33.	ในการจัดรูปที่ดินหากได้รับผลประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่ได้รับเพิ่ม และหากเสียประโยชน์ก็จะได้รับการชดเชย			
34.	การจัดรูปที่ดินลดผลกระทบในการดำเนินโครงการของรัฐได้ เนื่องจากท่านสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกขั้นตอนในการจัดทำโครงการ			
35.	การจัดรูปที่ดินมีความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกขั้นตอนการดำเนินโครงการ			

- ด้านความพร้อมที่จะกระทำเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
36.	หากมีโครงการของรัฐเกิดขึ้นในพื้นที่ ท่านต้องการให้เกิดการจัดรูปที่ดินในพื้นที่แทนวิธีการเวนคืนที่ดิน			
37.	การจัดรูปที่ดินยังเป็นวิธีการใหม่ ท่านต้องการการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพิ่มเติมก่อนการตัดสินใจ			
38.	ท่านมีความสนใจต่อวิธีการจัดรูปที่ดิน			

- ผู้ดำเนินโครงการในการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

โปรดใส่หมายเลขหน้าข้อความตามลำดับที่ท่านต้องการเลือก (ตอบคำถามข้อที่ 39-42)

1 = ต้องการเลือกเป็นอันดับที่ 1

2 = ต้องการเลือกเป็นอันดับที่ 2

3 = ต้องการเลือกเป็นอันดับที่ 3

4 = ต้องการเลือกเป็นอันดับที่ 4

5 = ต้องการเลือกเป็นอันดับที่ 5

39. ท่านคิดว่าลักษณะของตัวแทนที่ท่านต้องการ

..... ก.) มีความเสียสละและทำงานเพื่อส่วนรวม

..... ข.) สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข่าวสาร

..... ค.) มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่ตนจะเผยแพร่ หรือจะปฏิบัติ

..... ง.) มีความโปร่งใส และยุติธรรมในการดำเนินการ

..... จ.) เป็นที่รู้จักหรือคุ้นเคยของคนในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

40. ท่านคิดว่าตัวแทนของประชาชนที่ท่านไว้วางใจให้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ของท่าน (โปรดใส่หมายเลขหน้าข้อความตามลำดับที่ท่านต้องการเลือก)

- ก.) ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนภายในพื้นที่
- ข.) หน่วยงานของรัฐ
- ค.) หน่วยงานของเอกชน
- จ.) นักวิชาการ หรือ องค์กรอิสระ
- ฉ.) จากทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินโครงการ

41. ท่านคิดว่ารูปแบบขององค์กรที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ของท่าน (โปรดใส่หมายเลขหน้าข้อความตามลำดับที่ท่านต้องการเลือก)

- ก.) สมาคม
- ข.) บริษัท
- ค.) บริษัทพัฒนาเมือง
- จ.) องค์กรมหาชน
- ฉ.) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินโครงการ

42. ท่านคิดว่าสัดส่วนของประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้าร่วมในคณะกรรมการขององค์กร/หน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ของท่าน (โปรดใส่หมายเลขหน้าข้อความตามลำดับที่ท่านต้องการเลือก)

- ก.) ครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ
- ข.) 2 ใน 3 ของคณะกรรมการ
- ค.) คณะทำงานทั้งหมดควรมาจากเจ้าของที่ดิน
- จ.) คณะทำงานทั้งหมดที่จัดตั้งโดยรัฐ
- ฉ.) คณะทำงานทั้งหมดที่มาจากภาคเอกชน

43. ข้อเสนอแนะต่อวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการก่อสร้างของรัฐ

- ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการเข้าไปมีส่วนร่วม ท่านสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ข้อที่	ข้อความ	มาก	ปานกลาง	ไม่มีเลย
44.	การให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ดำเนินโครงการ			
	การแสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานของรัฐ			
	การปรึกษาหารือระหว่างคนในพื้นที่และหน่วยงานของรัฐ			
	การวางแผนร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่และหน่วยงานของรัฐ			
	การร่วมปฏิบัติตาม			
	การควบคุมติดตาม			

- ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

45. ท่านคิดว่าช่องทางใดของประชาชน ในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เอกสารข้อเท็จจริง	☐ จดหมายข่าว
☐ รายงานการศึกษา	☐ การจัดทำวิดิทัศน์
☐ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	☐ การแถลงข่าว
☐ เวทีนำเสนอข้อมูล	☐ การสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง
☐ การจัดสัมมนาวิชาการ	☐ หอกระจายข่าวชุมชน
☐ ทัศนศึกษา / การเยี่ยมชมโครงการ	☐ การนำเสนอ
☐ การชี้แจงในการประชุมของทางราชการ	

46. ท่านคิดว่าช่องทางใดของประชาชน ในการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การสัมภาษณ์รายบุคคล	☐ การสนทนากลุ่มย่อย	☐ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์
☐ สายด่วนสายตรง	☐ การรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ (ประชาพิจารณ์)	

47. ท่านคิดว่าช่องทางใดของประชาชน ในการร่วมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เวทีสาธารณะ	☐ การพบปะแบบไม่เป็นทางการ
☐ การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน	☐ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
☐ คณะที่ปรึกษา	

48. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงการของรัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายชัยมงคล นิมศรีสุขกุล

วัน-เดือน-ปีเกิด

16 พฤษภาคม 2517

ที่อยู่

18/217 ม.5 ซอยสยามธรณี ถนนคูบอน แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร 10220

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2542 จบวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคโนโลยีก่อสร้าง)

จากสถาบันราชภัฏพระนคร

ทุน

ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ประจำปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้